

Mediji u Srbiji 2014 o rodno zasnovanom nasilju:

Između stereotipa i zabave

Integrirani odgovor na nasilje nad ženama u Srbiji

Projekat „Integrirani odgovor na nasilje nad ženama u Srbiji“ se sprovodi pod okriljem Ujedinjenih nacija u Srbiji, i to uz direktno učešće u implementaciji tri UN agencije: Program Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP), Agencije Ujedinjenih nacija za osnaživanje žena i rodnu ravnopravnost (UN Women) i Dečiji fond Ujedinjenih nacija (UNICEF). Realizaciju projekta je finansijski omogućio Fond Ujedinjenih nacija za borbu protiv nasilja nad ženama (UN Trust Fund to End Violence against Women). Cilj projekta je jačanje kapaciteta ustanova, institucija i organizacija koje pružaju usluge zaštite žrtvama nasilja, kao i podizanje svesti javnosti o neprihvatljivosti nasilja kao modela ponašanja u cilju doprinosa stvaranju socijalnog ambijenta koji bi imao preventivnu funkciju.

Program Ujedinjenih nacija za razvoj pruža stručnu i tehničku podršku i podržava zalaganja Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalne politike u sprovođenju strateških okvira za borbu protiv nasilja nad ženama uz poštovanje međunarodnih standarda u ovoj oblasti.

Publikacija „Kvalitativna analiza medijskog izveštavanja o nasilju nad ženama u Srbiji“ predstavlja drugu obuhvatnu kvalitativnu analizu diskursa tematskih članaka na ovu temu u Srbiji. Publikacija pruža kritički osrvt na članke objavljivane u 2014. godini u štampanim medijima, ukazujući na dobre i loše primere medijskog izveštavanja o nasilju nad ženama u Srbiji. Istraživački napor bio je usmeren na dalje razotkrivanje mehanizama stvaranja medijske slike o društvenom problemu nasilja nad ženama. Takođe, publikacija daje uvid u promene nastale u odnosu na period 2010 -2012, kada je rađena prva analiza medijskog izveštavanja u Srbiji. Preporuke formulisane na osnovu nalaza istraživanja ukazuju na moguće dalje pravce delovanja za poboljšanje standarda društveno odgovornog i etičkog medijskog izveštavanja o nasilju nad ženama.

Recenzenti:

Dr Vojin Rakić

Dr Nada Novaković

Dr Mirko Blagojević

Mediji u Srbiji 2014 o rodno zasnovanom nasilju: Između stereotipa i zabave

Autorka: prof. dr Zorica Mršević

Izdavači:

Program Ujedinjenih nacija za razvoj

(United Nations Development Program)

Internacionalnih brigada 69, Beograd

Institut društvenih nauka

Kraljice Natalije 45, Beograd

Urednica: Vesna Jarić

Dizajn i priprema za štampu: Pop UP

ISBN: 978-86-7728-174-8

Godina: 2015.

Stavovi izraženi u publikaciji pripadaju isključivo autorima, i ne predstavljaju nužno stavove UNDP-a, UN Women-a, UNICEF-a, Ujedinjenih nacija ili bilo koje druge organizacije pod okriljem UN-a.

Mediji u Srbiji 2014 o rodno
zasnovanom nasilju:

IZMEĐU STEREOTIPA I ZABAVE

prof. dr Zorica Mršević

Beograd, maj 2015

Sadržaj

1. Uvod	11
2. Medijsko izveštavanje o femicidima u 2014.g.	15
3. Hegemonistički maskulinitet/muškost	29
4. Medijsko izveštavanja o slučaju Tijane Jurić	39
5. Nasilje u krugovima poznatih	45
6. Mediji o seksualnom nasilju nad ženama	53
7. Primeri dobrih medijskih praksi u 2014.	59
8. Primeri loših medijskih praksi u 2014. godini	67
9. Medijske tišine	75
10. Uputstva o rodno senzitivnom izveštavanju za urednike i novinare	81
11. Aneksi	91
ANEX 1 - MEDIJSKI IZVORI PO POGLAVLJIMA	93
ANEX 2 - OPŠTI IZVORI	105
ANEX 3 - Intervjui sa polaznicama i polaznicima UNDP edukacije za medije	108
ANEX 4 Femicidi u 2014.	115

EXECUTIVE SUMMARY:

Media in Serbia in 2014 about gender based violence: between stereotypes and entertainment

General characteristics of the media reporting the violence against women in 2014:

Serbia is still faced with a large amplitude of media production on violence against women.

Very large disproportion in the quantity of reporting on individual cases is still present, ranging from great attention on a single case of rape and murder compared to all other cases, 29 femicides in the family and partner relationships, nine brutal murders and the like.

There is a wave of sporadically raised moral panic partially initiated by media partially by the state officials. As a result, there are common requirements for reforming the penal policy of the courts and Penal Code, by introducing more severe sanctions, even capital punishment. However, other factors are often ignored, for example, inefficient and untimely response of the institutions.

Tabloid way of presenting violence against women, reflects not only the approach and reporting style but also contributes to launching even new topics such as monitoring of gender-based violence whose actors are celebrities.

The omnipresent TV production shifts the focus to entertainment leading to normalization of evil as the specific diminisher of violence reality.

Media production on violence varies between extremes: from one side there is regular absence of condemnation of violence but on the other side there is regular raising of moral panic against e.g. pedophiles and maniac

Women's capacity for action is impaired by this type of media production on violence against women.

However, women's capacity for action is strengthened through the critical analysis of media production on violence against women by the way of providing arguments for necessary activities and protests.

What has improved in 2014 compared to the previous year:

There are several examples of adding to the concrete cases some elements of context analysis. Contextualization is visible in cited statistics, domestic

and international, mostly comprising of the data on frequency of certain types of violence, legal regulations and court practices.

More consultations with the experts and professionals are taking place, but it does not necessarily mean that choices made are always the best ones, (sometimes journalists' opinions are far from being the most acceptable from the standpoint of the theory of gender based violence).

There is no direct blaming of victims or promotion subordination of women.

There is no direct justification of violence and crime of femicide.

There are several very good analytical articles on various aspects of violence against women, although sporadic and rare. Such articles are published mostly in Politika and Danas dailies, and NIN and Vreme weeklies.

Examples of the best media reports of violence:

Danas, 2014, Doživotni zatvor moguć, ali ne i smrtna kazna, 9 avgust

Danas, 2014, Da li su sredstva javnog informisanja prekršila etičke norme? 11 avgust.

Danas, 2014, Vrednosni sistem urušen a institucije slabe, 13 avgust

Nin, 2014, Nevinost bez zaštite, 14. avgust

Vreme, 2014, Linč kao zamena za saosećanje, 14. avgust

Otašević Ana, 2014, Feredže na francuskoj rivijeri, Politika, 29 avgust.

Petrović A., 2014, Žrtve tolerišu nasilje, ali država ne sme, Politika 9. mart.

What has not improved in 2014 compared to previous years:

Regular practice of media search for causes of violence events that immediately preceded a violence act or a femicide, still continued. This is not necessarily a bad practice, but it is not good if, for example, these last moments are given the significance of the "crown" causes.

There is still prevailing practice of treatment the violence acts resulting in the most serious consequences as unexplicable tragedies and the great unknown. Even when the same text or the same newspaper presented more than sufficient allegations of previous violence, previous police interventions, even violent acts happened the day preceding the femicide, the connections between the two are missing.

There is absence of condemnation and initiating media campaigns against violence against women.

Violent cases, even femicide are depicted as regular parts of everyday life. In most cases the epilogues are missed, for example, there is no monitoring of court trials and sentences for the reported violence, except in a few drastic cases which mostly occupied public attention. Most of the journalists trained through the UNDP programme, confirmed improvements in their reporting skills on VaW.

Actions required:

It is necessary to report about violence but not to make violent TV shows, programs, illustrations, articles.

Continuation of ongoing monitoring and analysis of media production on violence against women from the perspective of the theory of gender violence is necessary.

Reactions and protests against certain media incidents are necessary.

Based on requests received from those who have undergone some form of trainings, there is a need for continuous training and education of media professionals on the achieved minimum standards of media reporting on violence against women.

Continuing the process of setting media standards for reporting on violence against women, as a joint effort of experts, professionals, activists, policy makers, media and academia.

Chemistry of decency of media reporting on violence against women is still in the making. Therefore, it is necessary to continue with a critical analysis of current media production, trainings, issuing public statements, and the like.

The goal is to reach the gold standard of media reporting on violence against women by pointing to the examples of good practice regardless of how rare they are. Golden standard begins with three „no-s“: no moral panicking and sensationalism, no presenting any kind of violence as light entertainment, no to stereotypical representation of women and gender relations

Uvod

1. UVOD

Žene su u širem društvenom kontekstu Srbije i dalje diskriminisane, marginalizovane, izložene rodno zasnovanom nasilju i rodno zasnovanom siromaštvu, medijskom stereotipnom predstavljanju i vidljivoj i lako dokazivoj interesnoj podzastupljenosti u medijskoj produkciji.¹ Njihov delatni potencijal² je retko dovoljno artikulisan da im omogući efikasno kolektivno delovanje radi demontiranja potčinjavajućih mehanizama, jer je za to neophodno ujedinjavanje pojedinačne, fragmentarne akcije u zajedničko delovanje, kako bi struktura te društvene grupe postala zaista delatna.

Analize medija sa stanovišta rodne ravnopravnosti neophodne su u smislu popravljanja delatnog potencijala žena da organizovano utiču na društene promene u pogledu prevencije i smanjivanja nasilja nad ženama. Konstatovanje i analiza odsustva ženske perspektive iz medija, stereotipnosti u medijskom izveštavanju, posebno kada se radi o nasilju nad ženama, kao i prisutna rodna pristrasnost, utiču na smanjenje rodne nejednakosti i povećanje medijske pismenosti i odgovornosti medija.³

Politička volja i akcija zavise između ostalog i od znanja, zato je potrebno saznati kako i o čemu mediji izveštavaju kada izveštavaju o nasilju nad ženama, koja je to neophodna medijska hemija pristojnosti koja može da doprinese društvenim i političkim promenama, zašto zlatni standard intelligentne informacije još uvek nije artikulisan kada je u pitanju medijsko izveštavanje o nasilju nad ženama? Možda i zato što imamo sve više pojavu gubljenja suštine u tabloidno iskonstruisanim romansama gde im nije mesto, a nije im mesto nikada kada se radi o nasilju, pogotovo ne o femicidu. Možda i zato što izveštavanje o nasilju retko istražuje i još ređe zauzima stav umesto čega se gubi u obilju rutinske fokusiranosti na klišee. Tu su i one nove političke slabosti bez preciznog imena - nacionalizam, nepotizam, korupcija, klijentizam, svi zajedno. I mediji su deo toga. Jedan od pojava današnjice je repolitizacija medijske produkcije (i bez sumnje svega ostalog), dok iskusne profesionalce zamenjuju lojalni mediokriteti. Rezultat je da postoji sve više medija, uz sve manje kvalitetne medijske produkcija. Iako je došlo do povećanja izbora, ono između čega ljudi mogu da biraju nije sjajno, jer mudro izveštavanje javnosti nije napredovalo⁴.

1 Расположиви подаци потврђују да су жене у неповољнијем положају у односу на мушкарце у свим областима друштвеног живота. Str 39

2 Pojam delatnog potencijala omogućava da se u značajnoj meri objasne karakteristike odnosa između osnovnih društvenih grupa. Delatni potencijal se osniva i na kulturnim resursima, obrazovanju i medijima.

3 <http://www.fpn.bg.ac.rs/2015/03/26/gmmp-2015-%E2%80%93-prisustvo-zena-u-medijima-na-globalnom-nivoug/>

4 Open society Institute, (2008), Television across Europe, More channels, less independence, Budapest: EU monitoring and advocacy program. Str 10.

Više informacija ne znači nužno da su ljudi bolje informisani. Medijska produkcija je komercijalizovana, tabloidno izveštavanje o nasilju nad ženama je kvantitativno i stilski postalo dominantno, doprinoseći u 2014. vidljivom medijskom zaokretu ka zabavi kao imperativu. Proliferacija sadržaja povećava slobodu javnosti da bira, ali ostaje upitanost da li ovo novo medijsko okruženje nudi bolji kvalitet ili samo više senzacionalizma i tabloidne hrane. Istraživačko i analitičko novinarstvo i ozbiljne *talk show* emisije su marginalizovane, skraćene ili nestaju. A iz tabloida, tabloidiziranog predstavljanje nasilje nad ženama u 2014, prešlo je u televizijsku rijaliti produkciju u 2015. u kojoj rijaliti programi nastavljaju da preplavljaju ekrane, dok ih sa svoje strane spremno prate izveštaji u štampanim medijima.

Kao da se mnogo toga, kao što se izražava Žoze Saramago, čini da bismo svi mi postali bezvoljni, kako bi se pojačala apatija i umanjila mogućnost za građansku intervenciju⁵ i da žene ostanu bez delatnog potencijala.

Među najboljim konstatacijama o rodno zasnovanom nasilju koje su u 2014. objavili mediji (mada vrlo retko) su oni koji dolaze od strane nezavisnih institucija. Nasilje nad ženama, koje je najdrastičniji oblik kršenja ljudskih prava žena, pokazatelj je koliko se malo učinilo na uklanjanju suštinskih uzroka ovog nasilja. Borba protiv nasilja nad ženama ne može biti uspešna ako se ova pojava ne sagledava u kontekstu rodnih stereotipa, predrasuda i diskriminatorskih stavova duboko ukorenjenih i široko rasprostranjenih među profesionalcima koji rade na sprečavanju i procesuiranju nasilja nad ženama a mnogi od tih stereotipa, predrasuda i diskriminatorskih stavova, nalaze se u medijskom izveštavanju o nasilju nad ženama.⁶

5 Žoze Saramago, citiran iz teksta Šuvković Zorane, 2015, Još se ne možemo nazvati ljudskim bićima, Politika, Kulturni dodatak subotom, 16. maj. Str.7.

6 REDOVAN GODIŠNJI IZVEŠTAJ POVERENIKA ZA ZAŠTITU RAVNOPRAVNOSTI ZA 2014. GODINU Beograd, mart 2015. godine Saopštenje povodom stupanja na snagu Konvencije Saveta Evrope o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici str. 91

Medijsko izveštavanje o femicidima u 2014. godini

2. MEDIJSKO IZVEŠTAVANJE O FEMICIDIMA U 2014. GODINI

Preporučuje se novinarima da izbegavaju da se ubistva koja proističu iz nasilja u porodici tretiraju kao neobjašnjive ili nepredvidive tragedije, samo zato što su neposredne okolnosti koje su prethodile ubistvu nepoznate.⁷

Prilikom izveštavanja o nasilju nad ženama u 2014, posebno kada se radi o najtežim slučajevima sa smrtnim ishodom, mediji u Srbiji u 2014. imaju dosta široko usvojenu praksu zauzimanja stanovišta da se radi o teško neshvatljivoj tragediji⁸ koja se uglavnom nije mogla predvideti⁹, čak i kada se, potpuno paradoksalno, istovremeno navodi višegodišnje postojanje porodičnog nasilja, višekratno obraćanje žrtve institucijama zbog porodičnog nasilja, i sl. Ta medijska potraga za neposrednim motivom, u okvirima onoga što je neposredno prethodilo ubistvu i čemu se pripisuje značaj glavnog, „krunskog“ uzroka femicida, govori najviše o medijskom kontinuirano postajećem nerazumevanju problema i rodno zasnovanog nasilja i njegove kulminacije u vidu femicida. Brojni su primeri u 2014:

Medijski prikaz motiva

„O motivu zločina za sada se samo nagađa¹⁰. Mada zvaničan motiv još uvek nije poznat, pretpostavlja se da su u pitanju neraščišeni emotivni odnosi.¹¹ Motiv za ubistvo zasad je nepoznanica¹² (i to u slučaju kada je iz cele medijski predstavljene situacije jasno da je nasilje trajalo decenijama), da je policija zbog takvih incidenata intervenisala čak i dan uoči ubistva¹³, da je ubica poznat kao prek i sklon nasilju¹⁴, da je otvoreno i javno pretio da će ubiti.¹⁵ Dešavalo se i ranije da se svadaju. Znao je on i da popije, da bude nagao, siroticu je maltretirao¹⁶. Bio je težak čovek, pa i nasilan. Jako ga se plašila jer je znao da je udari kada deca u školi dobiju ocenu slabiju od

7 NUJ smernice za novinare o nasilju nad ženama, septembar 2013.

8 Večernje novosti, 2014, Ubio komšinicu pred detetom, 28 juni.

9 IFJ Smernice za izveštavanje o nasilju nad ženama: mediji nikada ne treba da stvaraju utisak da je nasilje nad ženama neka neobjašnjiva tragedija.

10 Naše novine, 2014, Pucao ženi u glavu, pa i sebi presudio! 25 decembar

11 Blic, 2014, Novosađanin kablom zadavio bivšu ženu, 13 decembar.

12 Večernje novosti, 2014, Nožem iskasapio bivšu suprugu. 5 septembar.

13 Svet rs, 2014, Muž ubio ženu: Bilo je ljubomoran, policija je često intervenisala

14 Telegraf, 2014, MUŽ ZAKLANE IVANJIČANKE: Ovo sam joj obećao pre 30 godina! 5 septembar.

15 Večernje novosti, 2014, GODINAMA MOLILA ZA POMOĆ, 6 septembar.

16 Alo, 2014, Jugovo ubio ženu sa dva hica u glavu, 4 maj.

petice. Za sve je krivio nju.¹⁷ Pominje se postojanje učestalih svađa, ali sa zaključkom da ništa nije nagovestilo tragediju.¹⁸ Iako je Dragan znao da pobesni i da se svađa sa Angelinom, dan uoči ubistva je baš bio miran, kao i poslednjih mesec dana.¹⁹ Svađa prerasla u fizički obračun.²⁰ Stalno su svađali, u ranijim sukobima suprugu često izbacivao iz kuće²¹. Njihov brak su potresale razmirice.²² Supružnici Martinov su se najverovatnije najpre posvadali, a zatim je Dragan potegao sekiru na svoju suprugu²³, (kao da je baš ta svađa bila jedini uzrok ubistva, kao da dugotrajna prethodna istorija nasilja koja se takođe navodi u istom tekstu, nije dovoljna).

Retko ili gotovo nikada se ne uključuju dodatni informativni i edukativni materijali kojima se razbijaju mitovi o nasilju, zablude o "tipovima" žrtve ili nasilnika, "patološkoj ljubomori", i sl. Praksa je sasvim suprotna, kada postoji neko objašnjenje, onda je to najčešće obična ljubomora (koja se pokatkad kvalificuje kao "patološka" ljubomora), a ima i objašnjenja „bili su mnogo ljubomorni"²⁴, (kao da nije on nju ubio zbog svoje, već nekakve zajedničke ljubomore). „Žrtva je htela da se razvede²⁵ (Milosav je duže vreme sumnjao da će ga Živadinka jednog dana ostaviti, zbog čega su se često raspravljaljali²⁶). Motiv zločina nije poznat, ali veruje se da je Jene sumnjaо da ga supruga vara.²⁷ Da li se radi o ljubomori ili poslovnim neslaganjima za sada može samo da se nagađa.²⁸ Prepostavlja se da je ljubomora razlog zbog kojeg je Stević potegao oružje.²⁹ A ako nema takve vidljive činjenice, onda se ona nagoveštava da će biti otkrivena u istrazi.

Iako postoje uputstva da mediji treba da izbegnu dovođenje u vezu aktuelnog nasilja sa njihovim iskustvima iz detinjstva koje se vezuje za nasilje³⁰, tabloidizacija izveštavanja o femicidu u Srbiji ogleda se i u praksi istraživanja postojanja istorije porodičnog nasilja i porodičnih tragedija koje se poput kakve nezbežne zle kobi, porodičnog prokletstva identifikuju kao uzrok ubistva, npr:

17 Večernje novosti, 2014, Blizanci ostali sami. NIJE smela da ga prijavi. 4 maj.

18 Kurir, 2014, HOROR PORODIČNA TRAGEDIJA PRED DECOm ubio suprugu. 30 juni.

19 Kurir, 2014, sekirom ubio ženu, pa isekao sebi vene i rasporio stomak! 5. maj.

20 Večernje novosti, 2014, Priznao ubistvo. 22 avgust.

21 Blic, 2014, Ivanjica: Zaklao bivšu suprugu posle svađe. 4 septembar.

24 časa, 2014, Strvično: Muž zaklao ženu u Ivanjici, 4 septembar

B92, 2014, Ivanjica: Nožem ubio suprugu, 4 septembar.

22 Večernje novosti, 2014, Priznao ubistvo. 13 novembar.

23 Naše novine, 2014, Žabalj, ubio ženu sekirom i sebi prerezao vrat, 5 maj.

24 Naše novine, 2014, Dečak (16) gledao kako mu otac ubija majku pa sebe, 30. juni.

25 Blic, 2014, Ubistvo nevenčane žene Smederevo, 5. mart.

26 Naše novine, 2014, Naše novine, 2014, 6 mart.

27 Svet.rs, 2014, Meštani Sente šokirani: Limar ubio ženu, pa se obesio, 12 septembar.

28 Alo, 2014, Pred sinom presudio ženi i sebi, 30 juni.

29 Kurir, 2014, HOROR PORODIČNA TRAGEDIJA PRED DECOm ubio suprugu. 30 juni

30 Novinari treba da izbegnu pravljenje veze između aktuelnog nasilja nad ženama i njihovim iskustvima iz detinjstva koje se vezuje za nasilje. PREPORUKE. Handle with Care: A guide to responsible media reporting of violence against women Produced by Zero Tolerance

„Strašna sudbina. I Andreju je silovao otac. Meštani Čoke kažu da je i pokojna Andreja bila žrtva silovanja. Andreja i njena čerka H. L. doživele su identičnu sudbinu. I Andreju je, dok je bila tinejdžerka, seksualno, zlostavljao otac. I Andrejin otac je zbog toga robijao četiri i po godine“³¹.

“Branku Jovanovu ubila su se dva rođena brata. Jedan se obesio, a drugi se nekoliko godina kasnije upucao iz lovačke puške. I čerka jednog od njih se ubila. Pucala je iz pištolja sebi u glavu. To je možda i neki porodični usud, prokletstvo“³².

„Mračna tajna porodice Đurić. Geni. Makivija Đurić majka Dragana Đurića koji je ubio Tijanu Jurić, pre 14 godina je pokušala da usmrti koleginicu udarajući joj glavu o beton.“³³

„Bajmok kao ukleto mesto.³⁴ Bajmok je lepo mesto ali prokleto, od početka devedesetih tu je ubijeno dvadsetak osoba, od kojih mnoga još nisu rasvetljena“³⁵.

Ponekada se navode besmileni razlozi, kao navodni uzroci, npr. „Zbog poplava ubio ženu i sebe“³⁶. „Nosila je veliki novčanik. Verovatno je neko mislio da ima mnogo para, pa je zbog toga ubijena“³⁷. „Odsekao ženi glavu zbog lošeg ručka“³⁸. Andrea je skuvala čorbu koja se nije svidela Gaboru. Tražio je nešto bolje, izbila je svađa i eto kako se završilo. A ubica Gabor Lajčak (45) iz Čoke nedavno se vratio sa robije zbog silovanja svoje čerke, a za vikend uoči je brutalno pretukao suprugu Andreu (38), intervenisala je i policija.³⁹ Sve navedeno govori o dugogodišnjem nasilju kao uzroku femicida, a ne ručak i svađa koji su mu prethodili.

Iako je potrebno da se ne povezuje ni na koji način da je žena koja je preživela rodno zasnovano nasilje, makar i delimično, kriva za nasilje koje je iskusila, u Srbiji je u medijima još uvek prisutno indirektno (srećom, vrlo retko direktno) ukazivanje na moguću krivicu žene koja je preživela nasilje⁴⁰, posebno žrtve femicida. Indirektnost se ogleda u upotrebi sporednih, ali ipak dovoljno upućujućih navoda, na primer: „Nije htela da prestane da se svađa s njim,⁴¹ preljuba, više puta napuštala porodicu, često je znala da

31 Kurir, 2014, Izašao s robije zbog silovanja čerke, pa iskasapio bivšu ženu. 11 decembar.

32 Informer, 2014, Nožem ubio komšinicu, pa onda iskasapio i sebe, 15 juli.

33 Kurir, 2014, Monstrumova majka Makavija htela da me ubije kao psa, 12. avgust.

34 Alo, 2014, Bajmok je ukleto mesto, 15, avgust

35 Kurir, 2014, Monstrumova majka Makavija htela da me ubije kao psa

36 Alo, 2014, Zbog poplava ubio ženu i sebe. 15 juli.

37 Kurir, 2014, Surovo mučio pa iskasapio učiteljicu. KRVAVI ZLOČIN. Jeziva smrт. 31 mart.

38 Naše novine, 2014, Odsekao ženi glavu zbog lošeg ručka, 11. decembar.

39 Informer, 2014, Sudija ga pustio da zakolje suprugu! 11 decembar.

40 IFJ Smernice za izveštavanje o nasilju nad ženama.

41 Naše novine, Pijan zaklao gazdaricu zbog kirije za stanovanje, 3 decembar.

ode od kuće i odsustvuje izvesno vreme, i pre strašne tragedije, nekoliko dana je boravila kod majke⁴². Ostvarila emotivnu vezu sa kolegom⁴³, iskorisćavala ga zbog novca⁴⁴, optužena za neverstvo⁴⁵, bivšem mužu dozvolila da se ponovo doseli u stan u kom je živela sa decom⁴⁶, razvela se od njega, ali je i dalje išla da ga posećuje⁴⁷. Milena znala da na izvesno vreme ode od kuće, ali da se, ipak vraćala". Umesto da se navede da je žena bežala od porodičnog nasilja, predstavlja se kao da je njen ponašanje za osudu: „Trpeo je takvo njeno ponašanje, a pre desetak dana je ponovo napustila porodični dom i otišla kod majke.“⁴⁸ i sl.

Medijski prikaz nasilnika/ubice

Predstavljanje nasilnika/ubice kao mirnog, dobrog, nenasilnog, finog, pristojnog, čoveka/mladića/komšije, spremnog da pomogne, vrednog, ljubaznog, tihog i povučenog, i sl. može da iritira kada se imaju u vidu zločini koje su počinili. Takvih primera je dosta i u medijskoj produkciji u 2014: „bio je vredan i pošten čovek⁴⁹ važio je za mirnog i stabilnog čoveka⁵⁰, on se nikada nije potukao a sada je izbo ženu nožem i sebi prerezao vrat⁵¹, bio je jedan od najboljih radnika, vredan, radan, ni u snu ne bih mogao da pomislim da je u stanju da nešto ovako napravi⁵², sa majkom (koju je inače, ubio motkom) je živeo skromno i tiho⁵³, za Radonju meštani kažu da je bio miran čovek, imao je dosta para i žene su ga volele⁵⁴, ljudi iz toga kraja ga pamte kao dobrog i vrednog čoveka⁵⁵, pozitivan primer za sve u selu⁵⁶, viđeniji domaćin, predsednik mesne zajednice, dobričina, radio dan i noć⁵⁷, omiljeni

42 Večernje novosti, 2014, Ubistvo najavljuvao mesecima. 12 novembar.

43 Alo, 2014, Zaklao ženu, pa sebe pred čerkom, 25 decembar.

44 Kurir, 2014, Sneža i ja smo se voleli, njen muž je sve trpeo zbog duga, 11 maj.

45 Kurir, 2014, Znam te, ubićesh me! 25 avgust.

46 Telegraf, 2014, HOROR U NOVOM SADU: Bivši muž kablom zadavio ženu, 13 decembar.

47 Blic, 2014, Ubica najavio zločin: Čerko, ubiću ti majku. 24 avgust.

48 Večernje novosti, 2014, Priznao ubistvo. 13 novembar.

49 Informet, 2014, Žao mi je Tijane ali žalim imog sina, 8. avgust.

50 Informer, 2014, Supruzi presudio lovačkom puškom, 3 novembar.

51 Alo, 2014, ZAKLAO ŽENU, PA SEBE PRED CERKOM, 25 decembar.

52 Informer, 2014, Žao mi je Tijane ali žalim i mog sina, 8. avgust.

53 Naše novine, 2014, Sin izudarao majku na smrt? 14 mart.

54 Informer, 2014, Satarom ubio prodavačicu pa presudio i sebi, 10. maj.

55 Informer, 2014, Ubica ljubavnice sahranjen bez opela 12. maj.

56 Kurir, 2014, Muž ubio ženu, 25 maj.

57 Alo, 2014, Alo Upucao suprugu u glavu dok je sa bratom šenlucio! 26 maj.

komšija postao zver⁵⁸, miran div⁵⁹, bio je miran, nikad kavgažija⁶⁰. Neprihvatljivo je samo ako takvo ocrtavanje zločinca predstavlja način umanjivanja izvršenog nasilja ili čak njegovo opravdanje, a još neprihvatljivije ako bi predstavljalo način promovisanje nasilja i nasilnika, normalizovanje nasilja nad ženama i sl.

Ali nema u stvari, ničeg netačnog, pa samim tim ni medijski nekorektnog, opisati ih onakvima kakvi oni zaista jesu, jer je sasvim izvesno da je većina njih zaista potpuno integrisana u svojoj porodičnoj i široj zajednici, da nema nikakav vidljivi psihički problem.

Problem je što verujemo da su nasilnici i ubice vidljivo nasilni, kao da idu ulicom s natpisom „jedva čekam nekoga da ubijem“. U stvari, mnogo gora je medijska praksa stereotipnog predstavljanja nasilnika i ubice kao monstruma, manjaka, zveri, poremećene ličnosti, psihopate, koji se se dakle, bitno razlikuju od običnih „normalnih“ muškaraca. Time se nasilje nad ženama izmešta iz domena redovnih, svakodnevnih odnosa žena i muškaraca, u prostor patologije, dakle oblast u kojoj se kreću samo retke žene i muškarci, a to se smatra negativnom i štetnom medijskom praksom.⁶¹

Važno je još shvatiti i da su nasilnici, pa i ubice žena, deo društvenog ambijenta koja neguje obrazac hegemonističkog maskuliniteta kao normalog tipa muškosti, i koji je kao takav, ne samo društveno tolerisan, već i pozitivno vrednovan. Njihova „normalnost“ je dakle neprijatna realnost, sa kojom nas i mediji opravdano suočavaju, iako nam kontradiktornost između te „normalnosti“ i učinjenog zlodela često šokira. U slučaju femicida praćenog samoubistvom ubice mediji npr. navode da: „Niko još ne može da poveruje da se ovakva nesreća dogodila Jankovićima, supružnicima koji su važili za mirne, plemenite ljude koji imaju lep brak i tri maloletne čerke. Susedi ističu da su Jankovići imali skladan brak, da se nikada nisu svađali i da, koliko oni znaju, nisu imali problema. Važili su, vele nam, za imućniju porodicu, jer su imali čevabdžinicu u gradu, pekaru kod kuće, kao i nekoliko nekretnina⁶².

Ipak, ne retko se pokaže da nije tako i da oni koji su na početku opisivani kao pristojni i primerni, ako se malo ode dalje i zagrebe ispod površine, imaju itekako i mnogo nasilničkog i negativnog čega je sredina bila svesna. Tipičan je slučaj femicida Marine Antić kada su mediji požurili sa prenošenjem komplimenta ubici: „Mislila sam da ne postoji bolji model života od njihovog. Vredni ljudi, silni hektari idealno su obrađeni. Imaju svu

58 Večernje novosti, 2014, Omiljeni komšija postao zver, 3 novembar.

59 Alo, 2014, Bolje da sam ja mrtva nego to dete. 8 avgust.

60 Naše novine, 2014, Mlekadžija satarom iskasapio radnicu! 10 maj.

61 NUJ smernice za novinare o nasilju nad ženama, septembar 2013.

62 Večernje novosti, 2014, Presudio ženi, pa se ubio. 15 juli.

moguću poljoprivrednu mehanizaciju. Uspešna porodica, skladna braća”⁶³. A onda se ipak ispostavila prava istina, naime, da se radi o čoveku za koga se navodi da je godinama maltretirao i zlostavljao ubijenu suprugu, koja je od prvog dana braka, koja je već 23 godine trpela ubičnino maltretiranje. Ponekad je bežala kod roditelja i sklanjala se od muža koga opisuju i kao ludaka⁶⁴ koji je ubio jer je mnogo puta pretio da će to učiniti⁶⁵.

Zaštitnik građana je u 2014. upozorio da sistem zaštite žena od nasilja ne poklanja dovoljno pažnje činjenici da su ubistva žena u porodici ili partnerskim odnosima najčešće konačni ishod dugotrajnog nasilja nad žrtvom. Femicidu skoro bez izuzetka prethode višestruki incidenti nasilja prema žrtvi, a neretko i prema članovima porodice i trećim licima izvan porodičnog okruženja, koji su ostali bez adekvatnog i pravovremenog odgovora nadležnih organa⁶⁶. Upravo u tome je i jedan od osnovnih nedostataka medijskog izveštavanja o nasilju nad ženama, posebno nadrastičnijih slučajeva femicida koje nastavlja da negira postojanje te očigledne uzročnoposledične povezanosti prethodnog nasilja sa konačnim ubistvom. Sa tim jednim previđanjem ide i sledeće a to je neadekvatno i neblagovremeno postupanje institucija što prolazi potpuno „ispod medijskog radara“ sve više okrenutog ka konstruisanju zabave iz svakog, pa i najtragičnijeg događaja. Femicid se u srpskim medijima u 2014. obično ne predstavlja kao rezultat dugogodišnjeg muškog nasilja, a kada se i konstatiše višegodišnje nasilje, ono se ne identificuje kao uzrok femicida, i prenebregava se uz isticanje da je ubica dobar čovek i ugledan domaćin, kao npr: „Antići su poznati po tome da šenluče iz pištolja na slavlјima. Niko im to nije uzimao za zlo, jer su bili dobri i vredni ljudi, obradjivali su više desetina hektara i to im je bio ventil od svakodnevnih obaveza.“⁶⁷ Taj način predstavljanja nasilnika i ubice dodatno doprinosi normalizovanju porodičnog nasilja, kao nečeg što se redovno i „normalno“ dešava i u najboljim porodicama, a ne nečega što je ipak izuzetak i što je kao takav negativan izuzetak za svaku društvenu osudu.

63 Blic, 2014, Muž je ubio dok je posluživala goste, 26. maj.

64 Informer, 2014, Danima šenlučio pa ubio suprugu. 26 maj. Celo selo zna kakvi su ubica Dragan i njegov brat Dejan

65 Politika, 2014, Braća osumnjičena za ubistvo žene, 26 maj.

Dragan i njegov brat Dejan imali arsenal oružja koje su doneli iz rata. Imali su čak i bombe. Dragan i Dejan bili ljudi kojima niko ništa nije mogao. Dragana su prijavljivali još njegovi otac Ratko i majka Mila jer ih je maltretirao i tukao.

66 POSEBAN IZVEŠTAJ ZA ŽAŠTITNIKA GRAĐANA O PRIMENI OPŠTEG I POSEBNIH PROTOKOLA ZA ŽAŠTITU ŽENA OD NASILJA. 22-21/14, 18. novembar, 2014. godine. str 2.

67 Blic, 2014, Muž je ubio dok je posluživala goste, Ubijena žena u porodičnoj kući. 26 maj.

Kategorije femicida⁶⁸ o kojima su izveštavali mediji u 2014.g.

U ovom radu se koristi samo na najuže shvatanje femicida kao muškog nasilja sa smrtnom posledicom po ženu, bez širokog shvatanja femicida koje obuhvata i druge vrste muškog nasilja nad ženama (silovanje, incest, harassment, trefiking, mobing) koje narušavaju zdravlje žrtava ali nema neposredni smrtni ishod⁶⁹.

Interesantno je da pojам „femicid“ ima medijsko poreklo, ali da ga mediji u Srbiji još uvek zaobilaze i retko koriste. Naime, kada su Džejn Kaputi i Dajana Rasel⁷⁰, reagujući na masakr studentkinja u Montrealu 1989. objavile davne 1990 godine u časopisu „Miz“, tekst pod naslovom „Femicid: govoriti o neizgovorenom“, verovatno nisu prepostavljale da su i u naučni, a ne samo medijski diskurs uvele novi pojам, femicid - namerno ubistvo žena od strane muškaraca. One su femicid definisale kao jednu vrstu kontinuiranog rodno zasnovanog terora, koje se kreće od fizičkog i psihičkog zlostavljanja do namernog ubijanja. U svojoj kasnijoj knjizi „Femicid, politika ubijanja žena“, Dajana Rasel je 1992. u taj pojam uključila seksualno uzneniranje i ucenjivanje, prinudnu sterilizaciju, genitalno sakaćenje, ako bi posledice tih i njima sličnih praksi, bila smrt žena. Femicid danas obuhvata više vrsta rodno zasnovanih ubistava, od „običnog“ ženoubistva, preko silovanja sa ubistvom, serijskih ubistava prostituki, do spaljivanja udovica na muževljevoj lomači i ubistva zbog „uvrede porodične časti“ do kojih je nekada dolazilo uglavnom u oblasti Mediterana i Bliskog Istoka a danas u Pakistanu i Indiji.

Sama reč femicid inače, nije nova i u engleskom jeziku postoji od 1801. i znači ubijanje žena⁷¹. Ali iako termin femicid⁷² dolazi sa engleskog jezičkog područja, događaji obuhvaćeni tim pojmom nikako nisu nešto što se dešava

68 Femicid je termin kojim se označava ubijanje žena, to je rodno zasnovano ubistvo, počinjeno nad ženama, devojkama, devojčicama, pa i bebama ženskog pola od strane osoba muškog pola. Da bi se neko ubistvo okarakterisalo kao femicid počiniocu mora biti relevantan pol žrtve, tj. da je do ubistva došlo zato što je žrtva žena. Femicid je zločin protiv žena motivisan miržnjom prema ženama, prezirom ubice prema ženama, njegovim osećajem nadmoći nad ženama, pri čemu počinilac smatra da ima pravo da oduzme život ženi.

69 Širi pristup u Srbiji zastupa Mreža žene proiv nasilja sledeći logiku po kome muško nasilje, pogotovo ono dugotrajno, vodi ka femicidu, u „Krvava despotija muškaraca“, na linku:
http://www.zeneprotivnasilja.net/images/stories/pdf/femicid/FEMICID_Krvava_despotija_muskaraca_-_clanak_objavljen_21.07.2011._godine.pdf

70 Drew H., Women, violence, and the Media, Northeastern University Press, Boston, University press of New England, Hanover and London, 2009. s. 117-118.

71 1848. taj termin je prvi put objavljen u Wharton's Law Lexiconu

72 Iako je izведен po pojmovnom, jezičkom modelu genocida, femicid ipak nije „podvrsta genocida“. Isto kao što npr. ni razne „kupusijade i slaninjade“ nisu podvrste olimpijade, već su to samo mali lokalni kulinarski vašari. čiji su nazivi jezički konstruisani po modelu pojma olimpijada, tako isto ni femicid nije podvrsta genocida.

„drugima“, niti nam to „dolazi“ sa strane. Femicid je pojava itekako prisutna u Srbiji gde je, kao i svuda u svetu, najizraženiji oblik femicida ubistvo žene kao posledica nesprečenih, eskaliranih, prolongiranih oblika porodičnog nasilja nad ženama. U praksi medija u Srbiji u 2014 je retka upotreba tog termina iako se izveštava detaljno o ubistvima žena ali bez imenovanja pojave kao femicid. To odsustvo upotrebe termina femicid rezultat je još uvek retkog konsultovanja sa stručnjakinjama iz oblasti rodne teorije nasilja i uvažavanja feminističkog diskursa.

Svi femicidi o kojima su izveštavali mediji u 2014 godini, a bilo ih je ukupno 42⁷³, mogu se podeliti⁷⁴:

Po kriterijumu porodično-partnerskog odnosa ubice sa žrtvom:

- Na porodično/partnerske femicide gde su ubice najčešće muževi, sadašnji, bivši, nevenčani ili oni koji su tek izlazili sa ubijenom i neki drugi bliski srodnici ubijene, npr, braća; i
- Femicide sinova ubica.

Po kriterijumu ubijene žene na

- Femicide žena od 18 do 65 godina starosti⁷⁵
- Femicide devojaka i
- Femicide starijih žena, koje se izdvajaju kao posebne grupe žena izvan onih koje su ubijene u porodično/partnerskom femicidu.

Kao podgrupa porodično/partnerskog ubistva, može se identifikovati velika grupa femicida praćenih samoubistvom ubice.

Takođe se može identifikovati i posebna podkategorija porodično/partnerskog femicida do kojih je došlo usled hegemonističkog maskuliniteta⁷⁶.

73 Na kategorisanim 41 ubijenu ženu, dodaje se i jedna tzv. „pogrešna“ žrtva jer ubica nameravao da ubije drugu ženu . Banjaluka, Vrbas, ubijena Biljana Paić, 25 januar. 2.4% od ukupnog zbira femicida u 2014.

74 Spisak članaka u kojima se govori o femicidma, stavljeni su u poseban Aneks 4. U podnaslovima se pomenuju samo oni članci koji ukazuju da je okolina bila svesna postojanja dugogodišnjeg nasilja kao i da je policija intervenisala

75 Kako se svaki slučaj femicida može kategorisati po više kriterijuma, najčšća kategorija ubijenih žena od 18 do 65 godina nalazi se u gotovo svim kategorijama podele po drugim kriterijuma, i najčešće su kod partnera ubica.

76 O njima je reč u posebnom naslovu jer se ta ubistva poklapaju sa kategorijom porodično/partnerskih femicida, pa da ne bi došlo do duplog brojanja istih slučajeva.

Porodično/partnerski femicid⁷⁷ 13 (30.9%)

U većini slučajeva (osim ubistava devojaka i starijih žena), okolina ubijene žene i ubice je bila svesna postojanja nasilja nad ubijenom koje je prethodilo ubistvu, a u više od polovine tih slučajeva policija i druge institucije nadležne za postupanje u slučajevima nasilja su bile obaveštene o nasilju, najavama i pretnjama ubistvom koji su prethodili femicidu. U tim medijski iznetim podacima nalazi se i jedan od najvažnijih doprinosa medija saznavanju važnijih činjenica, i samim tim punom informisanju javnosti. Da mediji ne informišu i o tim okolnostima, oni bi ostali potpuno nepoznati i široj, opštoj, ali i stručnoj javnosti. Zato se ova medijska praksa vrlo pozdravlja i visoko vrednuje. Ona je posebno došla do izražaja u sledećim slučajevima:

Dragocvet kod Jagodine „dobar domaćin“ ubio ženu Marinu Antić⁷⁸, 24 maj

Okolina, srodnici i susedi su bili upoznati sa postojanje nasilja Znalo se i da poseduju više komada vatre nog oružja. I oružje i nasilništvo su bili takođe poznati i policija jer su ubicu prijavljivali njegovi otac Ratko i majka Mila jer ih je maltretirao i tukao.

Niš, osuđenik ubio ženu Bojanu Bačević prilikom njene posete niškom zatvoru, 12 avgust. Ubica najavio zločin⁷⁹. Bio je u zatvoru zbog niza krivičnih dela pa i zbog porodičnog nasilja, ali ga to nije zaustavilo⁸⁰

Ivanjica, muž zaklao ženu Roksandu Drašković, 4 septembar⁸¹. I sredina i policija su imali informacije o postojanju nasilja i pretnji ubistvom o čemu više medija detaljno izveštava.⁸² Dan pre ubistva čekićem je razvalio vrata njene sobe, upao unutra i maltretirao je⁸³. On joj je stalno pretio, svakodnevno je bio pijan, zbog njega se zaključavala, i zvala policiju u pomoć.⁸⁴, takođe i dan pre ubistva je zvala policiju.⁸⁵

77 Femicid od strane intimnog partnera je najrasprostranjenija podvrsta femicida ne samo u Srbiji već i u svetu

78 Informer, 2014, :D anima šenlučio pa ubio suprugu, 26. maj.

79 Blic, 2014, Ubica najavio zločin: Čerko, ubiću ti majku. 24. avgust. 23 avgust.

80 Naše novine, 2014, Robijaš zbog ljubomore zadavio suprugu u sobi!

81 Blic, 2014, Zaklao bivšu suprugu posle svađe, 4. septembar.

82 Večernje novosti, 2014, Godinama molila za pomoć. 6 septembar.

Mediji korektno izveštavaju da je svirepom ubistvu Roksande Drašković (65) koju je nožem zaklao suprug Miša (63), prethodile godine fizičkog maltretiranja. U više navrata prethodne dve decenije policija je intervenisala na poziv Rosande, koja je prijavljivala premlaćivanje

83 Kurir, 2014, HOROR KOD IVANJICE: Muž (63) u pijanstvu zaklao suprugu (65) zbog najave razvoda! 4 septembar.

84 Blic, 2014, Zaklao ženu jer je htela razvod. 5. septembar.

85 Telegraf, 2014, MUŽ ZAKLANE IVANJČANKE: Ovo sam joj obećao pre 30 godina! 5. septembar,

Čoka, Odsekao ženi Andrei Lajčak glavu „zbog lošeg ručka”, 11. decembar. I porodica, srodnici i susedi su bili upoznati sa postojanje nasilja, kao i nadležne institucije, policija i Centar za socijalni rad, o čemu mediji korektno izveštavaju. Ubica Gabor je često tukao Andreu, tako je bilo i neposredno pre ubistva, kada je Andrea teško pretučena. Policija ga je privela, ali mu nije određen pritvor, na osnovu odluke tužioca. Gabor često govorio da će ubiti suprugu⁸⁶. Protiv Gabora je, inače, pokrenut postupak u Centru za socijalni rad zbog nasilja od pre nekoliko dana.⁸⁷ U Centru za socijalni rad kažu da su preduzeli sve mere kako bi se sprečilo nasilje nad ženom, Gaboru su uručili pismeno upozorenje⁸⁸.

Femicid praćen samoubistvom ubice 12 (28.5%)

Kod slučajeva femicida praćenog samoubistvom ubice, najviše dolazi do izražaja medijsko odsustvo razumevanje te pojave, kao krajnjeg izraza muške hegemonističke samovolje praćene spremnošću da potvrdi, „overi“ i sopstvenim životom. Dobra strana medijskog pristupa tim slučajevima je da ukazuju detaljnije nego u drugim slučajevima femicida na postojanje dugotrajne istorije nasilja koje je ubica progresivno vršio u eskalirajućoj dinamici sve do tragičnog finala, uz jasno upućivanje na predvidljivost tih femicida, najavljivanih godinama i privatnom okruženju i institucijama.

Žabalj, ubio ženu Angelinu Martinov sekirom i sebi prerezao vrat, 5 maj⁸⁹

Sredina je bila svesna postojanja nasilja koga je trpela ubijena žena. Mediji korektno navode da je ubica odranje bio agresivan i da je ona zbog toga i bežala od njega⁹⁰.

Lipe kod Smedereva, ubijena Aleksandra Lazić⁹¹, samoubistvo ubice, 25 novembar. Pokušao je već je da je polje benzinom i zapali. Spasao je slučajni prolaznik. Pokušao je jednom i samoubistvo.⁹²

Svilajnac, zaklao nožem bivšu ženu Gordana Todorović i sebe, 25 decembar

Okolina je bila svesna postojanja nasilja i da ubijena žena nije više mogla da podnese nasilnika i kasnije ubicu Srbislava⁹³.

86 Naše novine, 2014, Odsekao ženi glavu zbog lošeg ručka, 11 decembar.

87 Večernje novosti, 2014, Silovatelj čerke ubio ženu. 11 decembar.

88 Kurir, 2014, Izašao s robije zbog silovanja čerke, pa iskasapio bivšu ženu. 11 decembar.

89 Večernje novosti, 2014, Sekirom na ženu pa nož na sebe, 5 maj. Draganova agresivnost i porodične svađe nisu bile retkost, pa je Angelina dosta često, na nekoliko dana, odlazila kod sinova.

90 Dnevnik, 2014, Sekirom ubio suprugu, pa presudio sebi, 5. maj.

91 Večernje novosti, 2014, Aleksandra izgubila bitku života, 25. novembar.

92 Kurir, 2014, Čerka ga molila za život, on joj pucao u čelo. 19. novembar

93 Alo, 2014, ZAKLAO ŽENU, PA SEBE PRED čerkom. 25 decembar. Srba i Gordana su bili u procesu razvoda i oni nikako nisu mogli da se dogovore oko nekih pitanja. Izgleda da su bračne nesuglasice dovele do ove tragedije. U nameri da se razvede i došla u Svilajnac.

Sinovi ubice 4 (9.5%)

Izveštavanje o sinovima ubicama po pravilu je vrlo korektno, i verovatno spada u najkorektnije medijsko izveštavanje o slučajevima femicida. Na činjenično korektan način se konstatiše postojanje višedecenijskog trajanja sinovljenog porodičnog nasilja koje je krunisano ubistvom majki, kao i njihovo bezuspešno obraćanje institucijama i prijavljivanje nasilja policiji. Nema verbalnog preterivanja, traženja nepostojećih romansiranih momenata, nema ni strasti, niti dilema u pogledu motiva. Kao jedina zamerka medijskom izveštavanju o ovom specifičnom tipu femicida je potpuni izostanak pokretanja javne polemike na temu kako spečiti ovakve predvidljive smrtnе ishode, gde je i kako društvo zakazalo, šta bi trebalo da institucije preduzmu u smislu generalne i individualne prevencije. Izdvojeni su samo neki od drastičnih primera u vezi sa kojim su mediji propustili priliku da otvore temu prevencije i reagovanja institucija.

Bresnica kod Čačka, ubijena R.L. majka ubice 9. januar⁹⁴. Staricu je sin godinama tukao. I nekoliko dana pre ubistva nesrećna žena je ozbiljno prebijena. Komšije kažu da su i ranije prijavljivali nasilje u ovoj porodici⁹⁵.

Mirijevo, majku Mariju Milivojević pretukao do smrti sin narkoman, 11 mart⁹⁶

Policija i cela okolina su bili potpuno svesni višegodišnje agonije kroz koju je prolazila ubijena majka zbog sinovljevog maltretiranje⁹⁷. Marija se žalila da je sin maltretira, a prijavljivala ga je i policiji⁹⁸. Istog dana kada je izvršeno ubistvo intervenisala je zbog njegovo nasilničkog ponašanja prema bivšoj devojci, koje je sprečila, ali ga nije uhapsila, posle čega je otisao svojoj kući i ubio majku⁹⁹.

Ubijene starije žene 9 (21.4%)

Ubistva starijih žena spadaju gotovo svake godine, pa tako i u 2014.g. u najbrutalnija po načinu izvršenja, jeziva do besmisla po okolnostima i motivima, najgora u stvari cenjeno po svim kriterijumima humanosti. Ubice i silovatelji tih starica su njima često nepoznati ili slabo poznati mlađi muškarci. Ubijene i silovane su zato što su stare i nemoćne, same i bespomoćne, što mogu jednostavno i lako da budu mučene i ubijene, i

⁹⁴ Kurir, 2014, Majku od 90 godina tukao do smrti, 9. januar.

⁹⁵ Informer, 2014, Na smrt pretukao majku. 9 januar.
Kurir, 2014, Godinama je tukao majku. 9. januar.

⁹⁶ Blic, 2014, STOLICOM MAJKU PRETUKAO NASMRT. 11 mart.

⁹⁷ Večernje novosti, 2014, Narkoman ubio majku nogarom od stolice, 11. mart.

⁹⁸ Kurir, 2014, Heroinski zavisnik nogarom od stolice tukao majku do smrti. 11. mart.

⁹⁹ Informer, 2014, Majci smrskao glavom nogarom od stolice. 11 mart.

živa su paradigma svega onoga što kao neravnoteža moći predstavlja osnov za rodno zasnovano nasilje. Nad njima se bahatila muška moć samo tako i samo radi toga. Isti im je koren i uzrok kao i partnerskim femicidima, samo što one za razliku od ubijenih partnerki nisu imale ni teoretske šanse da se suprotstave nasilnicima, da im uzvrate, da beže, dozivaju pomoć, prijavljuju, pokreću postupke. U tim slučajevima takođe nedostaju medijima tako dragi elementi „ljubavi“, „erotike“, „romanse“, kojih naravno nema ni u partnerskim femicidima, ali barem ima prostora za medijsku nadogradnju i njihovo učitavanje. Zato se tim slučajevima malo ko posebno bavi, jer ako nema seksa, skandala, spektakla, onda i nema ničeg „zabavnog“, upotreblijivog, medijski atraktivnog. U 2014.g. praksa medija je da objave malu, i zapravo vrlo korektnu noticu i ceo slučaj brzo zaborave, jer zlostavljane i ubijene starice ne povećavaju tiraže. Povrh svega, ti slučajevi nisu zanimljivi ni feministkinjama, npr. mreža „Žene protiv nasilja“ prati femicid iz medijskih članaka, i beleži (analizira, komentariše, protestuje i sl) ubistva punoletnih žena koje su ubijene od strane partnera (bivših/sadašnjih) i članova porodice¹⁰⁰.

100 Mrežu ŽENE PROTIV NASILJA čine 28 ženskih organizacija koje pružaju usluge ženama koje su preživele muško nasilje, u Srbiji. Organizacija za koordinaciju mrežom: Autonomni ženski centar

Hegemonistički
maskulinitet/ muškost

3. HEGEMONISTIČKI MASKULINITET/ MUŠKOST

Teoretičari iz oblasti fenomenologije nasilja ukazuju da rodno zasnovano nasilje jedan od načina ispoljavanja roda u konfliktnim porodičnim situacijama. Proučavajući karakteristike tipičnih počinilaca rodno zasnovanog nasilja, zajedno sa karakteristikama tih krivičnih dela, kriminološkinja Barbara Peri utvrdila je da je vršenje takvih krivičnih dela način ostvarivanja jednog vida muškosti, takozvane hegemonističke muškosti¹⁰¹. Hegemonistički maskulinitet je model praktikovanja muške dominacije nad ženama, decom i drugim članovima porodice. Termin "hegemonistčko" se odnosi na muški stav da su žena, deca i porodica njihovo „prirodno“ vlasništvo, da im „duguju“ bespovorno poslušnost u privatnom i profesionalnom životu, kao i isto tako bespovorno poštovanje njihovog dominantnog položaja. Medijska praksa poistovećavanja ljubomore i ljubavi, koja se sreće i u 2014, deo je prihvatanja hegemonističkog maskuliniteta: bio ludo zaljubljen u Natašu, ženu koju je ubio¹⁰². Bio nesrećno zaljubljen u Natašu, ali da mu ona nije uzvraćala ljubav, zatim da je stalno bio pijan¹⁰³. Ljubomora povukla oroz¹⁰⁴.

Društveni okvir kontekstualno takođe sadrži tradicionalno negovanje hegemonističkog maskuliniteta, kao i tolerisanje načina na koji muškarci praktikuju muškost i održavaju sopstvenu hegemoniju a koje uključuje i nasilje radi potčinjavanja žena¹⁰⁵, uz negiranje prava one koja doživljava nasilje da napusti ili prekine nasilnu vezu, donosi autonomne odluke u pogledu svoga tela, zdravlja, i uopšte sopstvenog života, traži i dobije pomoć institucija i sl. Odrasli su neometani u razvijanju i ispoljavanju svoje nasilničke prirode i žive u uverenju da im je sve dozvoljeno, da su gospodari života i smrti. A da su ikada bili sankcionisani za dela porodičnog nasilja, pa progresivno ponovljeno sankcionisani ako bi nastavili, ne bi došlo do eskalacije nasilje niti do ubistava, jer bi u vreme izvršenja zločina bili, ili u zatvoru, ili pre toga efikasno ubeđeni da nasilništvo neminovno vodi ka neprijatnim sankcijama, a u oba slučaja svakako razoružani. I jedno i drugo bi preveniralo pojedinačna i masovna ubistva i spaslo više ljudskih života. Prevencija femicida nije dakle, samo nužna radi zaštite žene, već i radi celog društva od širenja tolerisanog nasilničkog ponašanja.

101 Renzetti Claire, Edleson Jeffrey, Encyclopedia of Interpersonal Violence, vol 1. Sage, Los Angeles, London, New Delhi, Singapore, 2008. pp. 270.

102 Informer, 2014, Užas, ubio majku petoro dece jer nije htela da bude njim. 30 juni

103 Večernje novosti, 2014, Za majkom žali petoro dece. 30 juni.

104 Danas, 2014, Nepoznat motiv. 2 juli

105 Humphries Drew, Women, violence, and the Media, Northeastern University Press, Boston, University press of New England, Hanover and London, 2009. pp 3.

Institucionalni kontekstualni doprinos hegemonističkoj muškosti ogleda se u činjenici da čak i oni koji najavljuju ubistvo supruge, nisu bili pritvarani niti sankcionisani, i da su i dalje bili u prilici da raspolažu vatrenim oružjem. Medijski primeri postojanja društvenog konteksta koji omogućuje hegemonističku muškost konstruisani su stereotipnim stavovima koji favorizuju nasilnika: kad žena pobegne od nasilja, onda je ona „žena koja je više puta napuštala porodicu¹⁰⁶“, kada nasilnik ne želi da ostane bez žrtve, onda on u stvari „želi da očuva brak“¹⁰⁷, „moli je da se pomire“, kada on vrši svoje patrijarhalno pravo da ne dozvoli ženi da napusti nasilnu zajednicu, to je njegova legitimno „neslaganje sa razvodom“¹⁰⁸, a kada izvrši ubistvo kao kulminaciju nasilja, poslednji nasilni čin i kao „pravo“ hegemonističkog muškarca da kazni ženu po patrijarhalnom pravu po kome muškarac ima pravo raspolaganja životima žene onda je to „zato što je mnogo voleo“¹⁰⁹.

Osim prethodne istorije domaćeg nasilja, rizik od femicida u partnersko porodičnom kontekstu povećavaju faktori kao što je vatreno oružje koje je bilo dostupno ubici, njegovo izrazito kontrolišuće ponašanje, pretnje da će ubiti partnerku, njen pokušaj da prekine zajednicu, bilo formalno, bilo faktički, istorijat nasilništva ubice, njegova kriminalna karijera.

Ubice tipa hegemonističkog maskulinleta su gotovo svi koji su počinili femicid, ali bi kao posebno karakteristične izdvojili:

- Ubistva kojima je prethodilo višedecenijsko nasilje i kriminalna karijera ubice,
- Ubistva zbog neprihvatanja ženine odluke o napuštanju zajednice ili prekidu veze i
- Ubistva kao kazne: za stvarno ili prepostavljeno neverstvo, zbog nerviranja ubice i pokušaja umanjivanja muških privilegija

106 Večernje novosti, 2014, Ubistvo najavljuvao mesecima, 12 novembar.

107 Večernje novosti, 2014, Priznao ubistvo, 13 novembar.

108 Kurir, 2014, Rekao deci: Idem da vam ubijem majku! 11 novembar.

Pre desetak dana ona mu je saopštila da hoće da se razvede.- Očigledno da nije mogao da se pomiri s tim.

109 Večernje novosti, 2014, Aleksandra izgubila bitku života, 25 novembar.

Naše novine, 2014, Ranio ljubavnicu, pa izvršio samoubistvo, 19 novembar.

I Ubistva kojima je prethodilo višedecenijsko nasilje i kriminalna karijera ubice

Primer ubistva posle dvodecenijskog nasilja i pretnji ubistvom.

U Dragocvetu kod Jagodine u maju je „dobar domaćin“ ubio suprugu Marinu Antić koja je 23 godine trpela ubičino maltretiranje i mnogo puta ponovljene pretnje da će je ubiti¹¹⁰ ako ga ostavi i da će pobiti celu njenu familiju. Svi su znali kakav je. Imao je arsenal oružja. Policija bi mu ga oduzela, ali bi mu brzo враћala. Ubica i njegov brat imali su čak i bombe i dinamit, koje su doneli iz rata. Marina nije smela da se obrati za pomoć nijednoj instituciji.¹¹¹ U nekim medijima se javlja neprimeren komentar kojim kao da se obezvređuje gubitak života žene u odnosu na primarniju patrijarhalnu vrednost muške kuće, imena, ognjišta (daj bože da im se kuće ne ugase¹¹²).

Primer ubistva posle dvodecenijskog nasilja, višegodišnje kriminalne karijere¹¹³ i otvoreno upućivanih pretnji ubistvom.

Osuđenik iz Niša Ivan Milovanović u avgustu je zadavio je suprugu Bojanu tokom slobodne posete Niškog kaznenog popravnog zavoda¹¹⁴, kako se navodi, zbog ljubomore¹¹⁵, jer nije nikako mogao da podnese njenu ideju o selidbi u Nemačku¹¹⁶. Srodnici navode da se stalno izvljavao nad njom¹¹⁷, tukao je i vezivao. Bojana je ranije prijavljivala Ivana da ju je zlostavljaо i tražila zaštitu policije.¹¹⁸ Ivanove komšije o njemu govore sve najgore, da je narkoman, psihopata, i da nisu iznenađe što je to uradio jer se to od njega moglo očekivati, pošto je stalno pravio incidente, policija mu nije izlazila iz kuće. Bilo je tu svega, krađa, razbojništava, nasilja, droge¹¹⁹. Tukao

110 Politika, 2014, Braća osumnjičena za ubistvo žene, 26 maj.

111 Telegraf, 2014, TRAGEDIJA U JAGODINI: Žena ubijena u porodičnoj kući, 24 maj. B92, 2014, 24 maj. Večernje novosti, 2015, Porodična tragedija Usmrio suprugu iz pištolja, 25 maj.

112 Blic, 2014, Muž ubio ženu kod Jagodine. 24 maj. Blic, 2014, Muž ubio ženu u Dragocvetu kod Jagodine, 25 maj.

113 Ivan Milovanović je povratnik na izdržavanju zatvorskih kazni i višestruki izvršilac krivičnih dela. Prvi put osuđen je sa samo 16 godina, i do sada je bio osuđivan za razna krivična dela. Sadašnja zatvorska kazna od tri godine i 10 meseci je četvrta po redu koju izdržava u niškom zatvoru. Alo, 2014, Zadavio ženu u ljubavnoj sobi, 23 avgust.

114 Kurir, 2014, ROBJAŠ UBIO ŽENU, Užas Stravičan zločin, 23 avgust
TV SKY Plus, 2014, Osuđenik ubio suprugu u zatvoru, 2 avgust.

115 Naše novine, 2014, Robijaš zbog ljubomore zadavio suprugu u sobi! Horor u zatvoru. 23 avgust.

116 Naše novine, 2014, SKUPO PLATILA LJUBAV, 25 avgust.

117 Alo, 2014, Zadavio ženu u ljubavnoj sobi, 23 avgust.

118 Politika, 2014, Zločin u „ljubavnoj sobi“ niškog zatvora, 23 avgust.

119 Naše novine, 2014, Udarao ženu u ljubavnoj sobi, 23 avgust.

je suprugu, zlostavljao je celu porodicu¹²⁰, sopstvenog oca ubica je isterao i sve je zlostavljao¹²¹.

Zbog institucije kao mesta zločina, oglasila se i u medijima Poverenica za zaštitu ravnopravnosti Nevena Petrušić koja naglašava da se moraju utvrditi sve okolnosti ovog stravičnog ubistva. - Mora da se ispita da li je bilo propusta u odobravanju posete bez nadzora osobi koja je više puta bila osuđivana zbog nasilja nad bivšom suprugom. Ovo ubistvo samo ilustruje da se u Srbiji jako malo uradilo na sprečavanju nasilja nad ženama. Nasilje se u našoj državi još toleriše, zatvorske kazne su blage, a nasilnici pokazuju da su jači od institucija - konstatuje poverenica¹²².

**Ubistvo posle višedecenijskog nasilja, pretnji ubistvom u javnosti,
bezuspešnog traženja zaštite od policije, i nasilja samo dan pre ubistva.**

U Ivanjici u septembru je muž zaklao ženu Roksandu Drašković a posle zločina kroz prozor je tastu hladnokrvno dobacio: „E, sad sam ti je sredio, ubio sam ti čerku“¹²³. Bio je prek, ona je sama podigla decu, dok za njenog ubicu nema mnogo lepih reči. Stalne svađe, i česte intervencije policije, suprugu je često izbacivao iz kuće¹²⁴. Meštani kažu da je stalno pio i bio loše naravi. Kuću im je prodao i otisao još dok su deca bila mala. Ubijena žena je sama odgajila troje dece, školovala i brinula se o njima, a oca se iz detinjstva sećaju samo po nemilim scenama i maltretiranju majke. On se nedavno vratio kod biše supruge ali su svađe bile učestale¹²⁵. Vratio se posle dvadesetak godina odsustva, a ona ga je primila u nadi da se promenio. Verovala je da će biti bolje.¹²⁶ Bio je prek i ljubomoran. Često su se svadali. Motivi ovog ubistva su nepoznanica, ali se sumnja da je Drašković ubio Roksandu u naletu ljubomore¹²⁷ jer je počela da skuplja papire za razvod. Ona je bila žena za primer, a on je svaki dan bio pijan i non stop joj je pretio¹²⁸. Godinama je molila za pomoć. Policija je više puta intervenisala.

120 Blic, 2014, Ubica najavio zločin: Čerko, ubiću ti majku. 24 avgust.

121 Blic, 2014, Cerko, ubicu ti majku, 24 avgust.

122 Kurir, 2014, Znam te, ubićeš me! U pismu Ivan optužuje Bojanu za neverstvo. 25 avgust.

123 Kurir, 2014, UBICA IZ IVANJICE SE NI ZA TRENUTAK NIJE POKAJAO, 6 septembar.

Svet.rs, 2014, Monstrum iz Ivanjice: „Zovi mi Radu da joj kažem da sam joj ubio majku“, 6 septembar.

124 Blic, 2014, Ivanjica: Zaklao bivšu suprugu posle svađe. 4 septebar.

24 časa, 2014, Stravično: Muž zaklao ženu u Ivanjici, 4 septembar

B92, 2014, Ivanjica: Nožem ubio suprugu, 4 septembar.

125 Pressonline, 2014, STRAVA KOD IVANJICE: Muž zaklao ženu! 4 septembar.

Tv Pink, 2014, Ivanjica: Muž zaklao bivšu ženu. 4 septembar.

126 Alo, 2014, Posle zločina se umio. 6 septembar.

127 Večernje novosti, 2014, Nožem iskasapio bivšu suprugu. 5 septembar.

128 Alo, 2014, Zaklao bivšu ženu, 5 septembar.

Mediji su konstatovali kratko da su službe zatajile¹²⁹. Bez griže savesti zločinac je izjavio: - Ovo sam joj obećao pre 30 godina!¹³⁰ Svaki dan je bio pijan i non-stop joj je pretio. Zbog njega se zaključavala, a dan pre ubistva je i policiju zvala. Naime, dan pre ubistva je maltretirao Rosu, čekićem je obio vrata, provalio u njenu sobu, intervenisala je i policija¹³¹, a on je tog dana pijan u kafani vikao: „Ma kakva policija, ja ču ovo da rešim!“

Primer ubistva višegodišnjeg brutalnog nasilnika i incestnika.

Gabor Lajčak (45) je u decembru zaklao suprugu Andreu (40) u njihovoj porodičnoj kući u Ulici Petra Drapšina u Čuki, bukvalno joj odsekao glavu, zbog, kako mediji navode, lošeg ručka¹³². Od njegovog izlaska iz zatvora, pre oko godinu dana, Gabor je često tukao. I uoči ubistva Andrea je teško pretučena. Policija ga je privela, podnela krivičnu prijavu zbog nasilja u porodici počinjenog 6. decembra u konsultaciji sa javnim tužiocem u Kikindi, ali mu nije određen pritvor¹³³. Krivična prijava ga tereti da je supruzi naneo teške telesne povrede¹³⁴. Gabor često govorio da će ubiti suprugu, a ona se žalila Centru za socijalni rad na muža¹³⁵ koji je preduzelo mere zaštite i njemu je uručeno pismeno upozorenje, ali to nije sprečilo najgore. Gabor je inače uhapšen u avgustu 2009. godine zbog sumnje da je od januara te godine više puta obljudbio maloletnu čerku H. L. Blud je otkriven kad je i tada teško pretukao suprugu Andreu, koja ga je prijavila policiji. - Priznao je da je redovno tukao suprugu i da je imao seksualne odnose sa čerkom. Za ubijenu Andreu postoje samo reči hvale¹³⁶.

Svi ovi slučajevi govore jasno o dobroj medijskoj praksi da identikuju relevantne činjenice, ali na žalost ne i da dođu do zaključka patrijarhalnoj prirodi konteksta u kome se neguje hegemonistički tip muškosti, usled koje ni institucije ni sredina ne reaguju preventivno, iako su ubistva bila predvidljiv, i kao najavlјivan, čak i očekivan ishod.

129 Večernje novosti, 2014, GODINAMA MOLILA ZA POMOĆ, 6 septembar.

130 Blic, 2014, Zaklao ženu jer je htela razvod. 5 septembar.

131 Svet.rs, 2014, Muž ubio ženu: Bilo je ljubomoran, policija je često intervenisala, 4 septembar. Kurir, 2014, PIJAN UBIO ŽENU, 5 septembar.

132 Naše novine, 2014, Odsekao ženi glavu zbog lošeg ručka. GABOR LAJČAK (45), SILOVATELJ ĆERKE, POČINIO MONSTRUOZNI zločin. 11. decembar.

133 Na osnovu odluke tužioca, jer nije bilo advokata, koji su u štrajku.

134 Alo, 2014, Zaklao suprugu pošto je silovao čerku Strava i užas u Čuki, 11 decembar.

135 Kurir, 2014, Izašao s robije zbog silovanja čerke, pa iskasapio bivšu ženu. 11 decembar.

136 Večernje novosti, 2014, SILOVATELJ ĆERKE UBIO ŽENU. 11 decembar.

II Ubistva zbog neprihvatanje ženine odluke o napuštanju zajednice ili prekidu veze.

Primer ubistva zbog nemirenja sa mogućim napuštanjem zajednice.

U Smederevu u martu Živadinku Paunović je ubio nevenčani suprug koji je u policiju i ispričao detalje zločina, rekavši da je ženu ubio „u strahu da će ga napustiti“¹³⁷. Zaklao sam je, htela je da me ostavi!¹³⁸

Primer ubistva zbog nemirenja sa mogućim napuštanjem zajednice.

U Srbobranu je u novembru, Janko S. (61) jednim hicem, iz pištolja usmratio suprugu Milenu (45). Nedavno se razveli i nisu bili u dobrim odnosima¹³⁹. Supružnici Sokola su već duže vreme imali nesuglasica i problema u braku, čak se pominjao i razvod. Pre strašne tragedije, nekoliko dana je boravila kod majke¹⁴⁰. Njihov brak potresale razmirice, Milena znala da na izvesno vreme ode od kuće, ali da se, ipak vraćala. Umesto da se konstatuje da se žrtva sklanjala od nasilja, javlja se neprimeren medijski komentar kojim se posredno okrivljuje žrtva: Trpeo je takvo njeno ponašanje, a pre desetak dana je ponovo napustila porodični dom i otišla kod majke¹⁴¹

Primer ubistva zbog pokušaja ubijene da prekine vezu sa ubicom

U junu je Vane Simev (51) iz sela Gložje kod Bosilegrada, nožem ubio Natašu Conev

(38) majku petoro dece pred njenim detetom i drugaricom¹⁴². Ubio je kada mu je rekla da više neće da ga vidi¹⁴³. Bio je ljubomoran i to nije hteo da prihvati¹⁴⁴.

Iz ovih primera možemo zaključiti da žene ubija patrijarhalni društveni kontekst a ne svađa koja je prethodila ubistvu, da taj društveni kontekst neguje kao poželjan i pozitivan hegemonistički tip muškosti za koji je

137 Večernje novosti, 2014, Ženu ubio drškom od sekire, 11. mart

138 Kurir, 2014, Ubica: Zaklao sam je, htela je da me ostavi! 11. mart.

139 Informer, 2014, Bivšu suprugu ubio u kafani, 11 novembar.

140 Večernje novosti, 2014, Ubistvo najavljuvao mesecima. 12 novembar.

141 Večernje novosti, 2014, Priznao ubistvo. 13 novembar.

142 Informer, 2014, UŽAS Ubio majku petoro dece jer nije želela da bude s njim, 30 juni.

Večernje novosti, 2014, Ubio komšinicu pred detetom. 28 juni.

Kurir, 2014, Presudio majci petoro dece, 29 juni

143 Informer, 2014, Zver ubila lepoticu. 12 decembar.

144 Kurir, 2014, Presudio majci petoro dece. 29 juni.

karakteristično da žene tretira kao svoje vlasništvo, da im negira pravo na autonomno odlučivanje, prekid veze, napuštanje partnera, preuzimanje mera protiv nasilja.

III Ubistva kao kazne: za stvarno ili prepostavljeno neverstvo, zbog nerviranje ubice i pokušaja umanjivanja muških privilegija

Primer kažnjavanje ubistvom zbog veze sa drugim muškarcem, tretiranje žene kao vlasništva.

Kruševljanin Dejan Obrenović (40) je rukama zadavio svoju ljubavnicu Jadranku Slesar (46), jer ju je zatekao u krevetu s drugim muškarcem¹⁴⁵. U istrazi je izjavio da je mnogo voleo i da nije mogao da se pomiri s tom činjenicom. Ubistvo nije počinjeno u affektu, sutradan se vratio u kuću i ubio je¹⁴⁶.

Primeri ubistava zbog toga što je žrtva iznervirala ubicu.

1.Brat ubio sestru. U aprilu je brat ubio sestru u Atenici kod Čačka jer je odbila da nastavi da mu daje novac. Tvrdišić je juče oko osam sati došao kod sestre u nameri da joj traži novac koji mu je bio neophodan da bi završio kuhinju u svojoj kući, što je ona očigledno odbila. Brat se zbog toga iznervirao, uzeo nož i nekoliko puta je ubio sećivom¹⁴⁷.

2.Muž ubio suprugu. U avgustu je na Banjici muže ubio suprugu jer ga je „nervirala“, kako je objasnio policiji¹⁴⁸. Žena je pretučena na smrt¹⁴⁹, smrskana joj je glava pošto je nakon više udaraca, osumnjičeni naneo Milevi smrtonosni udarac kamenom u predelu glave i sklonio je u kanal garaže¹⁵⁰. Ubica se pravio da ne zna gde je¹⁵¹, u ponedeljak je pobegao, a policija ga je pronašla i uhapsila u Nišu¹⁵².

3.Silovatelj i ubica. Osumnjičeni za silovanje i ubistvo 14-ogodišnje Ivane Podraščić objasnio je da je silovao, a ona je vrištala i otimala se, plakala je i zapomagala, što ga je „strašno iznerviralo“, pa je počeo da joj udara šamare i davi je, ali nije prestajala. Zato je uzeo motiku i ubio je!¹⁵³

145 Kurir, 2014, Zbog ljubomore golim rukama ubio suprugu! 13 mart.

146 Informer, 2014, Zadavio ljubavnicu jer ju je zatekao u krevetu s drugim, 14 mart.

147 Blic, 2014, UBIJENA KOMŠINICA VELIMIRA ILIĆA, 9 mart.

148 Narodne novine, 2014, Ubio ženu jer ga je nervirala, 22 avgust.

149 Politika, 2014, Pretučena na smrt, 20 avgust

150 Večernje novosti, 2014, Priznao ubistvo. 22 avgust.

151 Blic, 2014, UHAPŠEN ubica. 20 avgust.

152 Naše novine Ubica sa Banjice krio se kod sestre u Nišu, 21 avgust.

153 Kurir, 2014, Silovao, ubio pa bacio pacovima. 3 oktobar.

Primer ubistva radi odbrane muških privilegija.

U decembru u Novom Sadu Zdenku Šljuku zadavio je bivši muž kompjuterskim kablom. Njih dvoje su se tri meseca pre ubistva zvanično razveli jer Zdenka nije mogla više da trpi njegovo maltretiranje i nebrigu o porodici¹⁵⁴ i nije mu pravila nikakve probleme da redovno viđa decu, dva sina, od sedam i deset godina. Ali on joj je nonstop dosađivao¹⁵⁵, od momenta prekida bračne zajednice, nije je ostavljao na miru, bio je uporan da se pomire¹⁵⁶. Ubica je na saslušanju objasnio ubistvo time da nije mogao više da trpi njena prebacivanja, da mu je sve prekipelo¹⁵⁷: „Stalno joj je smetalo što ne radim, što pijem. A šta sam ja mogao kada volim da se provodim. Ona je u obavezi da diže decu, a ja mogu da skitam. Tako je bilo i sada. Počela je da mi prebacuje da se ništa nisam promenio. Ali meni je bilo dosta gundanja. U jednom momentu mi je pukao film. Zgrabio sam kabl od kompjutera i, dok je bila okrenuta leđima, vezao joj ga oko vrata. Stezao sam sve dok nije prestala da diše. Nakon što je zadavio bivšu ženu, hladnokrvni ubica je telefonom nazvao njenu rođenu sestru. „Svastika, ubio sam ti sestru, nemaš je više“! „Sada sam ja nju ubio i neću imati više sa kim da se svađam. Decu znam da će čuvati sestra kao da su njena. I nije mi bitno šta će deca misliti o meni, važno je da sam ja uradio ono što sam htio“¹⁵⁸.

Ovaj primer je jedan od najboljih, tj. najeksplicitnijih medijskih izveštaja koji jasno i detaljno ukazuje na muško hegemonistički tip shvatanja porodice, uloge žene koja treba da gaji decu, trpi sve, dok muškarac, naranvo, po svopstvenim rečima, ima pravo da se provodi, i nema nikakve obaveze. Pa kada mu se takvo shvatanje porodičnih odnosa zameri, on po svom shvatanju hegemonističke muškosti, ima pravo i da ubije ženu koja se usuđuje da mu nešto zameri. problem sa tim i sličnim medijskim izveštajima je što osim detaljnogčinjeničnog prikaza ne prave samo još jedan korak dalje u pravcu zaključka u vidu identifikacije hegemonističkog maskuliniteta kao takvog produkta patrijarhata koji muškarce vodi u rodno zasnovano nasilje i femicid.

Ubijene devojke 3 (7.1%)

Tipičan primer je prava medijska kampanja koja je trajala u julu i avgustu u slučaju Tijane Jurić.

154 Kurir, 2014, MONSTRUM BEZ SAVESTI, 15 decembar.

155 Kurir, 2014, POMRAČENJE UMA: Novosađanin kablom zadavio bivšu ženu, pa javio njenoj sestri! 13 decembar.

156 Kurir, 2014, MONSTRUM BEZ SAVESTI, 15 decembar.

157 Kurir, 2014, MONSTRUM BEZ SAVESTI: Vezao sam ženi kabl oko vrata i čekao da izdahne!

158 Telegraf, 2014, HOROR U NOVOM SADU: Bivši muž kablom zadavio ženu, 13 decembar.

Medijsko izveštavanje o slučaju Tijane Jurić

4. MEDIJSKO IZVEŠTAVANJA O SLUČAJU TIJANE JURIĆ

Svi mediji su danima izveštavali prvo o potrazi za Tijanom i njenim ubicom a kada je njen nestanak rasvetljen, počela je prava hajka na osumnjičenog. Komentarisi su čak i do detalja njegov privatni život, sestrina porodica, majčina prošlost, njegove bubuljice na licu, i sl.¹⁵⁹. Mediji su se utrkivali ko će više profitirati i dizati temperaturu linča u narodu. Međutim tekstovi u kojima se do detalja obajašnjava, na izopačen i gotovo pervezan način, šta je osumnjičeni učinio devojčici u javnosti je, logično izazivala zgražavajuće reakcije. U diskusijama na internetu mogu se masovno pronaći komentari nalik na ove :

„Secirao bih ga na komade, a potom stavljao so na rane“; „Zatvorila bih ga u samicu punu zaraženih pacova“; „Dete bih mu silovao satima“... Osumnjičeni Đurić istog dana proglašen je najvećim monstrumom koji hoda zemljom a izveštavanje o Tijaninom nestanku odnosno ubistvu pretvorilo se u če-rečenje osumnjičenog. U želji da budu najčitaniji, mnogi štampani mediji su se prosto zaneli, i sem časnih izuzetaka Politike i Danasa, većina medij-skog izveštavanja o slučaju Tijane Jurić spada u mučne i neetične epizode domaćeg novinarstva. Ili kao što je rekao Basara, „Izgleda da Srbija a na-ročito srpski novindžiluk, nisu u stanju da tuguju u tišini i da se uzdrže od guranja prstiju u rane nesrećne Tijanine porodice“¹⁶⁰

Najgori momenti u izveštavanju o ubistvu Tijane Jurić

Danima se uhapšeni osumnjičeni naziva monstrumom, hladnokrvnim ubi-com, životinjom¹⁶¹ i time se stalno podgreva visoka temperatura građan-skog gneva.

Spekuliše se da je devojčica oteta zbog očevih dugova, ali i da je pobegla od kuće zbog „kompleksnih porodičnih odnosa“. Otac je bio prinuđen da se pravda da ne duguje zelenišima, kao i da pristaje na otkup, čime posredno prihvata i čak da se pravda, da su u pitanju neki njegovi mutni poslovi iza Tijaninog nestanka¹⁶².

Objavljuje se ne samo fotografija kuće osumnjičenog već i velika fotografi-

159 Mediji: Blic, Večernje novosti, Danas, 24 časa, Pressonline, Kurir Telegaf Alo, Radio Novi Sad 1, Radio Studio B, Radio S, Politika, Naše novine, NIN
Datumi 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
Rubrike: aktuelno, Auto, Vesti, Društvo, Hronika, Tema dana, 192 Crna hronika, Novosti, Beo gradska razglednica, Događaji dana, U fokusu

160 Danas, 2014, Resident evil, 11. avgust

161 24 časa, 2014, Da li je to čovek ili životinja, 8 avgust. Press online, 2014, Monstrum, 7 avgust

162 Informer, 2014, Sam ču se spaliti, 7 avgust.

ja njegove spavaće sobe, majke, sestre osumnjičenog, kao i kuće u kojima žive sa punim adresama, a ni kuća niti njegova soba nemaju nikakve veze sa ubistvom¹⁶³.

Doksing metoda prikupljanje komentara (i objavlјivanje selekcije najsurovijih), sa društvenih mreža se maksimalno zloupotrebljava, npr¹⁶⁴: „Smrtna kazna da pseto crkne! Jadna je tvoja majka, kakvog je idiota rodila. Kako bi tebi bilo da tvoje dete netko ubije? Žalosno je što se sa decom slika. Izlomite mu svaku kosku tamo, ali polako da crkava kao niko dosad, kad već država nema te smrtne kazne! Možda jesam mala da ovo komentarišem, ali, konjino, kako te nije stid, pa mamu ti je*em šta ti je ta devojčica skrivila, je li, majmune jedan? Dabogda više nikad ne video sunce i trunuo u zatvoru. Bog sve vidi... Gorećeš u paklu monstrume! Nečoveku! Najveći šljamu ljudskog roda! Za tebe prvo kamenovanje, pa spaljivanje javno! U sred Beograda! USRED BG-a. Treba ga mučiti da svojim očima vidi i na svojoj koži da oseti bol, da vidi kako jeTijani bilo” Podaci sa društvenih mreža se koriste da bi se zahtevale oštire kazne, da bude pušten iz zatvora da mu sude građani, 60 hiljada glasova, Fejsbuk stranica „Smrtna kazna za ubicu Tijane Jurić” za desetak sati prikupila je blizu 50.000 pristalica. Stranica „100.000 ljudi koji žele smrtnu kaznu za ubicu Tijane Jurić” dosad je prikupila oko 20.000 istomišljenika,¹⁶⁵ a podaci se koriste kao “nepobitni argumenti” opštenarodnog stava za zahtevanje vraćanja smrtne kazne.

Ministri o smrtnoj kazni

Prvobitna reakcija javnog mnjenja bila je emotivna i donekle očekivana - „odmah vratiti smrtnu kaznu”. Nesmotreni u takvoj oceni bili su i neki ministri. „Moj lični osećaj je taj da mi je žao što je Srbija ukinula smrtnu kaznu, rekao je ministar unutrašnjih poslova Nebojša Stefanović, na konferenciji za štampu u Palati Pravde¹⁶⁶. Stefanović: „Očekujem najstrožu kaznu¹⁶⁷.” Ministarka Mihajlović žali što nema smrtne kazne¹⁶⁸. Nekad se za ovakva krivična dela izricala smrtna kazna, ali kao i sve druge evropske države morali smo da je izbrišemo iz našeg krivičnog zakonika - kaže ministar pravde¹⁶⁹.

163 Informer, 2014, 8. avgust.

164 Informer, 2014, 8

165 Blic 2014, ŽAO MI JE ŠTO VIŠE NEMA SMRTNE KAZNE, 8. avgust

166 Kurir, 2014, 7 avgust

167 Politika, 2014, Ubica Tijane Jurić e pokazuje kajanj zbog zločina, 8. avgust

168 Kurir, 201, Ne možemo sa smrtnom, kaznom u Evropu. 8 avgust

169 Telegraf, 2014, 7 avgust.

Protesti zbog neetičnog medijskog izveštavanja

Usledili su i protesti izazvani sve češćim pozivima na povratak smrtne kazne, kako državnih zvaničnika tako i medija, što spada u retke pozitivne strane medijske celine o slučaju Tijane Jurić.

Udruženje novinara Srbije upozorilo je na neetičnost pojedinih medija prilikom izveštavanja o ubistvu maloletne Tijane Jurić. „Urednici i novinari su uvek dužni da se pridržavaju etičkih normi i kodeksa novinara Srbije, a pogotovo kada izveštavaju o

tragičnim dogadajima koji pogadaju ne samo pojedince i njihove porodice, već i celu zajednicu”, navodi se u saopštenju¹⁷⁰.

Da je nedopustiva kampanja za smrtnu kaznu smatraju oba novinarska udruženja, pa su i NUNS i UNS osudili tabloidno pisanje o porodici Jurić¹⁷¹.

Ponašanje prema porodici osumnjičenog konačno je takođe osuđeno, posle velikog broja neetičkog izveštavanja. Budimo ljudi, ostavimo se Đurićeve porodice!¹⁷² Na ovaj način pokreće se ozbiljna spirala nasilja koja uopšte nije dobra, a ljudski je nedopustivo da se kažnjavaju majka i sestra.

Tekstovi sa senzacionalistickim naslovima u kojima se do detalja opisuje šta je ubica učinio nesrećnoj devojčici, iznova i iznova, izazvale su reakciju javnosti¹⁷³. Reagovali su i Povernik za informacije od javnog značaja Rodoljub Šabić i stručnjak za medijsko pravo, advokat Slobodan Kremenjak¹⁷⁴. Šabić je povodom slučaja Tijane Jurić naglasio da kada je reč o iznošenju poverljivih podataka iz istrage gde je počinjeno teško krivično delo, odgovorni su državni organi koji odaju informacije, i da u slučaju Tijane Jurić ima posla za tužilaštvo dok je advokat Kremenjak podvukao da je u ovom slučaju prekršena pretpostavka nevinosti, gde je osumnjičeni unapred nazvan monstrumom i sličnim kvalifikacijama dok je dostojanstvo porodice Jurić čija je čerka ubijena povređeno, i da su sve to elementi koji mogu da proizvedu pravnu reakciju.

Prilika za dobre podatke, analize, stručna mišljenja, kontekst

Važno je da je slučaj Tijane Jurić bio povod i da se u medijskim izveštajima nađu i razni statistički podaci, analize i stručna mišljenja. Na primer, do-

170 UNS: POJEDINI MEDIJI NEETIČNO IZVEŠTAVAJU

171 Danas, 2014, Doživotni zatvor moguc, ali ne i smrtna kazna, 9 avgust

172 Naše novine, 2014, Budimo ljudi, ostavimo se Đuriceve porodice 11. avgust.

173 Danas, 2014, Tužbe čekaju tužioca, 1. avgust

174 Danas, 2014, Da li su sredstva javnog informisanja prekršila etičke norme? 11 avgust.

sta pažnje je skrenuto je objavljivanje podataka organizacije „Childfind“ iz Amerike, po kojima čak 81 odsto slučajeva otmice u kojima otmičar nije član porodice imaju za žrtve osobe od 12 godina naviše, a u 40 odsto klasičnih slučajeva kidnapovanja, dete bude ubijeno¹⁷⁵. Prema ovoj statistici čak 81 odsto slučajeva otmice u kojima otmičar nije član porodice imaju za žrtve osobe od 12 godina naviše, a u 40 odsto klasičnih slučajeva kidnapovanja, dete bude ubijeno. U oko četiri odsto, nikada se ne pronađe dete, a u oko 86 odsto počinioci ovog zločina su muškarci. Žrtve su uglavnom žene, a polovina ženskih žrtava je seksualno napastvovano¹⁷⁶.

Interesantno je i objavljivanje istorijata sličnih slučajeva u Srbiji¹⁷⁷, kao i mišljenja stručnjaka. Na primer, psihološkinja Aleksandra Janković je ukazala da je naš najveći problem što stalno mislimo da ubice idu ulicom s natpisom „spreman sam da ubijem“. Realnost je, zapravo, potpuno drugačija jer većina počinioca takvog zločina zapravo nema nikakav vidljivi problem. Saznali smo i koliko je u Srbiji ubica koji izdržavaju zatvorsku kaznu: u zatvorima 650 ubica¹⁷⁸. Dobro je da se čulo i mišljenje da je vrednosni sistem urušen a institucije slabe¹⁷⁹.

Kao dva najbolja teksta izdvajamo tekstove iz nedeljnika *Nin* i *Vreme*: “Nevinost bez zaštite”, tekst Antonele Rihe u *Ninu*, u kome autorka analizira pisanje medija o slučaju kantrimen i kaspalin, jer su se oba desila istog dana, 25. jula,¹⁸⁰ i “Linč kao zamena za saosećanje”, odličan tekst u *Vremenu* Jovane Gligorijević¹⁸¹.

175 *Telegraf*, 2014, 7 avgust.

176 *Alo*, 2014, 7 avgust.

177 *Informer, Svi srpski montrumi*, 2014, 8 avgust

178 *Večenje novosti*, 2014, U zatvorima 650 ubica, 10 avgust

179 *Danas*, 2014, Vrednosni sistem urušen a institucije slabe, 13 avgust

180 *Nin*, 2014, Nevinost bez zaštite, 14. avgust

181 *Vreme*, 2014, Linč kao zamena za saosećanje, 14. avgust

Nasilje u krugovima poznatih

5. NASILJE U KRUGOVIMA POZNATIH

Nasilje u porodici je ozbiljno i opasno po život. Nikada nije prikladno izveštavati o nasilju u porodici na način koji je trivijalan ili senzacionalistički.¹⁸²

Nasilje od strane nasilnika poznatih javnosti ili nad, u javnosti poznatim ženama, sve češća je pojava u medijima u 2014. godini, u kojima se prilozi na tu temu najčešće objavljuju u sledećim rubrikama: showtime, VIP, zabava, stars, show, hot story, i sl. Već i sama lokacija u širi domen zabave govori dovoljno da se radi o pojavi banalizacije nasilja, kao da se na tu situaciju odnosi Saramagova ocena da, „Živimo uporedo sa zlom, kao da ono nema nikakav značaj. Banalizacija užasa, banalizacija nasilja, smrti... Dok se ne probudi svest, sve će ostati isto¹⁸³.“ Na banalizaciju nasilja nadovezuje se nedopušteno objavljivanje privatnih podataka sa ciljem animiranja konzumentske medijske publike po svaku cenu, traženja i nalaženja u nasilju gde god je moguće elemenata romanse, misterije, kobnih sudbina, pa i zabavno-komičnih momenata („roštiljskom viljuškom ubola advokata bvšeg muža, jer je bila besna što je izgubila starateljstvo nad detetom“¹⁸⁴). Kada dođe do nasilja poznatih ličnosti, onda su redovne konstatacije tipa „dramatična ispovest sa srećnim krajem¹⁸⁵“, „fizički obračun bivših ljubavnika“¹⁸⁶, „ljubavna romansa prekinuta“, „od ljubavi do rata“¹⁸⁷, višekratno ponovljeno nasilje se naziva „burna ili turbulentna ljubav“¹⁸⁸, a ako nasilnik želi nastavak veze, onda je on „pesmom moli da mu se vrati“, on tuguje uz pesmu „O, Ana tugo mojih dana“¹⁸⁹, i sl.

U konačnom rezultatu postiže se „normalizacija zla“, uz znatno pomeranje granice tolerisanja rodno zasnovanog nasilja. Naime, ako se to dešava i onima koji su natprosečno imućni, pozнати и omiljeni, štaviše modeli ponašanja i izgleda, onda je to sigurno nešto što je i za anonimne žene „normalno“ i što redovno doživljavaju od svojih partnera.

Slučajevi poznatih koji su najčešće bili prisutni u medijima u 2014. uglavnom se odnose na slučajeve zaštićenog svedoka Čumeta, pevača Adila, zeta popularnog pevača Džeja Ramandanovskog i Modelsice Ivane Stamenković Sindi. Pored njihjavljaju se još nekoliko manje medijski pokrivenih slučajeva

182 Izveštavanje o nasilju u porodici - vodič za ACT Media: Kako izveštavati o nasilju u porodici

183 Žoze Saramago, citiran iz teksta Šuvković Zorane, 2015, Još se ne možemo nazvati ljudskim bićima, Politika, Kulturni dodatak subotom, 16. maj. str. 7.

184 Kurir, 2014, SINDI: NASILNIKU DODELILI DETE, A ON BEŽI OD SUDA, 10 septembar.

185 Prva srpska TV, 2014, Folk pevacica Maja Marijana napustila nasilnika, 2 septembar.

186 Kurir, 2014, GOCIN BIVŠI ŠUTIRAO U DU.E DEVOJKU ZBOG KOJE JE DOBIO BATINE, 7.oktobar.

187 Informer, Star, Kurir, Blic, Alo, 2014. Rubrike Ostalo, News, Zabava, V.I.P, 5 i 18 juli.

188 O slučaju „Čume“, mediji: Narodne novine, Blic, Alo. Rubrike: Hronika, Vesti. Datumi: 10, 30 april

189 O slučaju „Adil“, mediji: Naše novine, Blic, Kurir Story, Alo, Naše novine, Informer. Rubrike Zabava, Stars, Hot story, V.I.P., Showtime. Datumi 12, 13, 21 mart

i ličnosti, npr. voditelj Pink TV Vladimir Stanojević, koji je fizički zlostavljao svoju devojku Ana-Mariju, slučaj porodičnog nasilja Danijela Alibabića, nasilni napad bivšeg gradonačelnika Dragana Đilasa na suprugu, taštu i tasta, porodično nasilje Joške Broza Titovog unuka, naznake novih detalja u slučaju Bodrožić, nova presuda za ubistvo manekenke Vladislave Červenko, upućivanje na izdržavanje zatvorske kazne u Italiji profesora violine Zorana Milenkovića, oca proslavljenog violiniste Stefana Milenkovića jer je 2004. godine mesecima seksualno zlostavljao maloletnicu kojoj je držao časove¹⁹⁰, i dr.

Primećujemo da postoji razlika kada su u pitanju slučajevi kada je muškarac poznata ličnost (pevač, TV voditelj), koja uživa određeni pozitivni ugled i popularnost u društvu ("Danijela svi vole"), dok su one koje su doživele njihovo nasilje osobe slabo poznate i polupoznate javnosti, pa se generalno predstavljaju kao žene lakog morala, koje su u vezi sa poznatim muškarcima zbog novca, što onda kao da medijima daje za pravo da zauzimaju strane, većaju, osuđuju ponašanje ženske strane. A njih takođe dovodi u situaciju da se javno pravdaju npr. "Od Danijela nisam očekivala nikakvu finansijsku pomoć, niti sam je dobijala!"¹⁹¹ Takođe, kada je muškarac nasilnik poznatiji javnosti, i rubrike objavljivanja izveštaja o njegovom nasilju, nalaze se u rubrikama vesti, 192, i sl, mada i dalje sadržinski zadržavaju opšti ton "lakih nota" tj. i dalje pretenduju na zabavljanje konzumenata. Sa druge strane kada su u pitanju ženske osobe koje su preživele nasilje poznate (npr. folk pevačice Maja Marijana i Mia Borisavljević, manekenka i pevačica Sindi Models) mediji ipak zauzimaju drugačiji pristup. Iako je zabava putem podgrevanja senzacije prioritet, čini se da u ovim slučajevima, naročito u slučaju bivše Modelsice Sindi, gde je uključena i borba za starateljstvo nad kćerkicom, mediji daju ipak ispravniju sliku i izveštavaju objektivnije, pokazujući i tendenciju osude nasilja.

U januaru je najviše medijske pažnje poklonjeno slučaju Jovane Nikolić i Danijela Alibabića, učesnika rijalitija Farma. Važne su izjave njegove supruge Jovane koja ga je javno, preko medija optuživala za nasilje: "Zatvorio me u četiri zida, branio mi je da radim, tukao me je, izlazio je i provodio se, bez mene, lažov, nasilnik, homoseksualac je, brak mu je služio samo kao paravan". Ti javno izneti razlozi su ujedno i razlozi mnogih žena koje trpe porodično nasilje. Dobro je i da je jedan gej aktivista komentarisao da do takvog nasilja možda dolazi jer društvo tera gejeve u brak¹⁹², čime je otvoren i problem prinudne heteroseksualnosti. Inače, medijsko izveštavanje o

190 Mediji 2014: Informer, Naše novine, Kurir, Blic, Alo. Datum objavljivanja, 3 novembar. Rubrike Vesti, 192.

191 Blic, 2014, Jovana Nikolić poslala saopštenje medijima: Danijel me je fizički zlostavljaо, ja sam mu bila pokriće jer je homoseksualac! 9. januar

192 Mediji, 2014: Alo, 24 časa, Kurir, Happy TV, Alo, Pravda, Mondo. 9, 10, 11, 12. januar Rubrike: Zabava, Stars, Hot story, V.I.P., Showtime.

ovom slučaju obiluje više nego i jedan u 2014, tzv. doksingom, tj neetičnim prikupljanjem materijala koji se pronalaze na društvenim mrežama i koje niko nije odobrio za medijsku upotrebu. Lako je pretpostaviti da će se ta praksa nastaviti i u dalje, i u narednim godinama.

Ipak, u celoj atmosferi pretvaranja nasilja u zabavu, postoje i dobri momenti na koje svakako treba ukazati, i o tim dobrim momentima u celoj negativnoj medijskoj praksi, će i biti najviše reči u ovom delu analize.

Značajna je npr. izjava popularne pevačice Mije koju je bivši momak batinao u kolima, a za koga se navodi da je tukao i ranije, koja je dakle na svojoj koži osetila šta znači biti žrtva nasilja: "Neka moj slučaj posluži svim drugim ženama koje se nađu u sličnoj nevolji, jer treba stati na put nasilju i nikada ne treba čutati." Ona je inače, odmah pozvala policiju, uzela lekarsko uverenje o povredama i uzela privatno obezbeđenje¹⁹³. Značajno je i što u slučaju „Adil“¹⁹⁴ njegova supruga, uprkos cele situacije, zauzma čvrst stav da od pomirenja nema ništa, jer „nije prvi put da je na mene digao ruku“, čime šalje jasnu javnu poruku da zna da se nasilje ponavlja i da zato neće da nastavi zajednički život sa nasilnikom.

Slučaj Čume

Dosta medijskog prostora i vremena posvećeno je slučaju Ljubiše Buhe Čumeta, zaštićenog svedoka¹⁹⁵, o čijim incidentima porodičnog nasilja su mediji izveštavali malte cele 2014¹⁹⁶. Dobro je što su mediji izveštavajući o sekvencama ovog slučaja javno demonstrirali kako se uticajan nasilnik lako može osloboditi optužbe za vrlo nesporne slučajeve brutalnog porodičnog nasilja, i kako je loša sudska praksa da odustajanje oštećene od ranije izjave, smatra presudnim dokazom za navodno nepostojanje nasilja. U julu je naime, bilo dosta korektnih izveštaja o presudi kojom je Buha osobodođen krivice uz obrazloženje, da nije bilo dokaza da je počinio nasilje u porodici, jer je sama oštećena tokom suđenja povukla ranije datu izjavu¹⁹⁷. Naime, nakon napada pozvala je policiju i rekla da je Čume upao u porodični stan njenih roditelja, kuda je pobegla zbog njegovog nasilničkog ponašanja. Izjavila je da ju je Buha davio i pretio joj ubistvom, pred njihovom maloletnom čerkicom. lako je u tada policiji do detalja opisala taj napad, Ivana Buha je na sudu promenila iskaz, tvrdeći da je povrede zadobila kada su na nju

193 Mediji 2014, Mediji Alo, TV Pink, Blic. Rubrike V.I.P., Premijera, Vesti.

194 Mediji: Informer, Alo, Blic, Naše novine, Kurir, 24 časa, Informer, Narodne novine, VIP Svet.
Rubrike Stars, Šou, Show time, Zabava, Aktuelno, V.I.P., Hot Story
Datumi: 11, 12 februar

195 U procesima za ubistvo premijera Srbije Zorana Đindića i „zemunskog klana“.

196 Turbulentna ljubav poznatog Surčinca i pevačice Ivane Tulović počela je krajem 2004, nakon što je ubijen njen tadašnji dečko Branko Jeftović Jorga (33). Sa Buhom se venčala 2010. i imaju šestogodišnju čerkicu. Narodne novine, Blic, Alo, Rubrike Hronika, Vesti. Datumi 10, 30 april

197 Vesti-Frankfurt , 2014, Čume oslobođen za prebijanje supruge, 26. juli.

pala vrala tuš-kabine! Buha je posle prvog sudenja bio oslobođen optužbi, ali je tu presudu ukinuo Apelacioni sud¹⁹⁸.

Mediji su izveštavali vrlo korektno, uz vidljivo prisustvo ironije (Čumetovu ženu "tukla" tuš kabina¹⁹⁹, Nije Čume, već vrata tuš kabine²⁰⁰). Sudija se naime, pozvala na iskaz Ivane Buhe, koja je tvrdila da se zapravo povredila u kadi. Prvi sud zaključio da nema dokaza da je Ljubiša Buha tukao suprugu i počinio nasilje u porodici. Takođe bilo je prisećanja da je Buha krivice oslobođen i 15. novembra 2012. lako ga je supruga neposredno posle incidenta, prijavila policiji i detaljno opisala kako ju je Buha tukao, kasnije je povukla krivičnu prijavu²⁰¹. Do kulminacije medijskog izveštavanja o slučaju Čume, došlo je krajem novembra i početkom decembra. Naime, pošto je Buha po ko zna koji put mučki pretukao suprugu i to na očigled priličnog broja ljudi, (pa i pripadnika svog službenog obezbeđenja), jer se događaj desio na njihovoj slavi, on je konačno uhapšen. Možda zato što je permanentno tukao i zlostavljao suprugu, a možda i zato što je poslednji put pretio i policiji, ministar policije je izjavio da Čume sada više nije zaštićeni svedok. Interesantna je njegova odbrana koju donose mediji, a koja predstavlja tipičnu, udžbeničku listu opravdanja nasilja koju porodični nasilnici i inače koriste, „moja supruga je luda, hoće da mi otme dete, pretila da će da izvrši samoubistvo, moja žena je psihički bolesna, napravila skandal na slavi, te večeri malo je više popila pa se popela na ogradu, ima dijagnozu, ona sve izmišlja jer je ljubomorna“ i sl. Mediji međutim, uopšte ne sumnjaju da je Čume nasilnik i nazivaju ga sasvim otvoreno "zaštićeni siledžija", "uhapšen jer je mlatio ženu na slavi", "Čume čupao ženi kosu, pa šutirao policajca", i sl. lako se porodično nasilje zapravo minimizira, činjenice se ipak ne negiraju: "Čume uhapšen zbog sitnice a sada kreće ozbiljna istraga, to je samo početak udara na bahatog Surčinca. U toku je opširna istraga i rasvetljavanje svih afera u koje je umešan".²⁰²

Ono što je zapravo najbolji medijski rezultat jeste tekst objavljen u Politici pod naslovom "Žrtve tolerišu nasilje, ali država ne sme" u kome se navode argumenti zašto postupak protiv nasilnika ne sme da se prekine ako ona koja ga je preživela, povuče svoje prethodne izjave.²⁰³ Navode se i reči sudiće Danijela Ficžerala koji je na Menhetnu u sudnici Vrhovnog suda Njujor-

198 Alo, 2014, Davio me i pretio smrću, 30. april.

199 Alo, 2014, Čumetovu ženu "tukla" tuš kabina, 26. juli.

200 Večernje novosti, 2014, Nije Čume već vrata od tuš kabine, 26. juli.

201 Politika, 2014, Buha ponovo oslobođen, supruga se ne seća prebijanja, 26. juli.

202 Mediji: Kurir, Telegraf, Pressonline, Kurir, Informer, Prva srpska TV, Alo, Večernje novosti, Blic. TV Pink, Informer, Naše novine, TV KCN, RTS 1, Informer, Telegraf
Datumi 8, 9, 10, 12, 16, 17, 18, 20, 21 novembar, 5 decembar. Rubrike Vesti, Ostalo, Hronika, Nacionalni dnevnik, Jutarnji dnevnik, Dnevnik 1.

203 A. Petrović 2014, Žrtve tolerišu nasilje, ali država ne sme, Politika

ka, izjavio za pravosuđe u Srbiji vrlo relevantan stav, „Činjenica da gospođa toleriše nasilje za mene je irelevantna“.

Slučaj Sindi²⁰⁴

Od juna 2014, počinje višemesecno medijsko izveštavanje o borbi Ivane Stamenković Sindi, žene koja je preživela porodično nasilje, za svoje dete koje joj je sudski oduzeto i dodeljeno na staranje bivšem, mužu nasilniku a koje je poput medijskog serijala, pored slučaja „Čume“ i „Adil“, dominirao medijskom produkcijom te godine. Ti medijski seriali nose naravno najgore karakteristike medijskog izveštavanja o nasilju nad ženama, od banalizovanja nasilja, preko nedozvoljivog pretvaranja naslja u „lake medijske note“ za rubrike zabavnih sadržaja, preko insistiranja na skandalima, isceniranim romansama, do iznošenja najprivatnijih i najbolnjih privatnih podataka na konzumenciju i komentare širokoj javnosti, pribavljenih putem doksinga ili svim drugim sredstvima, najčešće, neetičnog karaktera, ilustrovane fotografijama dece oko čijeg starateljstva se vode sudski postupci, npr. Sindine čerke Petre²⁰⁵. Ni u ovom slučaju ne bismo da analiziramo sve loše osobine smeštanja teme nasilja nad ženama u oblasti zabave i show time-a, već bismo se zadržali na onim, ipak dobrim momentima, ma koliko retkim, kada se iznose pravi problemi i ukazuje na suštinu situacije u kojima se nalaze žene koje prolaze kroz iskustvo nasilja i neefikasnih pa i prstrasnih institucionalnih procedura.

„I trudnu me tukao²⁰⁶. Bivši muž mi ne dozvoljava da vidim dete! Moj život je pakao. policiju, oni kažu da nisu zaduženi, kod socijalnih radnika mi kažu da je to iznad njih... Bukvalno sedim i ništa ne znam...Treba da se žalim. Ko zna koliko će to da traje. Ja ću biti bez deteta i dete bez mene. Ne postoji nijedna institucija da to reši brže. Da li to ljudi možete da verujete? Ja sam se žalila sudu, a sud kad zakaže ročište. Ne znam šta da radim.“

„Otac je angažovao privatne veštakе koji su predstavili situaciju tako da je on dobio starateljstvo nad detetom. Sud je moju čerku dao čoveku koji me je tukao“²⁰⁷. Bivši muž joj je lomio rebra²⁰⁸, a kada mu je rekla da neće da živi kako se njemu sviđa, tukao je pesnicama. Nastavio i posle razvoda da je tuče: „i kada smo se razveli on je nastavio da me fizički zlostavlja i maltreti-

204 Kurir. Skandal, Informer, Blic, Naše novine, Kurir, Alo, VIP Svet, Puls Rubrike Stars, Ostalo, Showtime, Zabava, Stars, V.I.P., Svet Extra, Alo, Pod lupom Datum 13, 14, 15, 16, 18, 20, 21, 25, 26 juni

205 VIP Svet, 2014, „Bolje da su me ubili nego što su mi oduzeli dete!“ 18. juni.
Alo, 2014, Sindin bivši muž pod istragom!, 20. juni.

206 Informer, 2014, trudnu me tukao! 13. juni. Strana: 18

207 Blic, 2014, Sud je moje dete dao čoveku koji me je tukao, 13. juni.

208 Kurir, 2014, Bivši muž mije lomio rebra, 14. juni.

ra, zaključava u stanu, tukao me, lupa glavu o zid, gasio mi cigarete po telu". Ova situacija je dovela do navođenja kontekstualnih činjenica postojanja i drugih slučajeva u domaćoj sudskej praksi u kojima su starateljstvo nad decom dobijali poznati očevi iako porodični prononsirani nasilnici, npr. poznati kuvar Saša Mišić²⁰⁹, Maji Nikolić je oduzeo sina Lazara koji je pripao Vuku Kandiću takođe nasilniku²¹⁰. Mediji pritom otkrivaju da advokat bivšeg Ivaninog supruga Dragan Krajinović uvek zastupa očeve i uvek očevima budu dodeljena deca uz isti komentar, dete je emocionalo više vezano za oca, što se desilo i Sindi. Simptomatično je i to da je u svim slučajevima sudija isti, baš kao i veštaci. Mediji ukazuju da to nije koincidencija²¹¹. Konstatuje se u jednom naslovu da je Sindi je žrtva sistema, da je izgleda presudno što čak ni ona, ni njena sestra, bivša narodna slanica Nevena Adžemović, kako same kažu, nemaju moć, nemaju veze²¹². Do neočekivane koristi od tog medijskog serijala, došlo je kada je u prelomnom momentu Kurir²¹³ objavio fotografije i kopije originalnih dokumenata veštaka i lekara koji konstatuju povrede koje je nasilnik naneo Sindi, posle čega dolazi do reagovanja javnog tužioca koji pokreće postupak za porodično nasilje protiv Nikole Pavlovića, bivšeg Sindinog muža²¹⁴.

209 Kurir, 2014, Saša je tukao i mene i decu! 30 decembar

210 Kurir Informer, Naše novine, Alo, 2014. Rubrike: Stars, Showtime, V.I.P. Datum 4 juli.

211 Blic, 2014, Dete mogu da vidim samo dva sata, 18. juni.

212 Aše novine, 2014, Strepim jer mi je dete kod oca nasilnika. 21. juni.

213 Kurir, 2014, Bivši muž mi je lmlio rebra. 14. juni.

214 Kurir, 2014, Nasilje nad Sindi ispituje tužilac, 20. juni.

**Mediji o seksualnom
nasilju nad ženama**

6. MEDIJI O SEKSUALNOM NASILJU NAD ŽENAMA

Tišina često okružuje krivična dela silovanja, zlostavljanja i ubistva i podržava status quo koji minimizira uticaj nasilja, i ugrožava žene svuda²¹⁵. Zato je medijima potrebna posebno visoka svest o uticaju jezika, njegovih osnovnih poruka, uz spremnost da se izbegne novinarsko sveubrzavanje uzrokovano brzinom modernih medija. Ovo nije lak zadatak, mnoge reči i fraze se koriste po automatizmu, običaju, a njima se održava status quo neravnoteže moći i ugrožavaju moguće promene u društvenom razmišljanju i tretmanu onih koje su preživele taj vid nasilja. To mogu biti izrazi koji obmanjuju (seksualno nasilje nikada ne bi trebalo da se povezuje sa seksom - to je nasilni čin i zloupotreba moći), okrivljavanje preživele, izbegavanje ukazivanja na odgovornost za napad i napadača, ili pak, sugerisanje da napadači nisu i ne izgledaju kao „normalni“ ljudi. Precizan jezik je neophodan kada se izveštava o seksualnom nasilju. Potrebno je koristiti terminologiju koja osporava mitove koji minimiziraju nasilje. Kod silovanja potrebno je npr. naglasiti da je to krivično delo, kršenje ljudskih prava i zločin protiv čovečnosti, i nedopustivo je da se to u medijima naziva nestabilnom vezom, silovatelj bivšim dečkom, ili da se stavlja u kontekst neuzvraćene ljubavi, ili ma kakve ljubavi.

Privatnost i poštovanje prema ženama koje su preživele silovanje i koje mogu da osećaju stid, krivicu, strah, traumiranost, se retko poštuje kada su u pitanju Romkinje i starije žene. Nije se vodilo računa da u nekim slučajevima, priznanje silovanja može dovesti do izgnanstva iz zajednice, osvete, ili čak i smrti, kao i da seksualno nasilje može imati širi uticaj na članove porodice, zajednicu i svedoke (kao što je slučaj sa drugom, preživelom žrtvom osumnjičenog za silovanje i ubistvo Ivane Podraščić čiji iskaz je doveo do njegovog hapšenja).

Lokalne i međunarodne ženske organizacije, nevladine organizacije i novinari, sindikati i organizacije koje se pominju kao dobra mesta da se dobiju informacije o potencijalnim rizicima, opasnostima i pretnjama preživelih, kao i o kulturnom kontekstu retko su prisutne u medijskom izveštavanju o seksualnom nasilju u Srbiji u 2014.

Najviše medijskih izveštaja o seksualnom nasilju su izveštaji o silovanjima, i uglavnom su to neobični slučajevi, koji uključuju odnos profesora sa učenicama, nasilje nad nemoćnim starijim ženama ili ženama sa invaliditetom, serijska silovanja, otmice, napadi na vrlo mlade žene, pedofilija i sl, kao na primer julski izveštaji povodom silovanja devojčice (13) koju su na-

215 Smernice kako izveštavati o seksualnom nasilju nad ženama iz rodno-etičke perspektive 2012.

pastvovala trojica muškaraca²¹⁶. Obrazac u kome je silovanje ono što prodaje novine se nastavlja: „uhapšeni monstrumi, dolijali su pod sumnjom da su je naterali na oralni seks“²¹⁷. U aprilu pažnju medija privlače slučajevi u kojima otac zlostavlja osmogodišnju čerku (uz napomenu da je njena majka prostitutka)²¹⁸, brat siluje sestru od tetke²¹⁹ ili slučajevi gde su žrtve kuma²²⁰ ili maloletna devojčica²²¹. Takođe i slučajevi napastvovane četvrogodišnje devojčice²²² i “manijaka” koji onaniše²²³ pred decom pune stupce. U tu kategoriju dolaze i septembarski izveštaji o slučaju kada je šesnaestogodišnju devojku prvo silovao njen drug a kada se požalila drugoj dvojici drugova o tome šta joj se dogodilo, onda su je i oni silovali jer “kad si dala njemu, možeš i nama”²²⁴. Veliki je broj tekstova o tome kako su se trojica seksualno iživljavali nad maloletnicom cele noći²²⁵. “Silovana cele noći”²²⁶, “Silovana do zore”²²⁷ “Lekari šokirani povredama”. U oktobru je veliki broj tekstova o slučaju devojke, koju je silovao očuh “a majka gledala”²²⁸. Takođe je veliku pažnju izazvao i slučaj silovanja snahe (19) od strane svekra (52)²²⁹.

216 Naše novine, 2014, Oteli je i primorali na oralni seks! 5. juli.

217 Informer, 2014, Trojica silovala devojcicu (13)! 5. juli. Kurir, 2014, Manijaci naterali dete od 13 godina na oralni seks. 5. juli. Alo, 2014, Oteli devojcicu, pa je naterali na oralni seks! 5 juli. Večernje novosti, 2014, Bludničili sa devojčicom. 5 juli. Blic, 2014, PIJANI MLADIĆI SILOVALI DETE. 5. juli.

218 Kurir, 2014, Silovao čerku od osam godina. 24. april. Naše novine, 2014, Monstrum zlostavlja i podvodio čerku (8)! 24. april.

219 Naše novine, 2014, Brat (15) silovao 10-godišnju sestru od tetke! 30. april.

220 Naše novine, 2014, Obljubio 12-godišnju kumicu, rodoškrnuće širom Srbije. 30. april. Informer, 2014, Mesecima imao seks sa 12-godišnjom kumom! 30. april.

221 Informer, 2014, Radnik “Elektromorave” napastvovao maloletnicu. 8. april.

222 Informer, 2014., Seksualno zlostastavljali 4-godišnju devojčicu. 25. april.

223 Informer, 2014, Onanisao pred devojcicama. 9. april.

Večernje novosti, 2014, Manjak presretao devojčice. 9. april.

224 Naše novine, 2014, Mladici silovali jadnu devojcicu! 11. septembar.

Kada se ona požalila preostaloj dvojici osumnjičenih da je silovana, oni su joj rekli: „Kad si mogla si njim, možeš i s nama“

Alo, 2014, Varvari iz Varvarina.Trojica silovala maloletnicu iste veceri. 11. septembar.

225 Svet. rs, 2014, Horor na proslavi punoletstva: Trojica silovala i pretukla 16-godišnjakinju. 10. oktobar.

226 Blic, 2014, Devojcicu silovali celu noć, 11. septembar

227 Kurir, 2014, MONSTRUMI, 11. septembar.

Kurir, Plakala sam i molila ih, ali nisu hteli da stanu...12. septembar.

Blic, 2014, Silovatelji se hvalili zverskim pirom. 12. septembar. Ginekolog u šoku

228 Informer, 2014, Silovao pastorku, a majka gledala. 22. oktobar.

229 Alo, 2014, Svekar brutalno pretukao, pa silovao snaju. 7. oktobar.

Blic, 2014, Zaječar: Svekar prebio, pa silovao snahu. 7. oktobar.

Telegrad, 2014, MONSTRUOZNO: Svekar brutalno pretukao, pa silovao snaju! 7. oktobar.

Blic, 2014, Snaji ne veruju da ju je silovao svekar. 9. oktobar.

U novembru se najviše naslova odnosi na trogodišnju devojčicu koju je navodno silovao otac (optužba majke, roditelji u razvodu)²³⁰. Hronološki, slučaj ide od toga da je majka optužila oca da je silovao čerku, on je pritvoren na 30 dana. Utvrđeno veštačenjem da je devojčica (dete) izgubila nevinost²³¹. Ali se navodi da komšije ne veruju da je otac krivac i on uživa njihovu podršku²³². Lansiraju se različite verzije ("Majka ima novog dečka, on je sumnijiv"). Otac je zatim pušten na slobodu²³³ jer je utvrđeno da devojčica nije silovana²³⁴. Onda se mediji od izveštaja o "ocu monstrumu" stavljaju na njegovu stranu. Jedan od glavnih argumenta za zaokret u izveštavanju mogao bi da bude to što su ostala deca su kod oca i navodno, po isveštajima medija, ne žele da vide majku²³⁵. Preokreti se nastavljaju, očigledno na zadovoljstvo medija²³⁶, otac je ponovo pritvoren, u obrazloženju suda se navodi da je to zbog velike medijske pažnje i uznemirenja građana²³⁷. U decembru se nastavlja priča o slučaju iz prethodnog meseca o trogodišnjoj devojčici koju je navodno silovao otac, jer meštani sela potpisuju peticiju u očevu korist, verovatno podstaknuti medijskom pažnjom koja ih je odjednom stavila u fokus zbivanja i kojima oni veruju da imaju ulogu značajnih aktera²³⁸.

Za ljude sa malo znanja o temi, neobično postaje normativna, tipična situacija izvan koje silovanje kao da se i ne dešava. Izveštavanjem o silovanjima nad devojčicama i staricama, dakle onima koje su starosno i fizički/zdravstveno izvan domena seksualnih aktivnosti, podržava se mit da sve ostale žene zapravo i ne mogu da budu silovane, jer su se potencijalno delimično ili u potpunosti saglasile sa seksualnim odnosom. Ovaj problem je kompleksan i nije samo deo medijskog stila izveštavanja već se oslanja i na problematiku policijske i prakse pravosudnih organa, koji previđaju da je seksualno zlostavljanje najčešće napad od strane poznanika ili člana porodice i da se dešava u najvećem broju slučajeva u fertilnom dobu seksualno aktivnih žena. Ne postoje izveštaji o silovanim prostitutkama, ženama koje su ranije imale dobrovoljne seksualne odnose sa učiniocem, ženama koje su bile pod dejstvom droga ili pijane i sličnim kategorijama koje spadaju u najčešće izložene ovom obliku nasilja.

230 Kurir, 2014, OTAC UHAPŠEN ZBOG SILOVANJA CERKICE OD TRI GODINE. 7 novembar.

231 Kurir, 2014, Ovo ne bi smela da doživi njedna majka. 14. novembar.

232 Informer, 2014, DEVOJCICA SILOVANA ali ne zna se kada?! 14. novembar.

233 Kurir, 2014, PREŽIVEO SAM PAKAO. 22. novembar.

234 Kurir, 2014, Mama, sakrij me kad tata dođe! 26. novembar.

235 Informer, 2014, Suprug je zlostavljao našu čerku. 26 novembar

236 Naše novine, 2014, Majka zlostavljala devojcicu, pa optužila oca za silovanje. 22 novembar.

237 Pressonline, 2014, Ispovest majke zlostavljane devojčice: Mama, molim te, sakrij me kada do.e tata! 26. novembar.

238 Kurir, 2014, Komšija Igor nije silovao cerku! 15. decembar.

**Primeri dobrih medijskih
praksi u 2014.**

7. PRIMERI DOBRIH MEDIJSKIH PRAKSI U 2014.

U primere dobrih medijskih pojava i praksi u 2014. godini izdvojili smo nekoliko kategorija: korektne TV vesti o femicidima, Danas, Politika, i Tanjug imaju reputaciju medija koji kontinuirano korektno i analitički izveštavaju o nasilju nad ženama, medijski etično i korektno, nacionalna pripadnost ni nasilnika/ubica ni njihovih žrtava se nigde ne navodi, stavljanje konkretnog događaja u kontekst sličnih situacija, konsultovanje sa stručnjakinjama za nasilje nad ženama, femicidi starijih žena činjenično korektni, medijska kritika neazurnog postupanja institucija u slučajevima nasilja nad ženama, opšta pitanja rodne ravnopravnosti.

Korektne TV vesti o femicidima. Gotovo svi TV izveštaji o konkretnim slučajevima nasilja nad ženama u 2014. su korektni i kada god TV emisije izveštavaju o femicidu to rade krajnje informativno, držeći se činjenica, i ne pokušavajući da „animiraju“ publiku iznošenjem „sočnih“ detalja iz privatnog i porodičnog života, bilo žrtava, bilo nasilnika i ubica. Primer je tv izveštavanje u oktobru o slučaju ubijene devojke Ivane Podraščić. TV izveštaji su se kretali u domenu činjenica i nisu nimalo podgrevali javno mnjenje bizarnim detaljima, zahtevima za najstrože kažnjavanje, spektakularnim fotografijama i dramatičnim atributima. Predstavljaju primer kako treba obavestiti javnost o nekom tragičnom događaju, pogotovo ako je reč o najtežem obliku nasilja nad ženama. Naime, ceo oktobar mesec je bio u znaku medijskih izveštaja o pronalasku tela Ivane Podraščić ubijene u avgustu, kao i hapšenju osumnjičenog da je silovao i ubio, tako da je bilo moguće poređenje dobrog i lošeg medijskog izveštavanja. Izveštaji na svim TV stanicama²³⁹ bili su izuzetno korektni, što se ne može reći za štampane tabloide sa kojima su u velikoj suprotnosti. Jedan od boljih izveštaja o jednom od najtežih slučajeva femicida u 2014. koji je uzburkao dosta javnosti je upravo izveštaj jedne TV stanice, Studija B.²⁴⁰

239 TV B 92 Bulevar u 17, Prva Srpska TV Emisija Vesti, RTS Prvi program Dnevnik 2, TV Palma Plus, Emisija I bi dan, RTV1 Emisija Vojvođanski dnevnik, Studio B, TV Pink 3, Radio Beograd 1 Vesti, Tv Pink tačno u 9, TV Palma Plus Jutarnji dnevnik, TV Panonija, TV KCN, Prva srpska TV Noćni žurnal.

240 Studio B, 2014, Pronađeno telo nestale devojčice, 2 oktobar.

Danas, Politika, i Tanjug imaju reputaciju medija koji kontinuirano korektno i analitički izveštavaju o nasilju nad ženama.

I femicidi supruga takođe mogu da budu korektno medijski pokriveni, kao što je na primer tekst iz Danasa o ubistvu žene Milene J. na Banjici.²⁴¹

Kontinuiranu korektnost pokazuju i Tanjugovi izveštaji o nasilju nad ženama. Na primer, izveštavanje o septembarskom femicidu u Ivanjici²⁴².

Politika objavljuje i analitičke tekstove kao što je vrlo ozbiljan i korekstan tekst o pojavi pokrivenosti muslimanskih devojaka koje žive u Francuskoj²⁴³. „Za razliku od vršnjakinja s druge strane Mediterana, koje marame i odeću smatraju simbolom potčinjenosti, devojke iz francuskih predgrađa svoju odeću ističu s izvesnim ponosom. Jačanje političkog islama i njegovih radikalnih derivata. Revolt protiv takvog „stanja stvari“ ne dolazi od prve generacije imigranata, koja najčešće uloži ogroman trud kako bi se integrisala. Ovaj bunt je karakterističan za drugu ili treću generaciju, onu koja je odrasla i školovala se u Francuskoj na idealima slobode i jednakosti, koja je bila u stanju da uoči da njihova boja i poreklo i te kako igraju ulogu kada traže stan ili posao. Njihova radikalizacija podstaknuta je ekonomskom krizom koja ih ostavlja na marginama društva i globalizacijom koja im omogućava da prate dešavanja u svetu i da se preko interneta uključe u zajednicu istomišljenika, koji su skloni da krize na Bliskom istoku i u Africi posmatraju kao postkolonijalne ratove koje moćni i bogati Zapad vodi protiv potlačenih i siromašnih muslimana. Slozne, jake, uporne kulture opstaju i pobeduju.“

Na sličnu temu, uočena su i dva vrlo korektna teksta koje je obavila Al Džazira: Francuska prednjači u svetu po pravima žena²⁴⁴ i Fascinacija Zapada ‘opasnim’ kurdske ženama²⁴⁵.

Medijski etično i korektno, nacionalna pripadnost ni nasilnika/ ubica ni njihovih žrtava se nigde ne navodi.

Primećeno je da ni jedan, ni štampan ni elektronski medij ne navodi u slučajevima femicida da je ubica po nacionalnosti Rom, kao što je bio slučaj kod identifikovanja osumnjičenog za silovanje u ubistvo Ivane Podraščić, (što se posredno zaključuje iz drugih podataka, npr. da je silovao neke svoje rođake Romkinje, kao i po njegovom izgledu), kao ni koje je nacionalnosti žrtva, sudeći po fotografijama, očigledno neromkinja.

241 Danas, 2014, Pronađena žena mrtva u garaži kuće na Banjici. 20 avgust.

242 Tanjug, 2014, Uhapšen osumnjičeni za ubistvo supruge. 4 septembar.

243 Otašević Ana, 2014, Feredže na francuskoj rivijeri, Politika, 29 avgust.

244 Al Jazeera, 2014, Fascinacija Zapada ‘opasnim’ kurdske ženama, 1 novembar

245 Al Jazeera, 2014, Francuska prednjači u svijetu po pravima žena, 28 oktobar

S tim u vezi primećena je ista suzdržanost i kod drugih teških dela nasilja čiji su počinjeni Romi, kao što je slučaj kod jednog od najtežih femicida počinjenih u 2014. godini, slučaju koji se u novembru desio u Novom Bečeju. Radi se o seksualnom nasilju i ubistvu bolesne starice čemu je prethodila bestijalna tortura za koje delo ni jedan medijski izveštaj, čak ni oni pisani tabloidnim stilom preterivanja u dramatičnom rečniku i iznošenju krvavih detalja, nisu sadržali informaciju da su osumnjičeni romske nacionalnosti, što je potpuno u skladu sa medijskom etikom.

Ista praksa neizveštavanja o nacionalnosti ubice uočena je kod još jednog teškog slučaja femicida, kada je Vane Simev (51) iz sela Gložje kod Bosilegrada, koji je nožem ubio Natašu Conev (38) pred njenim detetom i drugaricom. Meštani Gložja su i tri dana posle užasnog zločina još u šoku i ne mogu da shvate zašto je Vane potegao nož i usmratio majku petoro dece, čiji je muž invalid i nije sposoban da radi. Za Vaneta kažu da je voleo da popije i da je bio ludo zaljubljen u Natašu²⁴⁶.

Stavljanje konkretnog događaja u kontekst sličnih situacija.

Prilikom izveštavanja o slučajevima femicida neki mediji te događaje stavljaju u širi kontekst muškog nasilja nad ženama, opasnost od njegovog tolerisanja, tragičnost nastupelih posledica, učestalost femicida, kao npr Kurir, Večernje novosti, Dnevnik: Podsećanje na seriju zločina²⁴⁷, Stravičan bilans nasilja²⁴⁸, Hronologija ubistava supruga²⁴⁹.

Konsultovanje sa stručnjakinjama za nasilje nad ženama.

Uputstvo²⁵⁰ da se koriste lokalni resursi kao izvor informacija u smislu kontaktiranja ženskih organizacija i stručnjakinja za nasilje koriste tek poneki lokalni mediji, i to nije rasprostranjena praksa, ali se u 2014. ipak dešava, npr. u Kruševcu.²⁵¹ Kada se desio femicid u tom gradu u lokalnim medijima došlo je do objavljivanja saopštenja ženskih organizacija, Romani cikna, Alternativni centar za devojke i Udruženje žena Peščanik, kao i Mreža žena Rasinskog okruga koje su izrazile duboko saučešće porodici i saopštile da iskreno žale zbog gubitka još jednog ženskog života, navodeći da ne postoji više nijedno opravdanje niti izgovor za nerešavanje ovog problema i

246 30 juni Informer UŽAS Ubio majku petoro dece jer nije želela da bude s njim. Tek iz jedne sporedne izjave najstarija Natašine čerke Sanje (19) koja kaže da ne poznaje Simeva koja kaže: On je Rom i videla sam ga par puta u životu, može da se zaključi.

247 Kurir, 2014, Zaklao gazdaricu, pa otišao u kafanu! 3. decembar.

248 Večernje novosti, 2014, PORODIČNA TRAGEDIJA U CRLJENCU KRAJ POŽAREVCA, 30 juni

249 Pressonline, 2014, ZLOČIN U NOVOM SADU: Lečio se od depresije, ali nije mogao da ispliva. 1 avgust

250 IFJ Smernice za izveštavanje o nasilju nad ženama.

251 Grad Kruševac, 2014, Nasilje nad ženama u porastu, 13 mart

nemanje jasne politike i konkretnog plana za obezbeđivanje prava ženama na život bez nasilja. One su takođe upozorile da sa svakom ubijenom građankom. Kruševac i Srbija se udaljavaju ne samo od prava i pravde nego i od humanosti i čovečnosti, a vlast, bilo koja, od legitimite.²⁵²

U nacionalnim medijima to je retka, mada ipak postojeća praksa, obično kada su u pitanju neki drastični slučajevi brutalnog nasilja nad ženama. Kurir je npr. objavio mišljenje Vesne Stanojević, koordinatorke Sigurne kuće koja je uzorila da se najviše zločina desi posle praznika i napada na najbliže i najslabije članove porodice. Ona upozorava i da je veliki problem to što nasilnici retko kad budu adekvatno kažnjeni.²⁵³

Femicidi starijih žena činjenično korektni.

Kada su u pitanju femicidi starijih žena, uglavnom ubijenih zbog iracionalnih razloga, identifikovanih kao banalno koristoljublje (odnete minjuše, krunjač za kukuruz, 3 hiljade dinara), dakle kada nema nikakvih nagoveštaja strasti, emocija ili seksa, medijski izveštaji su uglavnom činjenično korektni, i pritom nesumnjivo osuđuju nasilje. Primer je tekst u Dnevniku, "Čerka zadavljena u kući, majka teško povređena".²⁵⁴

Medijska kritika neažurnog postupanja institucija u slučajevima nasilja nad ženama.

Interesantna je i nova pojava članaka koji otvoreno kritikuju ponašanje institucija u pojedinim slučajevima nasilja. Navodimo dva primera, izveštavanje o pokušaju ubistva u septembru u Kladovu i ubistva u Čoki u decembru. Pressonline²⁵⁵, Svet.rs²⁵⁶, Blic²⁵⁷, Večernje novosti²⁵⁸, koji izveštavajući o pokušaju ubistva žene u Kladovu, svi bez razlike zauzimaju vrlo kritičan stav prema odluci zamenika osnovnog javnog tužioca da posle podnošenja krivične prijave zbog nasilja u porodici, pušta nasilnika kući. "Umesto, kao što je policija očekivala, da se ovaj napad okvalificuje kao pokušaj ubistva, Tužilaštvo u Negotinu je događaj okarakterisalo kao nasilje u prodici. Da je tužilac ubod nožem u grudi okarakterisao kao pokušaj ubistva, nasilniku bi pretila kazna od pet do 15 godina zatvora i tužilac bi morao da od suda traži određivanje pritvora". Mediji se ironično

252 Grad Kruševac, 2014, Kruševac Još jedan femicid u Kruševcu, 13 mart.

253 Kurir, 2014, Kuća puna krvi, porodična tragedija u Žablju, 5 maj.

254 Dnevnik, 2014, Nezapamćen zločin u sremskom selu Suseku, 25 mart.

255 Pressonline, 2014, Izbo ženu kuhinjskim nožem, a tužilac ga pustio na slobodu?! 5. septembar.

256 Svet.rs, 2014, Da dovrši započeto: Izbo ženu nožem, sudsija ga pustio kući. 5. septembar.

257 Blic, 2014, Izbo ženu, a tužilac ga pustio kući. 6. septembar.

258 Večernje novosti, 2014, Ubo nožem, a pušten na slobodu. 6. septembar.

pitaju zašto je pušten, da li da dovrši započeto. Nije postavljeno pitanje, pa je samim tim izostao i odgovor, da li bi pritvor bio određen da se isto delo desilo ne prema supruzi u porodičnom kontekstu, već prema muškarcu, strancu, bilo kome.

Sličnu kritiku su uputili i mediji u decembru posle femicida u Čoki²⁵⁹. Naime, Gabor Lajčak iz Čoke nedavno se vratio sa robije zbog silovanja svoje čerke, a za vikend je brutalno pretukao suprugu Andreu. Posle privođenja, sudija ga pustio na slobodu, a on je posle toga zaklao nesrećnu ženu u kući.

Opšta pitanja rodne ravnopravnosti

Imajući u vidu činjenicu da su u martu 2014. godine održani vanredni parlamentarni izbori, mediji su se u tom periodu znatno više bavili pitanjima rodne ravnopravnosti i zastupljenosti žena na stranačkim listama. Poverenica za zaštitu ravnopravnosti je tim povodom često davala izjave i objašnjavala razloge zbog kojih je neophodno da žene učestvuju u organima vlasti na svim nivoima i u donošenju svih odluka koje se tiču celokupnog razvoja društva. Takvi prilozi, osim korektnosti, odlikuju se i doprinosom u povećanju vidljivosti ženskih kapaciteta i društvenih uloga, pa je šteta što ih nema više i češće, i što su zapravo sporadični i retki.

259 Informer, 2014, SUDIJA GA PUSTIO DA ZAKOLJE SUPRUGU! 11 decembar.

**Primeri loših medijskih
praksi u 2014. godini**

8. PRIMERI LOŠIH MEDIJSKIH PRAKSI U 2014. GODINI

Primer izveštavanja o novembarskom silovanju i ubistvu starice

Jedan od najbrutalnijih događaja je novembarsko silovanje i ubistvo starice u Novom Bečeju.²⁶⁰ „Dva mladića su pretukla, a potom su se seksualno iživljavali nad staricom dok nije preminula u najtežim mukama. Prizor na koji su policajci naišli bio je jeziv, videli su njeno unakaženo telo. Čak su i oni bili užasnuti iako su navikli na razne prizore. Pre nego što je izdahnula, nesrećnoj ženi zlotvori su gurali štap u anus. Staricu silovali motkom, pocepali joj jetru i pluća! Nikola Stojkov (19) i Jovan Stojkov Mojić (18) satima su zverski mučili, tukli, silovali i na kraju brutalno ubili nepokretnu Anđelku Azuicki (88)²⁶¹. Tabloidni mediji se nisu ustručavali ne samo da navode već i da naglašavaju i ponavljaju sve krvave detalje ovog događaja. Poput drugih izveštaja o ubistvima usamljenih starica, i ovde je osim samog događaja izostala informacija o mogućim merama protiv takvog nasilja, nadležnim institucijama, društvenom kontekstu u kojima su mnoge bespomoćne starice izložene napadima ove vrste, čime se taj i slični događaji predstavljaju kao neminovna redovnost, kao nešto za šta društvo nema ni leka, ni volje, a ni načina suprotstavljanja. To je samo jedan od mnogih slučajeva tekstova objavljenih u 2014. koji nisu ispoštivali pravilo potrebe pružanja korisnih informacija, koje uključuju detalje izvora i kontakt podatke lokalnih organizacija za podršku i usluge će obezbediti vitalne i korisne informacije za preživele / svedoke i njihove porodice kao i drugih koji mogu biti ugroženi²⁶².

Primeri upotrebe dramatičnog vokabulara i kolokvijalnog jezika

Praksa upotrebe dramatičnog vokabulara i kolokvijalnog jezika (često na ivici uličnog slenga), redovna je praksa tabloida u Srbiji kada izveštavaju o nasilju nad ženama. Potrebno je izbegavanje korišćenja dramatičnog jezika. Dalje, potrebno je ispričati celu priču, ali bez veličanja i naglašavanja krvavih detalja. Važno je da se postavi događaj u kontekst, kako u smislu zajednice ili lokacije, tako i žene²⁶³. Ta praksa tabloida spada u neetične medijske postupke i preporučuje se njihovo izostavljanje.

260 Kurir, 2014, Seksualno se iživljavali nad staricom do smrti! STRAVA I UŽAS TORTURA NAD NEPOKRETNOM ŽENOM. 25 novembar.

261 Kurir, 2014, MONSTRUMI Staricu silovali motkom, pocepali joj jetru i pluća! 2 novembar.

262 Izveštavanje o nasilju u porodici - vodič za ACT Media: Kako izveštavati o nasilju u porodici.

263 Smernice kako izveštavati o seksualnom nasilju nad ženama iz rodno-etičke perspektive 2012.g.

Sledeći primeri su samo neki od mnogih, koji ilustruju tu kritikovanu medijsku praksu u 2014: „Čovek zver. Najjeziviji zločin u istoriji Srbije²⁶⁴. Đavo ubio anđela²⁶⁵. Dolijao sudski referent²⁶⁶. Monstrum Strašno²⁶⁷. Horor, stravičan zločin u Kruševcu²⁶⁸. Horor. Monstruozan zločin²⁶⁹. Krvavi zločin. Jeziva smrt²⁷⁰. Otkrila je mračne porodične tajne. Nastavak porodične drame²⁷¹. Sledi nastavak porodične drame²⁷². Dirljiv susret Ivane Stamenković sa čerkom ganuo i najtvrdja srca²⁷³. Buran spor oko starateljstva²⁷⁴. Ludi kasapin. Iskompleksiran kavgadžija koji nikada nije imao devojku²⁷⁵. Iz lobanje joj ispaо mozak²⁷⁶. Pomračeni um²⁷⁷. Sotono gorećeš u paklu²⁷⁸. Majka ubice: Bolje da sam ja mrtva nego to dete²⁷⁹. Zločinac iz ličnog zadovoljstva!²⁸⁰ Psihički bolesnik²⁸¹. Psihijatrijski slučaj²⁸². Oko osam ujutro začuo se jeziv vrisak. Svima koji su čuli jauk i Natašino zapomaganje zaledila se krv u žilama²⁸³. Namamio nesrećnu ženu a onda joj presudio!²⁸⁴ Monsrtum bez duše. Krvnik iz Ivanjice. Mrtvu je udarao stolicom²⁸⁵. Krvava porodična drama²⁸⁶. Monstrum je nesrećnoj ženi najpre zario nož u grlo, a zatim joj i bukvalno odsekao glavu²⁸⁷.

264 Informer, 2014, Lice zla, 8. avgust

265 Informer, 2014, Iskompleksiran kavgadžija, nikada nije imao devojku. 9. avgust

266 Alo, 2014, Ubio majku da plati dugove. 29. januar.

267 Kurir, 2014, Heroinski zavisnik nogarom od stolice tukao majku do smrti, 11 mart.

268 Informer, 2014, Zadavio ljubavnicu, 13 mart

269 Informer, 2014, Majci motkom smrskao glavu, 15 mart.

270 Kurir, 2014, Surovo mučio pa iskasapio učiteljicu, 29 mart.

271 Informer, Star, Kurir, Blic, Alo, 2014. Rubrike Ostalo, News, Zabava, V.I.P., 5 i 18 juli.

272 Puls, 2014, Sledi nastavak porodične drame, 19. juni.

273 Naše novine, 2014, Aleksandra Jankovic: Sindi je žrtva sistema! 26 juni. Str 16.

274 Informer Kurir, 2014. Rubrike Showtime, Datum 10, 14, oktobar.

275 Informer, 2014, Iskompleksiran kavgadžija, nikada nije imao devojku. 9. avgust

276 Informer, 2014, UŽAS KRVAVA PORODIČNA DRAMA KOD ŽABLJA. 5. maj.

277 Kurir, 2014, Otac, životinja od 120 kilograma se iživljavala nad mojim anđelom!, 8. avgust

278 Kurir, 2014, Tukao, zlostavljaо, zadavio, pa zakopao! 8.avgust

279 Alo, 2014, Bolje da sam ja mrtva nego to dete, 8 avgust

280 Kurir, 201, Ne možemo sa smrtnom, kaznom u Evropu. 8 avgust

281 Informer, 2014, Ženi smrskao glavu, a sebi isekao stomak. 5 maj.

282 Blic, 2014, Posle svađe sekirom ubio ženu, pa sebi izrezao vene, 5. maj.

283 Kurir, 2014, Masakrirao suprugu posle žestoke svađe! 28. juni.

284 Informer, 2014, Zakleo se u čerku da joj neće ništa, pa je zadavio. 25 avgust.

285 Kurir, 2014, MONSTRUM, 6 Septebar.

286 Informer, 2014, Bivšu suprugu ubio u kafani, 11 novembar.

287 Naše novine, 2014, Odsekao ženi glavu zbog lošeg ručka. GABOR LAJČAK (45), silovatelj čerke, počinio monstruozni zločin. 11. decembar.

Novinari bi trebalo da pažljivo koriste slike u izveštavanju o nasilju nad ženama i da osiguraju da slike ne krive priču, doprinose problemu.²⁸⁸ Međutim, pomenuti vokabular ilustrovan je obično i odgovarajuće neetičnim i neestetskim fotografijama, na primer, fotografija sa potpisom: Kuća strave²⁸⁹. Slika kuće pod naslovom Mesto užasa²⁹⁰. Naslov fotografije: „zastrašujuć prizor, uviđaj u kući Gaborovih”, (a vidi se samo obična seoska prizemna kuća)²⁹¹. Velika „ikebana fotografija”, veća od teksta žene sa užasnutim licem koju neko davi²⁹². Velika fotografija preko cele stranice sa krvavim nožem²⁹³. Fotografija velikog krvavog noža u lokvi krvi²⁹⁴. Velika slika osumnjičenog za ubistvo preko cele prve naslovne strane sa naslovom, „Oči u oči s ubicom!”²⁹⁵. Fotografija krvavog toaleta iz koga samo što je odneto telo ubijene žene²⁹⁶.

Emotivni izlivi najbližih srodnika, uglavnom majki, povodom ubistva njihovih najbližih

Praksa koja je uglavnom negovana od strane tabloida i polutabloida²⁹⁷ je objavljivanje i tih vrlo emotivnih izjava, često kroz plač i naricanje za izgubljenim životom, koje se obično uzimaju na sahranama, parastosima ili drugim okupljanjima ožalošćene rodbine i prijatelja. Time se narušava privatnost tih privatnih momenata i ožalošćenih koji tada najčešće ne kontrolišu svoje emocije a koji svoj bol nisu namenili ni medijima, niti bilo kakvoj javnosti izvan kruga prisutnih. Obično su proprijetari i fotografijama uplakanih majki, dece, i ostalih najbližih srodnika, iako osim u slučajevima postojanja saglasnosti, fotografija ne sme da sadrži nikakavu informaciju za identifikaciju²⁹⁸. Navodimo samo neke od brojnih sličnih primera:

„Biljo, sine, dođi i reci da ovo nije istina”²⁹⁹. „Jao čerko, ustani da legnem mesto tebe!”³⁰⁰. „Što nisu odneli celu kuću, a ostavili mi majku živu”, kukala

288 PREPORUKE. Handle with Care: A guide to responsible media reporting of violence against women Produced by Zero Tolerance

289 Naše novine, 2014, Uhapšeni zločinci: Ubili staricu iz Suseka zbog 3,000 dinara, 29 mart.

290 Naše novine, 2014, Užasan zločin u malom selu Susek nedaleko od Beočina, 25 mart

291 Blic, 2014, Osuđeni za silovanje čerke zaklao suprugu. 11 decembar.

292 Telegraf, 2014, HOROR U NOVOM SADU: Bivši muž kablom zadavio ženu, 13 decembar.

293 Telegraf, 2014, MUŽ ZAKLANE IVANJIČANKE: Ovo sam joj obećao pre 30 godina! 5 septembar.

294 Svet rs, 2014, Priznanje nasilnog supruga: Ubistvo sam planirao odavno, još pre 30 godina. 5 septembar.

295 Alo, 2014, Oči u oči sa ubicom, 3 oktobar.

296 Alo, 2014, „Ubio sam zbog ljubavi i paral” 11 maj.

297 Informer, Alo, Kurir, Naše novine, Blic, Večernje novosti.

298 Medijska uputstva za izveštavanje o rodno zasnovanom nasilju u humanitarnim kontekstima, Najbolji interesi preživelih, 2013.

299 25 – 27 januar Kurir i Blic sa sahrane

300 Alo, 2014, Jao čerko ustani da legnem mesto tebe! 14 decembar

je čerka Dragica³⁰¹. „Tugo moja, vidi na koji način ih razdvojiše”, kaže Jelisaveta³⁰². “Nema više moje mame”, jedino što je od suza mogla da izusti čerka nastradale kada je saznala za majčinu stravičnu smrt³⁰³. „Lane naše lepo... Zašto si morala da umreš tako mlada. Kako je mogao da te ubije” – jaukala je rođaka. Majka je grlila kovčeg. „Nema je više... Nikada je majka više neće videti”, govorila je neutešna Ljiljana nad kovčegom dok ju je jedna rodaka pridržavala da ne padne, a tekst je ilustrovan fotografijom uplakane majke i kovčega.³⁰⁴ „Mučenica, ona nas je odgajila, izdržavala, udala, svadbe nam napravila, rođendane slavila... On je samo pio. Još kao male terao nas je iz kuće, a ceo život smo gledale kako tuče majku. Samo ona zna šta je sve trpela” - kroz suze pričaju ožalošćene čerke³⁰⁵. Bože, šta je Tijana zgrešila?³⁰⁶ Zašto odlaziš Tićo, zašto?³⁰⁷ „Ne mogu da verujem da je moje dete mrtvo. Na svu ovu bedu i muku, snašla nas je ova tragedija. Ne znam kako će da je sahranim kada nemamo novca” - kroz suze je rekla Ivanina majka³⁰⁸. „Dragan mi je čerku ubio iz čista mira, a onda pozvao moju nesrećnu unuku da vidi kako joj je ubio majku” - grcajući od bola priča Marinina majka Mirjana³⁰⁹. Strašni jauci dopiru iz kuće Jurića u Bajmoku³¹⁰.

Ovome stvarno ne bi trebalo da bude mesto u medijima, time se ne postiže nikakva povećana informativnost, ništa se ne saznaće o samom nasilju, već se radi jednostavno o čistoj zloupotrebi privatnog, porodičnog skupa, zarad podizanja medijskih tenzija i atraktivnosti. Trebalo bih ih, medijske etičnosti radi, potpuno izostaviti.

Primer medijskog narušavanja privatnosti

Kao najdrastičniji slučaj medijskog narušavanja privatnosti u minulom periodu navodi se objavljivanje pornografskih snimaka na kojima je, navodno, Vanja Čalović iz Mreže za afirmaciju nevladinog sektora Crne Gore. Snimke je objavio tabloid „Informer“. Objavljivanje ovakvih sadržaja u medijima nije prihvatljivo i predstavlja objektivnu pretnju po prava građana i njihovu privatnost. Ohrabruje činjenica da ovakve slučajeve prati oštra reakcija novinarskih organizacija i udruženja, čime na značaju dobija samoregulacija³¹¹.

301 Informer, 2014, Zadavili staricu i ukrali krunjač za kukuruz, 17 maj.

302 Svet, 2014, Rezultati obdukcije: Veterinar satarom iskasapio ženu dok je spavala. 31 avgust.

303 Večernje novosti, 2014, 4 februar.

304 Naše novine, 2014, Užas: Starac psihopata svaki dan vozio autobus! 13 decembar.

305 Kurir, 2014, Monstrum, Krvnik iz Ivanjice, Mirno lezi, ubio sam ti čerku, 6 septembar.

306 Blic, 2014, Bože, šta je Tijana zgrešila, 9. avgust

307 Alo, 2014, Zašto odlaziš Tićo, zašto? 9. avgust

308 Naše novine, 2014, Namamio Ivanu, obećao joj besplatni pirsing, 4 oktobar.

309 Politika, 2014, Braća osumnjičena za ubistvo žene. 26. maj.

310 Informer, 2014, Tijanina majka: Ostavite me da tugujem za čerkom, 8. avgust

311 REDOVAN GODIŠNJI IZVEŠTAJ ZAŠTITNIKA GRAĐANA ZA 2014. GODINU del.br. 7919
datum: 14. mart 2015. str. 124.

Kvazi duhovitosti

Nikakvoj duhovitosti jednostavno nema mesta kada su u pitanju krivična dela nasilja, i izveštavanje na taj način predstavlja neetičku medijsku praksu za koju nema opravdanja. Neki primeri takvih nepoželjnih „duhovitosti“ u 2014:

Karikatura dve ženske glave koje kao ogovaraju³¹², jedna kaže:

Sindi sudu dokaz o batinama dala, ali ipak čerka je tati pripala. Druga odgovara: Vesna kod Nede u goste nije došla pa je emisija bez nje prošla.

U tekstu³¹³ se veselo navodi kako izgleda optuženi, kao da tom lepo raspoloženom čoveku stvarno nije mesto na sudu: Buha vidno smršao, došao u firmiranoj majici sa kratkim rukavima i farmerkama.

Karikaturalno predstavljena fotografija Sindij³¹⁴ sa balončićem kao u stripovima u kome su njene navodne reči, Reci onom tvom advokatu da mi vrati viljušku.

Tekst o ubistvu žene u Ivanjici³¹⁵ ilustrovan je crtežom sa precrtanim nožem i pištoljem, kao zabrana unošenja oružja, koju eto, nevaspitani ubica nije ispoštovao i žena je ubijena.

312 Kurir 2014, BIVŠI MUŽ MI JE LOMIO REBRA, 14 juni

313 Blic 2014, Nema dokaza da je Čume tukao suprugu, 26 juli

314 Kurir, 2014, SINDI: NASILNIKU DODELILI DETE, A ON BEŽI OD SUDA, 10 oktobar.

315 Sajt: B92.net, 2014, Ivanjica: Nožem ubio suprugu 4 septembar

Medijske tišine

9. MEDIJSKE TIŠINE

Medijske tišine su pojava koja je uočena i prethodnih godina uočava se i u 2014. godini u medijskim izveštajima u Srbiji o nasilju nad ženama. Postojanje medijskih tišina podržava ideju da je „normalno“ marginalizovati žene i u drugim aspektima života, i da je ono što se dešava ženama uglavnom beznačajno. Jer ako fizički i virtualni javni prostor „pripada“ muškarcima, žene i „ženska pitanja“ ulaze u njega na mala vrata, i sigurno ne na način koji bi išao njima samima na korist. U tom smislu ignorisanje za žene važnih tema takođe jedan od mehanizama marginalizacije. Sve u svemu, način na koji su žene prikazane u medijima, uključujući i medijske praznine i tišine, snažno utiče na ljudska prava žena³¹⁶.

Može se identifikovati nekoliko kategorija medijskih tišina, čutanje medija na, za žene značajne događaje u Srbiji i događaje u inostranstvu. Postoji i delimična tišina, kada o nekom događaju izveštavaju samo retki mediji, uglavnom oni koji se nazivaju „ozbiljnim“, dok šira medijska pažnja, posebno tabloida, potpuno izostaje.

Iz Srbije

U Srbiji je 2014. bio aktuelan problem ukidanja Uprave za rodnu ravнопravnost, ali za medije ovo pitanje nije bilo od veće važnosti, te su samo preneli zajedničko saopštenje Poverenice za zaštitu ravnopravnosti i Zaštitnika građana koji su ukazali na neophodnost postojanja institucionalnog mehanizma za rodnu ravnopravnost³¹⁷. Slična je i situacija sa predstavljanjem izveštaja Poverenice za zaštitu ravnopravnosti i UNDPja o kom pišu Danas, Slobodna Evropa.

Medijska pažnja nije poklonjena ni donošenju tzv. Ženske platforme za razvoj Srbije od 2014. do 2020. donete na palićskom skupu (od 31. oktobra do 2. novembra). Na njemu je stotinak žena, istaknutih političarki, aktivistkinja, sindikalki, stručnjakinja iz raznih oblasti, kao i onih koji su zaposlene u svim trenutno postojećim institucijama za rodnu ravnopravnost i međunarodnim organizacijama, nastavile priču započetu na prethodna dva Palića (održana 2000. i 2006. godine). Konstatovano je sistemski i kontinuirano postojanje problema, kao što nedosledno sprovođenje Zakona o ravnopravnosti polova, nedovoljno sistematicno sprovođenje Strategije za poboljšanje položaja žena i unapređenje rodne ravnopravnosti, i dalje visok nivo i visoka tolerancija prema nasilju i promocija nasilja u javnom prostoru (u medijima i masovnoj kulturi), neadekvatnost podrške i zaštite žrtava, visoke stope femicida u Srbiji.

316 Vujnović Andrea, 2015, KAKO INFORMACIJSKO-KOMUNIKACIJSKA TEHNOLOGIJA UTJEĆE NA ŽENSKA PRAVA? Vox femine net, 31-03-2015

317 REDOVAN GODIŠNJI IZVEŠTAJ POVERENIKA ZA ZAŠTITU RAVNOPRAVNOSTI ZA 2014. GODINU, Beograd, mart 2015. godine, 4.5.5.

Novembarski Posebni izveštaj Zaštitnika građana o primeni opšteg i posebnih protokola za zaštitu žena od nasilja³¹⁸ takođe je prošao nezapaženo kod medija, iako je u tom dokumentu izneta niz važnih konstatacija i upozorenja. Na primer, tu se upozorava da nadležni organi po pravilu ne proveravaju istoriju (porodičnog/partnerskog) nasilja u slučajevima femicida. Istorija nasilja često nije deo izveštaja i odluka nadležnih organa u postupcima koji se vode, nakon ubistva žene, niti ona ima uticaj na konačne odluke o krivici učinioца i prilikom odmeravanja sankcije.

Međunarodni događaji od značaja za nasilje nad ženama

Iz Evrope

Izostali su medijski izveštaji da je EU usvojila novi set mehanizama kojim će žrtvama nasilja, a posebno onima koje su pretrpele nasilje u domaćinstvu ili proganjanje, biti zagarantovana bolja zaštita u svim državama članicama. Novim pravilima je predviđeno da zabrane prilaska i slične mere zaštite žrtava nasilja budu brzo i jednostavno priznate u svim državama EU. Ranije su za priznavanje ovakvih mera zaštite van države u kojoj su izdate bile potrebne komplikovane procedure, koje su se razlikovale od države do države. Sada će građanima i građankama biti omogućeno da kada putuju ili napuštaju svoju državu jednostavno prenesu svoje mere zaštite na državu u kojoj će boraviti³¹⁹.

Mediji nisu izveštavali o izveštaju Evropskog instituta za rodnu ravno-pravnost (EIGE), „Cena rodno zasnovanog nasilja u Evropskoj uniji“. Lična i društvena šteta koja nastaje kao posledica nasilja nad ženama je na uznemirujuće visokom nivou, pokazuje taj izveštaj. Rodno zasnovano i partnersko nasilje pogađaju samu žrtvu i njeno neposredno okruženje, posebno porodicu, ali indirektno imaju štetan uticaj i na društvo i ekonomiju u celini, kroz smanjivanje mogućnosti žrtava za ekonomsku participaciju i normalno vođenje života. „Pri osmišljavanju adekvatnih strategija na nivou EU neophodno je da se uzmu u obzir i kvantitativni i kvalitativni podaci, kako bi se izmerila stvarna cena nasilja nad ženama i kako bi se kroz koordinisane akcije društvo oslobodilo ovih oblika nasilja“, izjavila je direktorka EIGE Virdžinija Langbak³²⁰.

318 POSEBAN IZVEŠTAJ ZAŠTITNIKA GRAĐANA O PRIMENI OPŠTEG I POSEBNIH PROTOKOLA ZA ZAŠTITU ŽENA OD NASILJA. 22-21/14, 18. novembar, 2014. godine. str. 2.

319 EU Fundamental rights agency: Victims of crime in the EU: the extent and nature of support for victims. REGULATION (EU) No 606/2013 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 12 June 2013 on mutual recognition of protection measures in civil matters

320 REGULATION (EU) No 606/2013 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 12 June 2013 on mutual recognition of protection measures in civil matters

Medijsku pažnju nije privukla ni februarska Rezolucija Evropskog parlamenta za **borbu protiv prostitutucije** i kažnjavanje klijenata prostitutki³²¹. U toj rezoluciji parlament poziva evropske države da slede "**nordijski model**" u borbi protiv prostitutucije nasuprot modelu globalne legalizacije. Tekst je predviđao da se kupovina seksualnih usluga od prostitutki mlađih od 21 godinu smatra krivičnim delom u celoj Evropskoj uniji.³²² Umesto globalne legalizacije, koja je bila katastrofa u Holandiji i Nemačkoj, nama je potreban takav pristup prostitutuciji koji će **sankcionirati muškarce koji postupaju s telom žena kao s robom i neće kriminalizirati one koje su navedene na seksualni rad**, istakla je u saopštenju Britanka Mary Honeyball iz grupe socijalista i demokrata koja je sastavila rezoluciju³²².

Sa drugih kontinenata

U 2014. mediji u Srbiji su se oglušili na slučaj Avganistana, koji je usvojio zakon koji žrtvama i svedocima porodičnog nasilja zabranjuje da svedoče na sudu "u ime časti i očuvanja porodičnih vrednosti". Slučaj sistematskog kršenja ljudskih prava žena na nivou jedne države morao je bude vest od interesa. Ipak o Avganistanu ima par dobrih tekstova i sigurno nije slučajno što gotovo svi tekstovi koji se odnose na Avganistan dolaze iz kruga medija koje ne nazivamo tablodnim (Vreme, B92 i sl.), ali je ovaj avganistanski zakon generalno je prošao nezapaženo.

Obrazac delimičnog medijskog (ne)izveštavanja može se primetiti na još dva slučaja: Međunarodna akcija "Milijarda ustaje za pravdu" o kojoj pišu Tanjug, Beta, B92, Slobodna Evropa, Politika, Danas, dok najtiražniji tabloidi izostaju da ovome poklone pažnju. Takođe, u avgustu je objavljeno par tekstova o Konvenciji Saveta Evrope o prevenciji i borbi protiv nasilja nad ženama i domaćeg nasilja (Council of Europe Convention on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence) u ozbiljnim medijima, dok tabloide ta tema nije zanimala.

321 Evropski parlament traži kažnjavanje klijenata prostitutku, 2014, Radio Sarajevo, 26 februar.

322 A Victory for Mary Honeyball But a Defeat for Human Rights, Evidence-Based Policy and Dignified Political Debate.

Uputstva o rodno senzitivnom izveštavanju za urednike i novinare

10. UPUTSTVA O RODNO SENZITIVNOM IZVEŠTAVANJU ZA UREDNIKE I NOVINARE

Potrebno je identifikovati nasilje nad ženama precizno kroz međunarodno prihvaćenu definiciju iz Deklaracije UN iz 1993. godine o eliminaciji nasilja nad ženama.³²³ Potrebno je koristiti tačan i precizan jezik, ni u kom slučaju ne pristupati osuđivački. Tačan i precizan jezik je kamen temeljac dobrog izveštavanja³²⁴

Prilikom izveštavljanja o nasilju u porodici najčešće se koriste izrazi koji nisu direktni, i situacija se retko naziva pravim imenom, a to je nasilje u porodici. Umesto toga koriste se izrazi kao što su "svađa", "rasprava", "dramatični ljubavni život poznate pevačice", i sl, čime se minimiziraju i trivijalizuju nasilne situacije.

Sve vreme, jezik izveštavanja treba da izbegava bilo kakve sugestije da preživele mogu biti krive, ili da su na neki drugi način odgovorne za napad ili akte nasilja nad njima.

Izveštaji o nasilju u tabloidima malo čine da izbegnu radnje koje bi mogle da ugroze kvalitet života one koja je preživela nasilje. Posebno je prisutna direktna i nedovosmslena identifikacija kada se radi o Romkinjama, starijim ženama npr, kada se koristi fotografija, puno ime i prezime, adresa.

Potrebno je koristiti statističke informacije i društvenu pozadinu kako bi se incident stavio u kontekst nasilja u zajednici, ili sukoba. Čitaoci i gledaoci treba da budu informisani o široj slici. Mišljenje stručnjaka o nasilju nad ženama će uvek doprineti dubljem razumevanju pružanjem relevantnih i korisnih informacija. Uočena je negativna praksa uglavnom tabloidnih medija u Srbiji prilikom izveštavanja o nasilju nad ženama, posebno kada se radi o najtežim slučajevima sa smrtnim ishodom, da vrlo često zauzimaju stanovište da se radi o neobjašnjivoj tragediji koja se uglavnom nije mogla predvideti. Najčešće i "najlakše" je objašnjenje ubičina ljubomora koja se pokatkad kvalificuje kao "patološka" ljubomora.

Zlostavljanje se obično ne predstavlja kao deo dugogodišnje prisutno fenomena, mediji su fokusirani na trenutni događaj i njegove tragične aspekte. Čitava priča nikada nije ispričana, a posebno je redak epilog u vidu sudske presude koja se objavljuje samo u najbrutalnijim slučajevima i onima koji su skrenuli najviše pažnje javnosti.

Izveštaji o nasilju u tabloidima malo čine da izbegnu radnje koje bi mogle

323 IFJ Smernice za izveštavanje o nasilju nad ženama.

324 PREPORUKE. Handle with Care: A guide to responsible media reporting of violence against women Produced by Zero Tolerance

da ugroze kvalitet života one koja je preživela nasilje. Posebno je prisutna direktna i nedovosmslena identifikacija kada se radi o Romkinjama³²⁵, starijim ženama npr, kada se koristi fotografija, puno ime i prezime, adresa, fotografija kuće i sl. Etička odgovornost da se ne objavljaju imena i ne identifikuju mesta koja bi na bilo koji način mogla ugroziti dodadno bezbednost onih koje su preživele nasilje ili svedoka je sporadično poštovana, i čitavi kompleti činjenica vezanih za tačno mesto dešavanja i identitet učesnika spadaju u redovan način medijskog izveštavnaja o nasilju nad ženama.

Uputstvo³²⁶ da se koriste lokalni resursi kao izvor informacija u smislu kontaktiranja ženskih organizacija i stručnjakinja za nasilje koriste tek poneki lokalni mediji, npr. prisutna su mišljenja saradnika Peščanika iz Kruševca. U nacionalnim medijima to je gotovo nepostojeća praksa.

Uputstvo da se iskoristi prilika izveštavanja o konkretnom slučaju nasilja da se objave izvori i kontakti lokalnih organizacija za podršku i usluge čime se obezbeđuju vitalne informacije za sve druge osobe u sličnim situacijama nasilja je retka, gotovo nepostojeća praksa. Gotovo je potpuno odsutno davanje konkretnih podataka o telefonima, adresama, postupcima i procedurama za slučaj rodno zasnovanog nasilja. Medijski izveštaji o nasilju nad ženama je prilika ne samo da se informiše već i da se edukuje i doprinese korisnom javnom dijalogu.³²⁷ Zato je važno uključiti informacije o raspoloživim opcijama podrške i pomoći za osobe koje doživljavaju nasilje u porodici.³²⁸

Izveštaji o nasilju retko, ili bolje rečeno, gotovo nikada, ne sadrže jasnú i nedvosmislnu osudu nasilja i poruku da nasilje nikada nije prihvatljivo i da je za nasilje odgovoran isključivo nasilnik. Umesto toga, u čestoj su upotrebi naznake koje sugeriraju da je i žrtva takođe odgovorna za ono što joj se desilo.

Tabloidi sve češće i sve više usvajaju stil izvešavanja o nasilju na način koji je trivijalan i senzacionalistički. Ta pojava je započela sa izveštajima o nasilju čiji su akteri poznate ličnosti, bilo u ulozi nasilnika, bilo one koja je bila izložena nasilju. Osim što se te nasilne situacije smeštaju u rubrike zaba-

325 Kurir, 2014, Vrišti koliko hoćeš, nema ko da te čuje, 3 oktobar. Osumnjičeni za silovanje i ubistvo Ivane Podraščić je otkriven pošto je jedna žrtva uspela da pobegne, što je dovelo do hapšenja i rasvetljavanja prethodnog zločina. Nova žrtva je predstavljena punim menom i prezimenom, i fotografijama, čak je i fotografijom na kojoj je pozirala na mestu zločina kako je bila vezana i silovana. 3 oktobar

326 Pruziti korisne informacije: izveštaji koji uključuju detalje izvora i kontakt podatke lokalnih organizacija za podršku i usluge će obezbediti vitalne i korisne informacije za preživele / svedoke i njihove porodice kao i drugih koji mogu biti ugroženi.

327 Izveštavanje o nasilju u porodici- vodič za ACT Media: Kako izveštavati o nasilju u porodici.

328 Uz njihovu saglasnost, mediji mogu da uključe i kontakt informacije lokalnih organizacija i službi kako bi se omogućilo da preživelici / svedoci, njihove porodice i drugi koji su možda iskusili, ili su pogodene rodno-zasnovanim nasiljem imaju pristup nezi koja im je potrebna. Medijska uputstva za izveštavanje o rodno-zasnovanom nasilju u humanitarnim kontekstima, 2013. Najbolji interesi preživelih.

va, estrada, hot stories, showtime, i sl, karakteristika im je i minimalizacija ozbiljnosti nasilja. Prateći takve izveštaje ne dobija se poruka da je nasilje opasno po život, već upravo suprotno, da je to deo "normalnog i redovnog" partnerskog odnosa, neka vrste partnerske igre i obostrane zabave. Dalje, ako se to dešava "slavnima" dakle onima koji imaju dosta novca i žive život koji običnim građanima deluje kao glamurozan, da je tim pre to deo sva-kodnevice tzv. običnih ljudi koji se bore sa egzistencijalnim problemima za koje se prepostavlja da ih "slavni" nemaju. Pa kad je to tamo "redovno" i još i „zabavno“, za očekivati je da se to dešava ostalima.

Potrebno je podvući da svaki zločin uvek ima i žrtvu i počinjoca, potrebno je naglasiti da je neko počinio nasilje, i da je to zločin.

Neophodno je pošteno izveštavanje a novinarima se preporučje da budu sigurni da izveštavaju na što je moguće uravnoteženiji način.

U većini slučajeva nasilje nad ženama je počinjeno od strane nekoga ko je poznat žrtvi. Ipak, „opasnost od stranca“ postoji, posebno kada su u pitanju starije žene, i nikako ne sme da bude prenebregnuta ili umanjena.

Potrebno je koristiri senzitivisane i dobre zaključke prilikom prenošenja priče žrtava. Potrebno je u svakom pojedinačnom slučaju uverenje da je urađeno sve što se moglo da izveštavanje o nasilju u porodici bude na način koji zagovara pravo žrtve na dostojanstvo.

Retko se koriste lokalne, nacionalne ili internacionalne statistike koji sva-ki nasilni čin kontekstualizuju u okvire rodno zasnovanog nasilja, ali ta praksa polako počinje da zaživjava u praksi, pre svega kod najdrastičnijih slučajeva kada se obično navode strane i domaće statistike, analize, izjave stručnjaka, saopštenja i protesti relevantnih aktera.

Retko se prikazuje da nasilje nije samo jednokratni nasilni incident, još ređe se naglasak stavlja na njegovu rodnu dimenziju, kontekst nejednakе po-dele moći i sredstava među polovima se gotovo nikada ne identificuje kao razlog zbog kojeg su žrtve nasilja mnogo češće žene a počinoci muškarci.

Mediji u Srbiji retko konsultuju eksperte, a kada to čine, to su najčešće isti "poznati kriminolog" i "eminentni psihijatar", koji po pravilu negiraju rodni i patrijarhalno kontekstualni karakter nasilja nad ženama i u svemu tome vide situacioni, afektivni, lični i trenutni problem. Njihovi komentari u pogledu uzročnosti veoma liče na službene izjave policije koja u svakom ubistvu pa i femicidu ne želi da vidi nikakve elemente predvidljivosti, braneći se na taj način, unapred od eventualne "odgovornosti" za neblagovremeno sprečavanje tih ubistava. Stručnjakinje ženskih organizacija bi mogle da obezbede komentare o nasilju nad ženama stavljajući to pitanje u društveni, patrijarhalni kontekst.

Termin „žrtva“ je poželjan, i on je standardan u okviru sistema krivičnog pravosuđa, a takođe, smatra se prikladnim njegova upotreba kod femicida za ubijenu ženu. Ali one koje su preživele nasilje korektnije da budu opisane kao „preživele“, a ne žrtve.³²⁹

Veoma važno pitanje je koliko detalja vest treba da sadrži? Detalji o napadaču mogu biti relevantni za priču (opis, da li je korišćeno oružje, da li je fizičko nasilje bilo uključeno). Detalji o njegovoj porodici, daljim srodnicima, kolegama sa posla, deci i unucima, roditeljima i daljim pretcima, sem ukoliko direktno nisu umeštani u sam slučaj, ne bi smeli uopšte da se nalaze ni u jednom medijskom izveštaju, kao što je bio slučaj medijskog izveštavanja o porodici osumnjičenog za ubistvo Tijane Jurić. Detalji o žrtvi (privatni život, navike, način oblačenja, fizički izgled) mogu dovesti do okrivljavanja žrtve ako su dati bez konteksta ili objašnjenja. Takođe, oni mogu da daju čitaocu lažni osećaj sigurnosti da on / ona neće biti napadnut ako se opis ne odnosi na njega / nju. Neki primeri detalja vezanih za žrtve koje mogu biti štetne ili pogrešno tumačene bez šireg konteksta.

Potrebno je staviti nasilje nad ženama i devojčicama u kontekst rodne ravnopravnosti i zloupotrebe ljudskih prava, a ne kao „nezgodu“, „loš odnos“ ili kao posledicu izgleda i aktivnosti koje žena preduzima a koje će biti upadljive za muškarce (hodala sama posle mraka, pije u baru, itd)³³⁰.

Pravilo izbegavanja seksualizacije žena i devojaka u medijima ne nailazi uvek na primenu u srpskim medijima. Teško da se seksualizacija žena i devojaka u medijima uopšte izbegava, i ona predstavlja redovno, opšte mesto u medijski izveštajima o nasilju nad ženama, posebno kada se radi o poznatim likovima iz sveta estrade, sporta, TV produkcija i sl.

Potrebno je imenovati nasilje nad ženama kao nasilje nad ženama a ne kao npr. „nestabilnu vezu“, „turbulentnu ljubav“, „neraščištene porodične odnose“. Termin „zločin iz strasti“ treba da se pojavi pod navodnicima ili pre njega treba staviti „takozvano“. „Zločin iz strasti“ nije prikladan način da se opiše ni jedno ubistvo. U srpskim medijima se čak retko ili gotovo nikada ne koristi termin „nasilje u porodici“. već se radije govori o porodičnim razmiricama, svađi, poremećenim odnosima između supružnika i sl.

Kada su u pitanju brutalna dela nasilja koja rezultiraju smrtnim ishodom, najčešće se stvara slika da se radi o poremećenim počiniocima, monstru-mima i zverima, koji se bitno razlikuju od običnih „normalnih“ muškaraca, čime se nasilje nad ženama izmešta iz domena redovnih, svakodnevних odnosa žena i muškaraca, u prostor patologije, dakle oblast u kome se kreću samo retke žene i muškarci.

329 Izveštavanje o seksualnom nasilju: vodič za novinare

330 NUJ smernice za novinare o nasilju nad ženama, septembar 2013.

Potrebno je da se više i potpunije izveštava o uspešnim krivičnim gonjenjima onih koji su krivi za nasilje nad ženama, kao i na uspeh žena koje se oporavljaju i uspevaju da obnavljaju svoje živote. Mediji izveštavaju o uspešnom identifikovanju ženoubita i njihovom hapšenju (izveštaja o identifikovanim i uhapšenim silovateljima su već znatno ređi), ali se znatno ređe izveštava o sudskim presudama. Kada je to slučaj uglavnom se radi o najbrutalnijim slučajevima nasilja nad ženama koji su kao takvi skrenuli dosta pažnje javnosti u vreme svog izvršenja.

Napor da se dokumentuje rodno zasnovano nasilje za potrebe izveštavanja medija mora prvo da da prioritet bezbednosti preživelih i njihovim najboljim interesima³³¹. Novinari i ostali medijski profesionalci mogu da igraju važnu ulogu ne samo u podizanju svesti o rodno-zasnovanom nasilju, već i u borbi protiv mitova i zastarelih stavova koji mogu da postoje po tom pitanju. Skretanje pažnje na pozitivne priče o osnaživanju, na primer, mogu pomoći u ilustraciji koliko preživele često deluju kao advokati i agenti promene.

Nasilje nad ženama, pogotovo ono sa smrtnim ishodom, često se smešta u kontekst krize ili balkanskog mentaliteta, čime se skida deo odgovornosti sa učinjocima i smešta se u domen „objektivnih“ ili čak „neizbežnih“ uzroka nasilja.

Nikada ne treba objavljivati detalje koji bi mogli dovest preživele u dalji rizik. Imena, fotografije ili druge identifikacione podatke preživelih, članova njihovih porodica, ili čak vreme kada ovi akteri koji pružaju pomoć (u zavisnosti od konteksta), ne treba koristiti. Ostale informacije uključujući i određene specifičnosti incidenta i fizičkih karakteristika preživelih moge dovesti do povećanog rizika i treba ih izbegavati. Bilo kakvo kršenja ove prakse može staviti živote preživelih u opasnost.

Upotreba slika, snimaka i fotografije za ilustraciju rodno-zasnovanog nasilja je komplikovana. Fotografije onih koje su preživele nasilje su dosta česta pojava, pa i njihove dece, naročito kada se radi o poznatim ženama sa es-trade, zabavljačkim TV produkcijama, i sl, takođe kada se radi o Romkinjama, seoskim ženama i sl. Osim u slučajevima u kojima su preživele dale saglasnost, fotografija ne sme da sadrži nikakavu informaciju za identifikaciju. Svaka upotreba slika treba da predstavlja način na koji se zagovara njihovo dostojanstvo. Gde je to moguće, slike bi trebalo da se koriste za ilustraciju opšte situacije, a ne za konkretni incident rodno zasnovanog nasilja. Ne preporučuje se da se slikaju preživele ni članovi njihovih porodica. Važno je da dobije pismenu saglasnost od preživelih i da ostanu u kontaktu sa fotografima da pregledaju i izaberu slike, razjasne neke informacije, i porazgovaraju o eventualnoj upotrebi. Fotografije preživele dece nikada ne treba koristiti.

331 Medijska uputstva za izveštavanje o rodno-zasnovanom nasilju u humanitarnim kontekstima, 2013. Najbolji interesi preživelih:

Novinari treba da poštuju privatnost i dostojanstvo preživelih zlostavljanja u svakom trenutku i treba da tretiraju nasilje nad ženama kao ozbiljnu stvar i koriste odgovarajući ton u svim izveštajima.³³² Novinari treba da izbegavaju impliciranje da je upotreba alkohola uzrok nasilja nad ženama i umesto toga navode prave uzroke i osporavaju zablude o vezama između nasilja nad ženama i alkoholom.

Muškarci koji počine ubistvo, silovanje ili seksualno nasilje ili zlostavljanje u porodici nisu zveri, čudovišta, perverznaci. Oni su obični ljudi, uglavnom je to nečiji otac, brat, stric ili priatelj, koji su se ponašali na način koji smatramo gnusnim. Označavanje počinioца ovih krivičnih dela na način koji sugeriše da su neka vrsta životinja ili „drugi“ ne pomaže javnosti da razumeju motive ili smisao zločina. Novinare koji žele da istraže istinu i objasne događaje moraju se početi sa uklanjanjem nekorisnih etiketa.

Potrebno je voditi računa de se ne doprinosi seksističkim stavovima: Ne davati sugestije, na bilo koji način, da je preživela kriva, i izbegavajte davanje saveta koji ograničava ženama aktivnostima koje se odnose na haljinu ili ponašanje napr. Potrebno je izbegavanje korišćenja dramatičnog jezika, kao što je „bespomoćna“, „namamio“ ili „podvrgnuta sudbini goranj od smrti“, jer ovo ide na ruku stereotipima o ženama kao, na primer, lakovernim³³³.

Dramatični jezik se i dalje široko koristi u tabloidima kada izveštavaju o nasilju. Naglasak se prečesto stavlja na krvave detalje. Izvršilac se po pravilu definiše kao bolesnik, manjak i sl. što sugeriše da su oni vidno različiti od drugih ljudi, često traže, nalaze i navode kvazi opravdanja za počinjeno nasilje ili se napad minimizira je u slučajevima nasilja u porodici. Potrebno je ispričati celu priču ali bez veličanja krvavih detalja. Važno je da postavite događaj u kontekst, kako u smislu zajednice ili lokacije tako i žene. Oblast u kojoj se počinilac često opravdava ili se napad minimizira je u slučajevima nasilja u porodici i o tome treba voditi računa takođe.

Javnost ima slabe mogućnosti za žalbe i kritike o pitanjima predstavljanja rodne ravnopravnosti i nasilja nad ženama u medijima³³⁴. Postoji mogućnost obraćanja Poverenici za zaštitu ravnopravnosti, komentari čitalaca i sl, ali se sve to retko koristi. Poslednji slučaj koji se desio u 2015. kada je ženska javnost protestovala protiv emisije DK na TV Pinku kojim se promoviše nasilje nad ženama što je direktno i dovelo da smrti jedne od učesnica tog programa, nije izazvalo nikakve očekivane reakcije institucija. u

332 PREPORUKE. Handle with Care: A guide to responsible media reporting of violence against women Produced by Zero Tolerance

333 Smernice kako izveštavati o seksualnom nasilju nad ženama iz rodno-etičke perspektive 2012.

334 Grizzle, Alton. Gender-Sensitive Indicators for Media: Framework of indicators to gauge gender sensitivity in media operations and content. UNESCO, 2012. Odeljak: Media organizations promote ethical codes/editorial policies in favour of gender equality in media content (str. 33-34).

ovim emisijama pod plaštom novinarstva u karnevalskom stilu publikuju i dramatizuju lična iskustva osoba, da se akteri optužuju za prevaru, promiskuitet i da se naglašavaju informacije koje indirektno upućuju na njihov moral. Dalje, etički i na sve druge načine je nedopustivo da se u ovim emisijama na izjave primoravaju žene koje su bile žrtve (seksualnog) nasilja, a zloupotrebo saglasnosti roditelja, bez zaštite identiteta, snimaju i izlažu javnosti i maloletna deca. Ovaj slučaj prikazuje kako mediji mogu doprineti obnavljanju i ukorenjivanju predrasuda o muškom nasilju prema ženama. Naime, podržavanjem i isticanjem stava da je žena (nemoralna, promiskuitetna, prevarantkinja) otvara se prostor i publika navodi na stav da je ona svojim ponašanjem provocirala/izazvala/tražila nasilje i sugeriše se da može postojati opravdanje za nasilje. Nema opravdanja za nasilje. Za nasilje je u celosti i uvek odgovoran isključivo nasilnik.

Ne iznenađuje nas činjenica da je u pitanju upravo TV Pink, čiji je voditelj izvršio nasilje nad partnerkom, a potom dobio javni medijski prostor na toj istoj televiziji da opravda, zatraži i dobije podršku za svoje nasilno ponašanje. Televizija Pink, produkcijom emisije DNK, kao i činjenicom da je pomenuti voditelj nastavio sa radom, pokazuje visok stepen tolerancije na muško nasilje prema ženama, i spremnost da zarad profita pogazi sve etičke i zakonske norme medijskog izveštavanja.

ANEXI

ANEX 1 - MEDIJSKI IZVORI PO POGлављима

Medijsko izveštavanje o femicidima u 2014.g.

- NUJ smernice za novinare o nasilju nad ženama, septembar 2013.
- Večernje novosti, 2014, Ubio komšinicu pred detetom, 28 juni.
- Naše novine, 2014, Pucao ženi u glavu, pa i sebi presudio! 25 decembar
- Blic, 2014, Novosadjanin kablom zadavio bivšu ženu, 13 decembar.
- Večernje novosti, 2014, Nožem iskasapio bivšu suprugu. 5 septembar.
- Svet rs, 2014, Muž ubio ženu: Bilo je ljubomoran, policija je često intervenisala
- Telegraf, 2014, MUŽ ZAKLANE IVANJIČanke: Ovo sam joj obećao pre 30 godina! 5 septembar.
- Večernje novosti, 2014, GODINAMA MOLILA ZA POMOĆ, 6 septembar.
- Alo, 2014, Jugovo ubio ženu sa dva hica u glavu, 4 maj.
- Večernje novosti, 2014, Blizanci ostali sami. NIJE smela da ga prijavi. 4 maj.
- Kurir, 2014, HOROR PORODIČNA TRAGEDIJA PRED DECOM ubio suprugu. 30 juni.
- Kurir, 2014, sekirom ubio ženu, pa isekao sebi vene i rasporio stomak! 5. maj.
- Večernje novosti, 2014, Priznao ubistvo. 22 avgust.
- Blic, 2014, Ivanjica: Zaklao bivšu suprugu posle svađe. 4 septebar.
- 24 časa, 2014, Stravično: Muž zaklao ženu u Ivanjici, 4 septembar
- B92, 2014, Ivanjica: Nožem ubio suprugu, 4 septembar.
- Večernje novosti, 2014, Priznao ubistvo. 13 novembar.
- Naše novine, 2014, Žabalj, ubio ženu sekirom i sebi prerezao vrat, 5 maj.
- Naše novine, 2014, Dečak (16) gledao kako mu otac ubija majku pa sebe, 30. juni.
- Blic, 2014, Ubistvo nevenčane žene Smederevo, 5. mart.
- Naše novine, 2014, Naše novine, 2014, 6 mart.
- Svet.rs, 2014, Meštani Sente šokirani: Limar ubio ženu, pa se obesio, 12 septembar.
- Alo, 2014, Pred sinom presudio ženi i sebi, 30 juni.
- Kurir, 2014, HOROR PORODIČNA TRAGEDIJA PRED DECOM ubio suprugu. 30 juni
- Kurir, 2014, Izašao s robije zbog silovanja čerke, pa iskasapio bivšu ženu. 11 decembar.
- Informer, 2014, Nožem ubio komšinicu, pa onda iskasapio i sebe, 15 juli.
- Kurir, 2014, Monstrumova majka Makavija htela da me ubije kao psa, 12. avgust.
- Alo, 2014, Bajmok je ukleto mesto, 15, avgust
- Kurir, 2014, Monstrumova majka Makavija htela da me ubije kao psa

- Kurir, 2014, Surovo mučio pa iskasio učiteljicu. KRVAVI ZLOČIN.
Jeziva smrt. 31 mart.
- Naše novine, 2014, Odsekao ženi glavu zbog lošeg ručka, 11. decembar.
- Informer, 2014, Sudija ga pustio da zakolje suprugu! 11 decembar.
- IFJ Smernice za izveštavanje o nasilju nad ženama.
- Naše novine, Pijan zaklao gazdaricu zbog kirije za stanovanje, 3 decembar.
- Večernje novosti, 2014, Ubistvo najavljivao mesecima. 12 novembar.
- Alo, 2014, Zaklao ženu, pa sebe pred crkvom, 25 decembar.
- Kurir, 2014, Sneža i ja smo se voleli, njen muž je sve trpeo zbog duga, 11 maj.
- Kurir, 2014, Znam te, ubićeš me! 25 avgust.
- Telegraf, 2014, HOROR U NOVOM SADU: Bivši muž kablom zadavio ženu, 13 decembar.
- Blic, 2014, Ubica najavio zločin: Ćerko, ubiću ti majku. 24 avgust.
- Večernje novosti, 2014, Priznao ubistvo. 13 novembar.
- Informet, 2014, Žao mi je Tijane ali žalim imog sina, 8. avgust.
- Informer, 2014, Supruzi presudio lovačkom puškom, 3 novembar.
- Alo, 2014, ZAKLAO ŽENU, PA SEBE PRED CERKOM, 25 decembar.
- Informer, 2014, Žao mi je Tijane ali žalim i mog sina, 8. avgust.
- Naše novine, 2014, Sin izudarao majku na smrt? 14 mart.
- Informer, 2014, Satarom ubio prodavačicu pa presudio i sebi, 10. maj.
- Informer, 2014, Ubica ljubavnice sahranjen bez opela 12. maj.
- Kurir, 2014, Muž ubio ženu, 25 maj.
- Alo, 2014, Alo Upucao suprugu u glavu dok je sa bratom šenlucio! 26 maj.
- Večernje novosti, 2014, Omiljeni komšija postao zver, 3 novembar.
- Alo, 2014, Bolje da sam ja mrtva nego to dete. 8 avgust.
- Večernje novosti, 2014, Presudio ženi, pa se ubio. 15 juli.
- Blic, 2014, Muž je ubio dok je posluživala goste, 26. maj.
- Informer, 2014, Danova šenlučio pa ubio suprugu. 26 maj.
- Politika, 2014, Braća osumnjičena za ubistvo žene, 26 maj.
- Blic, 2014, Muž je ubio dok je posluživala goste, Ubijena žena u porodicnoj kući. 26 maj.
- Blic, 2014, Sekirom i nožem ubio nevenčanu ženu, 11. mart.
- Informer, 2014, Zadavio ljubavnicu jer ju je zatekao u krevetu s drugim, 14. mart.
- Alo!, 2014, Supruzi ispalio dva hica u grudi i jedan u glavu!, 4. maj.
- Informer, 2014, : Danova šenlučio pa ubio suprugu, 26. maj.
- Večernje novosti, 2014, Za majkom žali petoro dece, 30. juni.
- Kurir, 2014, Masakrirao suprugu posle žestoke svađe! 28. juni.
- Blic, 2014, Ubica najavio zločin: Ćerko, ubiću ti majku. 24. avgust. 23 avgust.
- Naše novine, 2014, Robijaš zbog ljubomore zadavio suprugu u sobi!

- Alo!, 2014, Ubio ljubavnicu, 12. avgust.
- Blic, 2014, Ženi smrskao glavu, pa je bacio u kanal, 20. avgust.
- Kurir, 2014, Veterinar satarom ženi odsekao glavu, 30. avgust.
- Blic, 2014, Zaklao bivšu suprugu posle svađe, 4. septembar.
- Večernje novosti, 2014, Godinama molila za pomoć. 6 septembar.
- Kurir, 2014, HOROR KOD IVANJICE: 4 septembar.
- Blic, 2014, Zaklao ženu jer je htela razvod. 5. septembar.
- Telegraf, 2014, MUŽ ZAKLANE IVANJČANKE: Ovo sam joj obećao pre 30 godina! 5. septembar.
- Kurir, 2014, Rekao deci: Idem da vam ubijem majku! 11 novembar.
- Naše novine, 2014, Odsekao ženi glavu zbog lošeg ručka, 11 decembar.
- Večernje novosti, 2014, Silovatelj crke ubio ženu. 11 decembar.
- Kurir, 2014, Izašao s robije zbog silovanja crke, pa iskasapio bivšu ženu. 11 decembar.
- Kurir, 2014, POMRACENJE UMA: Novosađanin ablom zadavio bivšu ženu, pa javio njenoj sestri! 12. decembar.
- Blic, 2014, Ubio sestru pa se bacio pod voz, 9. mart.
- Blic, 2014 Ubio devojku, pokušao samoubistvo, 23 april.
- Večernje novosti, 2014, Sekirom na ženu pa nož na sebe, 5 maj.
- Dnevnik, 2014, Sekirom ubio suprugu, pa presudio sebi, 5. maj.
- Alo!, 2014, Mlekadžija prodavačicu ubio satarom, pa sebi pucao u usta, 10. maj.
- Naše novine, 2014, Dečak (16) gledao kako mu otac ubija majku pa sebe, 30. juni.
- Informer, 2014, Pred sinom ubio suprugu pa sebe, 30. juni.
- Večernje novosti, 2014, Presudio ženi pa se ubio, 15. juli.
- Alo!, 2014, Zbog poplava ubio ženu i sebe, 15. juli.
- Informer, 2014, Nožem ubio komšinicu, pa onda iskasapio i sebe, 15. juli.
- Kurir, 2014, Limar ubio ženu, pa se obesio, 12. septembar.
- Večernje novosti, 2014, Ženu iskasapio zbog ljubomore, 13. septembar.
- Informer, 2014, Supruzi presudio lovačkom puškom, 3. novembar.
- Večernje novosti, 2014, Aleksandra izgubila bitku života, 25. novembar.
- Kurir, 2014, Čerka ga molila za život, on joj pucao u čelo. 19. novembar
- Alo, 2014, ZAKLAO ŽENU, PA SEBE PRED čerkom. 25 decembar.
- Večernje novosti, 2014, Bivši policijac lovačkom puškom ubio suprugu, pa izvršio samoubistvo!, 24. decembar.
- Informer, 2014, Puškom ubio ženu, pa sebe, 25 decembar.
- Kurir, 2014, Majku od 90 godina tukao do smrti, 9. januar.
- Informer, 2014, Na smrt pretukao majku. 9 januar.

- Kurir, 2014, Godinama je tukao majku. 9. januar.
- Informer, 2014, Radnik suda ubio majku!, 28. januar.
- Blic, 2014, Majci slomio vrat da bi vratio dug, 29. januar.
- Kurir, 2014, REŠEN ZLOČIN: Radnik suda uhapšen zbog ubistva majke!, 27. januar.
- Blic, 2014, STOLICOM MAJKU PRE-TUKAO NASMRT. 11 mart.
- Večernje novosti, 2014, Narkoman ubio majku nogarom od stolice, 11. mart.
- Kurir, 2014, Heroinski zavisnik nogarom od stolice tukao majku do smrti. 11. mart.
- Informer, 2014, Majci smrskao glavom nogarom od stolice. 11 mart.
- Informer, 2014, Majci motkom smrskao glavu, 14. mart.
- Večernje Novosti, 2014, Mučio pa zaklao, 6. januar.
- Kurir, 2014, Ubica iz stana usmrćene starice odneo 1.500 evra, 5. februar.
- Informer, 2014, Ubijena bivša predsednica "Kola srpskih sestara", 4. februar.
- Informer, 2014, Ubili staricu zbog dve minduše i 3.000 dinara, 29. mart.
- Blic, 2014, Zadavljeni čerka, majka jedva živa, 25. mart.
- Naše novine, 2014, Ubica bez milosti prema nemoćnim staricama!, 25. mart.
- Blic, 2014, Starica iz Bora pretučena do smrti, 31. mart.
- Danas, 2014, Mladić zadavio staricu zbog devizne penzije, 4. april.
- Informer, 2014, Zadavio staricu zbog prekrupača za kukuruz, 23. maj.
- Kurir, 2014, Uhvaćen ubica starice iz Pazove, 23. maj.
- Informer, 2014, Uhapšeni monstrumi koji su silovali staricu do smrti, 26. novembar.
- Kurir, 2014, Monstrumi: Staricu silovali motkom, pocepali joj jetru i pluća!, 26. novembar.
- Kurir, 2014, Zaklao gazdaricu, pa otišao u kafanu!, 3. decembar.
- Alo!, 2014, Nepokretnoj starici zario dva noža u vrat, 26. decembar.
- Informer, 2014, Zaboli joj dva noža u vrat, 26. decembar.
- Blic, 2014, Tijana nađena mrtva, 7. avgust.
- Informer, 2014, Zver traži meso, 12. avgust.
- Kurir, 2014, Otac male Tijane: Da li je to čovek ili životinja. Sa 120 kg iživljavao se nad detetom od 47 kg!, 7. avgust.
- Politika, 2014, Nestala Ivana silovana i ubijena još letos, 3. oktobar.
- Kurir, 2014, Silovao ubio pa je bacio pacovima!, 3 oktobar.
- Večernje novosti, 2014, Sipao joj sonu kiselinu u usta dok je bila živa, 11. decembar.
- Naše novine, 2014, Zadavio je opsednuti starac jer se viđala s momcima!, 12. decembar.

Hegemonistički maskulinitet/muškost

- Informer, 2014, Užas, ubio majku petoro dece jer nije htela da bude njim. 30 juni.
- Večernje novosti, 2014, Za majkom žali petoro dece. 30 juni.
- Danas, 2014, Nepoznat motiv. 2 juli
- Politika, 2014, Braća osumnjičena za ubistvo žene, 26 maj.
- Telegraf, 2014, TRAGEDIJA U JAGO-DINI: Žena ubijena u porodičnoj kući, 24 maj. B92, 2014, 24 maj.
- Večernje novosti, 2015, Porodična tragedija Usmrio suprugu iz pištolja, 25 maj.
- Blic, 2014, Muž ubio ženu kod Jagodine. 24 maj. Blic, 2014, Muž ubio ženu u Dragocvetu kod Jagodine, 25 maj.
- Alo, 2014, Zadavio ženu u ljubavnoj sobi, 23 avgust.
- Kurir, 2014, ROBIJAŠ UBIO ŽENU, Užas Stravičan zločin, 23 avgust
- TV SKY Plus, 2014, Osuđenik ubio suprugu u zatvoru, 2 avgust.
- Naše novine, 2014, Robijaš zbog ljubomore zadavio suprugu u sobi! Horor u zatvoru. 23 avgust.
- Naše novine, 2014, SKUPO PLATILA LJUBAV, 25 avgust.
- Alo, 2014, Zadavio ženu u ljubavnoj sobi, 23 avgust.
- Politika, 2014, Zločin u „ljubavnoj sobi“ niškog zatvora, 23 avgust.
- Naše novine, 2014, Udavio ženu u ljubavnoj sobi, 23 avgust.
- Blic, 2014, Ubica najavio zločin: Ćerko, ubiću ti majku. 24 avgust.
- Blic, 2014, Cerko, ubicu ti majku, 24 avgust.
- Kurir, 2014, Znam te, ubiceš me! U pismu Ivan optužuje Bojanu za neverstvo. 25 avgust.
- Kurir, 2014, UBICA IZ IVANJICE SE NI ZA TRENUTAK NIJE POKAJAO, 6 septembar.
- Svet rs, 2014, Monstrum iz Ivanjice: „Zovi mi Radu da joj kažem da sam joj ubio majku“, 6 septembar.
- Blic, 2014, Ivanjica: Zaklao bivšu suprugu posle svađe. 4 septebar.
- 24 časa, 2014, Stravično: Muž zaklao ženu u Ivanjici, 4 septembar
- B92, 2014, Ivanjica: Nožem ubio suprugu, 4 septembar.
- Pressonline, 2014, STRAVA KOD IVANJICE: Muž zaklao ženu! 4 septembar.
- Tv Pink, 2014, Ivanjica: Muž zaklao bivšu ženu. 4 septembar.
- Alo, 2014, Posle zločina se umio. 6 septembar.
- Večernje novosti, 2014, Nožem iskasapio bivšu suprugu. 5 septembar.
- Alo, 2014, Zaklao bivšu ženu, 5 septembar.
- Večernje novosti, 2014, GODINAMA MOLILA ZA POMOĆ, 6 septembar.
- Blic, 2014, Zaklao ženu jer je htela razvod. 5 septembar.
- Svet rs, 2014, Muž ubio ženu: Bilo je ljubomoran, policija je često intervenisala, 4 septembar. Kurir, 2014, PIJAN UBIO ŽENU, 5 septembar.

- Naše novine, 2014, Odsekao ženi glavu zbog lošeg ručka. GABOR LAJČAK (45), SILOVATELJ ĆERKE, POČINIO MONSTRUOZNI zločin. 11. decembar.
- Alo, 2014, Zaklao suprugu pošto je silovao čerku Strava i užas u Čoki, 11 decembar.
- Kurir, 2014, Izašao s robije zbog silovanja čerke, pa iskasapio bivšu ženu. 11 decembar.
- Večernje novosti, 2014, SILOVATELJ ĆERKE UBIO ŽENU. 11 decembar.
- Večernje novosti, 2014, Ženu ubio drškom od sekire, 11. mart
- Kurir, 2014, Ubica: Zaklao sam je, htela je da me ostavi! 11. mart
- Informer, 2014, Bivšu suprugu ubio u kafani, 11 novembar.
- Večernje novosti, 2014, Ubistvo na javljivao mesecima. 12 novembar.
- Večernje novosti, 2014, Priznao ubistvo. 13 novembar.
- Informer, 2014, UŽAS Ubio majku petoro dece jer nije želela da bude s njim, 30 juni.
- Večernje novosti, 2014, Ubio komšinicu pred detetom. 28 juni.
- Kurir, 2014, Presudio majci petoro dece, 29 juni
- Informer, 2014, Zver ubila lepoticu. 12 decembar.
- Kurir, 2014, Presudio majci petoro dece. 29 juni.
- Kurir, 2014, Zbog ljubomore golim rukama ubio suprugu! 13 mart.
- Informer, 2014, Zadavio ljubavnicu jer ju je zatekao u krevetu s drugim, 14 mart.
- Blic, 2014, UBIJENA KOMŠINICA VELIMIRA ILIĆA, 9 mart.
- Narodne novine, 2014, Ubio ženu jer ga je nervirala, 22 avgust.
- Politika, 2014, Pretučena na smrt, 20 avgust
- Večernje novosti, 2014, Priznao ubistvo. 22 avgust.
- Blic, 2014, UHAPŠEN ubica. 20 avgust.
- Naše novine Ubica sa Banjice krio se kod sestre u Nišu, 21 avgust.
- Kurir, 2014, Silovao, ubio pa bacio pacovima. 3 oktobar.
- Kurir, 2014, MONSTRUM BEZ SAV-ESTI, 15 decembar.
- Kurir, 2014, POMRAČENJE UMA: Novosadjanin kablom zadavio bivšu ženu, pa javio njenoj sestri! 13 decembar.
- Večernje novosti, 2014, Ubio komšinicu pred detetom. 28 juni.
- Kurir, 2014, Presudio majci petoro dece, 29 juni
- Informer, 2014, Zver ubila lepoticu. 12 decembar.
- Kurir, 2014, Presudio majci petoro dece. 29 juni.
- Kurir, 2014, Zbog ljubomore golim rukama ubio suprugu! 13 mart.
- Informer, 2014, Zadavio ljubavnicu jer ju je zatekao u krevetu s drugim, 14 mart.
- Blic, 2014, UBIJENA KOMŠINICA VELIMIRA ILIĆA, 9 mart.
- Narodne novine, 2014, Ubio ženu jer ga je nervirala, 22 avgust.
- Politika, 2014, Pretučena na smrt, 20 avgust

Večernje novosti, 2014, Priznao ubistvo. 22 avgust.

Blic, 2014, UHAPŠEN ubica. 20 avgust.

Naše novine Ubica sa Banjice krio se kod sestre u Nišu, 21 avgust.

Kurir, 2014, Silovao, ubio pa bacio pacovima. 3 oktobar.

Kurir, 2014, MONSTRUM BEZ SAV-ESTI, 15 decembar.

Kurir, 2014, POMRAČENJE UMA: Novosađanin kablom zadavio bivšu ženu, pa javio njenoj sestri! 13 decembar.

Medijsko izveštavanja o slučaju Tijane Jurić

Mediji: Blic, Večernje novosti, Danas, 24 časa, Pressonline, Kurir Telegaf Alo, Radio Novi Sad 1, Radio Študio B, Radio S, Politika, Naše novine, NIN

Datumi 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14

Rubrike: aktuelno, Auto, Vesti, Društvo, Hronika, Tema dana, 192 Crna hronika, Novosti, Beogradska razglednica, Događaji dana, U fokusu

Danas, 2014, Resident evil, 11. avgust

24 časa, 2014, Da li je to čovek ili životinja, 8 avgust. Press online, 2014, Monstrum, 7 avgust

Informer, 2014, Sam cu se spaliti, 7 avgust.

Informer, 2014, 8. avgust.

Informer, 2014, 8

Blic 2014, ŽAO MI JE ŠTO VIŠE NEMA SMRTNE KAZNE, 8. avgust

Kurir, 2014, 7 avgust

Politika, 2014, Ubica Tijane Jurić ne pokazuje kajanje zbog zločina, 8. avgust

Kurir, 2014, Ne možemo sa smrtnom, kaznom u Evropu. 8 avgust

Telegraf, 2014, 7 avgust.

UNS: POJEDINI MEDIJI NEETIČNO IZVEŠTAJU

Danas, 2014, Doživotni zatvor moguc, ali ne i smrtna kazna, 9 avgust

Naše novine, 2014, Budimo ljudi, ostavimo se Đuriceve porodice 11. avgust.

Danas, 2014, Tužbe čekaju tužioca, 1. avgust

Danas, 2014, Da li su sredstva javnog informisanja prekršila etičke norme? 11 avgust.

Telegraf, 2014, 7 avgust.

Alo, 2014, 7 avgust.

Informer, Svi srpski montrumi, 2014, 8 avgust

Večenje novosti, 2014, U zartvorima 650 ubica, 10 avgust

Danas, 2014, Vrednosni sistem urušen a institucije slabe, 13 avgust

Nin, 2014, Nevinost bez zaštite, 14. avgust

Vreme, 2014, Linč kao zamena za saosećanje, 14. avgust

Nasilje u krugovima poznatih

Žoze Saramago, citiran iz teksta Šuvković Zorane, 2015, Još se ne možemo nazvati ljudskim bićima, Politika, Kulturni dodatak subotom, 16. maj. str. 7.

Kurir, 2014, SINDI: NASILNIKU DODELILI DETE, A ON BEŽI OD SUDA, 10 septembar.

Prva srpska TV, 2014, Folk pevacica Maja Marijana napustila nasilnika, 2 septembar.

Kurir, 2014, GOCIN BIVŠI ŠUTIRAO U DU.E DEVOJKU ZBOG KOJE JE DOBIO BATINE, 7.oktobar.

Informer, Star, Kurir, Blic, Alo, 2014. Rubrike Ostalo, News, Zabava, V.I.P., 5 i 18 juli.

O slučaju "Čume", mediji: Narodne novine, Blic, Alo. Rubrike: Hronika, Vesti. Datumi: 10, 30 april

O slučaju "Adil", mediji: Naše novine, Blic, Kurir Story, Alo, Naše novine, Informer. Rubrike Zabava, Stars, Hot story, V.I.P., Showtime. Datumi 12, 13, 21 mart.

Mediji 2014: Informer, Naše novine, Kurir, Blic, Alo. Datum objavlјivanja, 3 novembar. Rubrike Vesti, 192.

Blic, 2014, Jovana Nikolić poslala saopštenje medijima: Danijel me je fizički zlostavljaо,

ja sam mu bila pokriće jer je homoseksualac! 9. januar

Mediji, 2014: Alo, 24 časa, Kurir, Happy TV, Alo, Pravda, Mondo. 9, 10, 11, 12. januar

Rubrike: Zabava, Stars, Hot story, V.I.P., Showtime.

Mediji 2014, Mediji Alo, TV Pink,

Blic. Rubrike V.I.P., Premijera, Vesti.

Mediji: Informer, Alo, Blic, Naše novine, Kurir, 24 časa, Informer, Narodne novine, VIP Svet. Rubrike Stars, Šou, Show time, Zabava, Aktuelno, V.I.P., Hot Story

Datumi: 11, 12 februar.

Narodne novine, Blic, Alo, Rubrike Hronika, Vesti. Datumi 10, 30 april

Vesti-Frankfurt , 2014, Čume oslobođen za prebijanje supruge, 26. juli.

Alo, 2014, Davio me i pretio smrću, 30. april.

Alo, 2014, Čumetovu ženu "tukla" tuš kabina, 26. juli.

Večernje novosti, 2014, Nije Čume već vrata od tuš kabine, 26. juli.

Politika, 2014, Buha ponovo oslobođen, supruga se ne seća prebijanja, 26. juli.

Mediji: Kurir, Telegraf, Pressonline, Kurir, Informer, Prva srpska TV, Alo, Večernje novosti, Blic. TV Pink, Informer, Naše novine, TV KCN, RTS 1, Informer, Telegraf

Datumi 8, 9, 10, 12, 16, 17, 18, 20, 21 novembar, 5 decembar. Rubrike Vesti, Ostalo, Hronika, Nacionalni dnevnik, Jutarnji dnevnik, Dnevnik 1.

A. Petrović 2014, Žrtve tolerišu nasilje, ali država ne sme, Politika

Kurir. Skandal, Informer, Blic, Naše novine, Kurir, Alo, VIP Svet, Puls

Rubrike Stars, Ostalo, Showtime, Zabava, Stars, V.I.P., Svet Extra, Alo, Pod lupom

Datumi 13, 14, 15, 16, 18, 20, 21, 25, 26 juni	Kurir, 2014, Saša je tukao i mene i decu! 30 decembar
VIP Svet, 2014, "Bolje da su me ubili nego što su mi oduzeli dete!" 18. juli.	Kurir Informer, Naše novine, Alo, 2014. Rubrike: Stars, Showtime, V.I.P. Datum 4 juli.
Alo, 2014, Sindin bivši muž pod istragom!, 20. juli.	Blic, 2014, Dete mogu da vidim samo dva sata, 18. juli.
Informer, 2014, trudnu me tukao! 13. juli. Strana: 18	Naše novine, 2014, Strepim jer mi je dete kod oca nasilnika. 21. juli.
Blic, 2014, Sud je moje dete dao čoveku koji me je tukao, 13. juli.	Kurir, 2014, Bivši muž mi je lomio rebra. 14 juli.
Kurir, 2014, Bivši muž mije lomio rebra, 14. juli.	Kurir, 2014, Nasilje nad Sindi ispituje tužilac, 20. juli.

Mediji o seksualnom nasilju nad ženama

Naše novine, 2014, Oteli je i primorali na oralni seks! 5. juli.	2014, Mesecima imao seks sa 12-godišnjom kumom! 30. april.
Informer, 2014, Trojica silovala devojcicu (13)! 5. juli.	Informer, 2014, Radnik „Elektromorave“ napastvovao maloletnicu. 8. april.
Kurir, 2014, Manijaci naterali dete od 13 godina na oralni seks. 5. juli.	Informer, 2014., Seksualno zlostavljalji 4-godišnju devojčicu. 25. april.
Alo, 2014, Oteli devojcicu, pa je naterali na oralni seks! 5. juli.	Informer, 2014, Onanisao pred devojcicama. 9. april.
Večernje novosti, 2014, Bludničili sa devojčicom. 5. juli.	Večernje novosti, 2014, Manjak presretao devojčice. 9. april.
Blic, 2014, Pijani mladići silovali dete. 5. juli.	Naše novine, 2014, Mladici silovali jadnu devojcicu! 11. septembar.
Kurir, 2014, Silovao cerku od osam godina. 24. april.	Alo, 2014, Varvari iz Varvarina. Trojica silovala maloletnicu iste veceri. 11. septembar.
Naše novine, 2014, Monstrum zlostavlja i podvodio čerku (8)! 24. april.	Svet. rs, 2014, Horor na proslavi pu-noletstva: Trojica silovala i pretukla 16-godišnjakinju. 10. oktobar.
Naše novine, 2014, Brat (15) silovao 10-godišnju sestru od tetke! 30. april.	Blic, 2014, Devojcicu silovali celu noć, 11. septembar
Naše novine, 2014, Obljubio 12-godišnju kumicu, rodoskrnuće širom Srbije. 30. april. Informer,	

Kurir, 2014, MONSTRUMI, 11. septembar.

Kurir, Plakala sam i molila ih, ali nisu hteli da stanu...12. septembar.

Blic, 2014, Silovatelji se hvalili zverским pirom. 12. septembar. Ginekolog u šoku

Informer, 2014, Silovao pastorku, a majka gledala. 22. oktobar.

Alo, 2014, Svekar brutalno pretukao, pa silovao snaju. 7. oktobar.

Blic, 2014, Zaječar: Svekar prebio, pa silovao snahu. 7. oktobar.

Telegraf, 2014, MONSTRUOZNO: Svekar brutalno pretukao, pa silovao snaju! 7. oktobar.

Blic, 2014, Snaji ne veruju da ju je silovao svekar. 9. oktobar.

Kurir, 2014, OTAC UHAPŠEN ZBOG SILOVANJA CERKICE OD TRI GODINE. 7 novembar.

Kurir, 2014, Ovo ne bi smela da doživi nljedna majka. 14. novembar.

Informer, 2014, DEVOJCICA SILOVANA ali ne zna se kada?! 14. novembar.

Kurir, 2014, PREŽIVEO SAM PAKAO. 22. novembar.

Kurir, 2014, Mama, sakrij me kad tata dođe! 26. novembar.

Informer, 2014, Suprug je zlostavljaо našu čerku. 26 novembar

Naše novine, 2014, Majka zlostavljala devojcicu, pa optužila oca za silovanje. 22 novembar.

Pressonline, 2014, Ispovest majke zlostavljanedjevočice: Mama, moli m te, sakrij me kada dođe tata! 26. novembar.

Kurir, 2014, Komšija Igor nije silovao čerku! 15. decembar.

Primeri dobrih medijskih praksi u 2014.

TV B 92 Bulevar u 17, Prva Srpska TV Emisija Vesti, RTS Prvi program Dnevnik 2, TV Palma Plus, Emisija I bi dan, RTV1 Emisija Vojvođanski dnevnik, Studio B, TV Pink 3, Radio Beograd 1 Vesti, Tv Pink tačno u 9, TV Palma Plus Jutarnji dnevnik, TV Panonija, TV KCN, Prva srpska TV Noćni žurnal.

Studio B, 2014, Pronađeno telo nestale devojčice, 2 oktobar.

Danas, 2014, Pronađena žena mrtva u garaži kuće na Banjici. 20 avgust.

Tanjug, 2014, Uhapšen osumnjičeni za ubistvo supruge. 4 septembar.

Otašević Ana, 2014, Feredže na francuskoj rivijeri, Politika, 29 avgust.

Al Jazeera, 2014, Fascinacija Zapada 'opasnim' kurdskim ženama, 1 novembar

Al Jazeera, 2014, Francuska prednjači u svijetu po pravima žena, 28 oktobar

30 juni Informer UŽAS Ubio majku petoro dece jer nije želela da bude s njim.

Kurir, 2014, Zaklao gazdaricu, pa otišao u kafanu! 3. decembar.

Večernje novosti, 2014, PORODIČNA TRAGEDIJA U CRLJENCU KRAJ POŽAREVCA, 30 juni

Pressonline, 2014, ZLOČIN U NOVOM SADU: Lečio se od depresije, ali nije mogao da ispliva. 1 avgust.

- Grad Kruševac, 2014, Nasilje nad ženama u porastu, 13 mart
- Grad Kruševac, 2014, Kruševac Još jedan femicid u Kruševcu, 13 mart.
- Kurir, 2014, Kuća puna krvi, porodična tragedija u Žablju, 5 maj.
- Dnevnik, 2014, Nezapamćen zločin u sremskom selu Suseku, 25 mart.
- Pressonline, 2014, Izbo ženu kuhinjskim nožem, a tužilac ga pustio na slobodu?! 5. septembar.
- Svet.rs, 2014, Da dovrši započeto: Izbo ženu nožem, sudija ga pustio kući. 5. septembar.
- Blic, 2014, Izbo ženu, a tužilac ga pustio kući. 6. septembar.
- Večernje novosti, 2014, Ubo nožem, a pušten na slobodu. 6. septembar.
- Informer, 2014, SUDIJA GA PUSTIO DA ZAKOLJE SUPRUGU! 11 decembar.

Najgori medijski momenti u 2014. godini

- Kurir, 2014, Seksualno se izvljavali nad staricom do smrti! STRAVA I UŽAS TORTURA NAD NEPOKRETNOM ŽENOM. 25 novembar.
- Kurir, 2014, MONSTRUMI Staricu silovali motkom, pocepali joj jetru i pluća! 2 novembar.
- Smernice kako izveštavati o seksualnom nasilju nad ženama iz rodno-etičke perspektive 2012.g.
- Informer, 2014, Lice zla, 8. avgust
- Informer, 2014, Iskompleksiran kavгадžija, nikada nije imao devojku. 9. avgust
- Alo, 2014, Ubio majku da plati dugove. 29. januar.
- Kurir, 2014, Heroinski zavisnik nogarom od stolice tukao majku do smrti, 11 mart.
- Informer, 2014, Zadavio ljubavnicu, 13 mart
- Informer, 2014, Majci motkom smrskao glavu, 15 mart.
- Kurir, 2014, Surovo mučio pa iskaspio učiteljicu, 29 mart.
- Informer, Star, Kurir, Blic, Alo, 2014. Rubrike Ostalo, News, Zabava, V.I.P., 5 i 18 juli.
- Puls, 2014, Sledi nastavak porodične drame, 19. juni.
- Naše novine, 2014, Aleksandra Jankovic: Sindi je žrtva sistema! 26. juni. Str 16.
- Informer Kurir, 2014. Rubrike Showtime, Datum 10, 14. oktobar.
- Informer, 2014, Iskompleksiran kavгадžija, nikada nije imao devojku. 9. avgust
- Kurir, 2014, Otac, životinja od 120 kilograma se izvljavala nad mojim anđelom!, 8. avgust
- Kurir, 2014, Tukao, zlostavlja, zadavio, pa zakopao! 8. avgust
- Alo, 2014, Bolje da sam ja mrtva nego to dete, 8 avgust

- Kurir, 2011, Ne možemo sa smrtnom, kaznom u Evropu. 8 avgust
- Informer, 2014, Ženi smrskao glavu, a sebi isekao stomak. 5 maj.
- Blic, 2014, Posle svađe sekirom ubio ženu, pa sebi izrezao vene, 5. maj.
- Kurir, 2014, Masakrirao suprugu posle žestoke svađe! 28. juni.
- Informer, 2014, Zakleo se u čerku da joj neće ništa, pa je zadavio. 25 avgust.
- Kurir, 2014, MONSTRUM, 6 Septembar.
- Informer, 2014, Bivšu suprugu ubio u kafani, 11 novembar.
- Naše novine, 2014, Odsekao ženi glavu zbog lošeg ručka. GABOR LAJČAK (45), silovatelj čerke, počinio monstruozn zločin. 11. decembar.
- PREPORUKE. Handle with Care: A guide to responsible media reporting of violence against women
Produced by Zero Tolerance
- Naše novine, 2014, Uhapšeni zločinci: Ubili staricu iz Suseka zbog 3,000 dinara, 29 mart.
- Naše novine, 2014, Užasan zločin u malom selu Susek nedaleko od Beočina, 25 mart
- Blic, 2014, Osuđeni za silovanje čerke zaklao suprugu. 11 decembar.
- Telegraf, 2014, HOROR U NOVOM SADU: Bivši muž kablom zadavio ženu, 13 decembar.
- Telegraf, 2014, MUŽ ZAKLANE IVANJIČANKE: Ovo sam joj obećao pre 30 godina! 5 septembar.
- Svet.rs, 2014, Priznanje nasilnog supruga: Ubistvo sam planirao odavno, još pre 30 godina. 5 septembar.
- Alo, 2014, Oči u oči sa ubicom, 3 oktobar.
- Informer, Alo, Kurir, Naše novine, Blic, Večernje novosti.
- 25 – 27 januar Kurir i Blic sa sahrane
- Alo, 2014, Jao čerko ustani da leg nem mesto tebe! 14 decembar
- Informer, 2014, Zadavili staricu i ukrali krunjač za kukuruz, 17 maj.
- Svet, 2014, Rezultati obdukcije: Veterinar satarom iskasapio ženu dok je spavala. 31 avgust.
- Večernje novosti, 2014, 4 februar.
- Naše novine, 2014, Užas: Starac psihopata svaki dan vozio autobus! 13 decembar.
- Kurir, 2014, Monstrum, Krvnik iz Ivanjice, Mirno lezi, ubio sam ti čerku, 6 septembar.
- Blic, 2014, Bože, šta je Tijana zgrešila, 9. avgust
- Alo, 2014, Zašto odlaziš Tićo, zašto? 9. avgust
- Naše novine, 2014, Namamio Ivanu, obećao joj besplatni pirsing, 4 oktobar.
- Politika, 2014, Braća osumnjičena za ubistvo žene. 26. maj.
- Informer, 2014, Tijanina majka: Ostavite me da tugujem za čerkom, 8. avgust
- Kurir 2014, BIVŠI MUŽ MI JE LOMIO REBRA, 14 juni
- Blic 2014, Nema dokaza da je Čume tukao suprugu, 26 juli
- Kurir, 2014, SINDI: NASILNIKU DODELILI DETE, A ON BEŽI OD SUDA, 10 oktobar.
- Sajt: B92.net, 2014, Ivanjica: Nožem ubio suprugu 4 septembar.

Uputstva o rodno senzitivnom izveštavanju za urednike i novinare

Kurir, 2014, Vrišti koliko hoćeš,
nema ko da te čuje, 3 oktobar.

ANEX 2 - OPŠTI IZVORI

Al Jazeera, 2014, Fascinacija Zapada 'opasnim' kurdskim ženama, 1 novembar
<http://balkans.aljazeera.net/vijesti/fascinacija-zapada-opasnim-kurdskim-zenama>

Al Jazeera, 2014, Francuska prednjači u svijetu po pravima žena, 28 oktobar
<http://balkans.aljazeera.net/vijesti/francuska-prednjaci-u-svijetu-po-pravima-zena>

Blic, 2014, Jovana Nikolić poslala saopštenje medijima: Danijel me je fizički zlostavljaо, ja sam mu bila pokriće jer je homoseksualac! 9. januar
<http://www.blic.rs/Zabava/Vesti/433442/Jovana-Nikolic-poslala-saopstenjemedijima>

Evropski parlament traži kažnjavanje klijenata prostitutku, 2014, Radio Sarajevo, 26 februar.
<http://radiosarajevo.ba/novost/142867/evropski-parlament-trazi-kaznjavanje-klijenata-prostitutki#>

EU Fundamental rights agency: Victims of crime in the EU: the extent and nature of support for victims
<http://fra.europa.eu/en/publication/2014/victims-crime-eu-extent-and-nature-support-victims>

Grizzle, Alton. Gender-Sensitive Indicators for Media: Framework of indicators to gauge gender sensitivity in media operations and content. UNESCO, 2012.

Humphries Drew, Women, violence, and the Media, Northeastern University Press, Boston, University press of New England, Hanover and London, 2009.

IFJ Smernice za izveštavanje o nasilju nad ženama Dostupno na:
<http://ethicaljournalisminitiative.org/en/contents/ifj-guidelines-for-reporting-on-violence-against-women>

Izveštavanje o nasilju u porodici-vodič za ACT Media
<http://vvv.vchm.org.au/guides-for-media>

Izveštavanje o seksualnom nasilju:
vodič za novinare

[http://vvv.mncasa.org/assets/
PDFs/2013MediaManual.pdf](http://vvv.mncasa.org/assets/PDFs/2013MediaManual.pdf)

Medijska uputstva za izveštavanje o
rodno-zasnovanom nasilju u hu-
manitarnim kontekstima, 2013
[http://gbvaor.net/wp-content/
uploads/sites/3/2013/07/GBV-
Media-Guidelines-Final-Provisional-
25July2013.pdf](http://gbvaor.net/wp-content/uploads/sites/3/2013/07/GBV-Media-Guidelines-Final-Provisional-25July2013.pdf)

NUJ smernice za novinare o nasilju
nad ženama, septembar 2013
[https://vvv.nuj.org.uk/documents/
nуй-guidelines-on-violence-
against-women](https://vvv.nuj.org.uk/documents/nuj-guidelines-on-violence-against-women)

Odeljak: Media organizations pro-
mote ethical codes/editorial poli-
cies in favour of gender equality in
media content (str. 33-34)
[http://unesdoc.unesco.org/
images/0021/002178/217831e.pdf](http://unesdoc.unesco.org/images/0021/002178/217831e.pdf)

Open society Institute, (2008),
Television across Europe, More
channels, less independence, Bud-
apest: EU monitoring and advocacy
program.
[http://www.opensocietyfounda-
tions.org/sites/default/files/1fullpu-
blication_20080429_0.pdf](http://www.opensocietyfoundations.org/sites/default/files/1fullpublication_20080429_0.pdf)

Otašević Ana, 2014, Feredže na
francuskoj rivijeri, Politika, 29 av-
gust.
[http://www.politika.rs/rubrike/
Pogledi-sa-strane/Feredze-na-fran-
kuskoj-rivijeri.sr.html](http://www.politika.rs/rubrike/Pogledi-sa-strane/Feredze-na-francuskoj-rivijeri.sr.html)

Petrović A., 2014, Žrtve tolerišu
nasilje, ali država ne sme, Politika
[http://www.politika.rs/rubrike/
Tema-nedelje/Izmedju-ljubavi-i-
batina/Zrtve-tolerisu-nasilje-ali-
drzava-ne-sme.sr.html](http://www.politika.rs/rubrike/Tema-nedelje/Izmedju-ljubavi-i-batina/Zrtve-tolerisu-nasilje-ali-drzava-ne-sme.sr.html)

POSEBAN IZVEŠTAJ ZAŠTITNIKA
GRAĐANA O PRIMENI OPŠTEG I
POSEBNIH PROTOKOLA ZA ZAŠTITU
ŽENA OD NASILJA. 22-21/14, 18.
novembar, 2014. godine

PREPORUKE Handle with Care: A
guide to responsible media report-
ing of violence against women
Produced by Zero Tolerance
[http://vvv.zerotolerance.org.uk/
sites/all/files/files/HVC_V5\(1\).pdf](http://vvv.zerotolerance.org.uk/sites/all/files/files/HVC_V5(1).pdf)

REDOVAN GODIŠNJI IZVEŠTAJ
ZAŠTITNIKA GRAĐANA ZA 2014.
GODINU del.br. 7919 datum: 14.
mart 2015.

[http://www.ombudsman.rs/attach-
ments/Redovan%20godisnjije%20
izvestaj%20Zastitnika%20gradja-
na%20za%202011%20godinu.pdf](http://www.ombudsman.rs/attachments/Redovan%20godisnjije%20izvestaj%20Zastitnika%20gradjana%20za%202011%20godinu.pdf)

REDOVAN GODIŠNJI IZVEŠTAJ
POVERENIKA ZA ZAŠTITU RAVNO-
PRAVNOSTI ZA 2014. GODINU,
Beograd, mart 2015. godine, 4.5.5.
Iz medija

[http://www.ravnopravnost.gov.rs/
rs/%D0%B8%D0%B7%D0%B2%D0%
B5%D1%88%D1%82%D0%B0%D1%
98%D0%B8/%D0%B8%D0%B2%D0%
B7%D0%B2%D0%B5%D1%88%D1%82%
D0%B0%D1%98%D0%B8](http://www.ravnopravnost.gov.rs/rs/%D0%B8%D0%B7%D0%B2%D0%B5%D1%88%D1%82%D0%B0%D1%98%D0%B8/%D0%B8%D0%B2%D0%B5%D1%88%D1%82%D0%B0%D1%98%D0%B8)

REGULATION (EU) No 606/2013 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 12 June 2013 on mutual recognition of protection measures in civil matters
<http://eige.europa.eu/sites/default/files/MH0414745ENC.pdf>

Renzetti Claire, Edleson Jeffrey, Encyclopedia of Interpersonal Violence, vol 1. Sage, Los Angeles, London, New Delhi, Singapore, 2008.

Saopštenje mreže Žene protiv nasilja, 2015, Reagujmo dok ne bude kasno! Saopštenje za javnost 04.april.

Smernice kako izveštavati o seksualnom nasilju nad ženama iz rodno-etičke perspektive 2012
<http://vhomakesthenews.org/articles/guidelines-for-reporting-on-violence-against-women-part-2>

Upozorenje povodom alarmantnog nasilja nad ženama, sreda, 08.april 2015 17:01

<http://www.ravnopravnost.gov.rs/sr/upozorenja/upozorenje-povodom-alarmantnog-nasilja-nad-%C5%BEenama>

Upozorenje povodom neprimerenih medijskih sadržaja o političarkama, ponedeljak, 19.januar 2015 12:16
<http://www.ravnopravnost.gov.rs/sr/upozorenja/upozorenje-povodom-neprimerenih-medijskih-sadr%C5%BEaja-o-politi%C4%8Darkama>

A Victory for Mary Honeyball But a Defeat for Human Rights, Evidence-Based Policy and Dignified Political Debate
http://www.huffingtonpost.co.uk/alex-bryce/sex-work-law_b_4858815.html

Vujnović Andrea, 2015, KAKO INFORMACIJSKO-KOMUNIKACIJSKA TEHNOLOGIJA UTJEĆE NA ŽENSKA PRAVA? Vox femine net, 31-03-2015
Zadnja izmjena: 30-03-2015 @ 16:34
<http://www.voxfeminae.net/feministyle/item/7420-kako-informacijsko-komunikacijska-tehnologija-utjece-na-zenska-prava>

ANEX 3 - INTERVJUI SA POLAZNICAMA I POLAZNICIMA UNDP EDUKACIJE ZA MEDIJE

Intervjui sa selektovanim uzorkom polaznica i polaznika obuke koju je UNDP organizovao krajem 2013 i početkom 2014 godine za novinarke, novinare, urednike i urednice lokalnih medija koje izveštavaju o nasilju nad ženama

PRVO PITANJE

Da li se posle te obuke, po vašem mišljenju, nešto promenilo u vašem ličnom stavu o nasilju nad ženama?

Moj stav je i inače bio vrlo liberalan, mišljenja sam da je bilo koja vrsta nasilja apsolutno nedozvoljena tako da je trening samo doprineo učvršćivanju takvog stava. Jasmina Ilić- Radio Televizija Kruševac- urednica informativnog programa

Bila sam na više seminara i uvek sam naučila nešto novo. Dugo se bavim ovim problem tako da sam svesna da je nasilje društveno uslovnjen problem a takođe sam i aktivista Peščanika u Kruševcu. Nada Budimirović, Gradnedeljnik Kruševac, urednica

Zaista jeste, imala sam priliku da naučim puno novog. Marija Pavlović- TV Trstenik

Ne. Situacija u društvu koja se odnosi na nasilje je u porastu. Mediji su u privatizaciji i imamo i drugih problema. Marina Sazdanović- TV Trstenik

Imala sam prilično jasnu sliku ali su mi se tokom treninga stvari još više iskristalisale tako da sam jako zadovoljna. Jasminka Mitić- Plkanal-Pirot- glavna i odgovorna urednica

Imam već jasno izgrađen stav ali svakako da sam naučila i saznala nove stvari. Snežana Jakovljević, NVO Peščanik Kruševac

Pa svakako i sigurno da je mnogo žena imalo priliku da nauči nove stvari. Zvezdana Budimović, NVO Peščanik Kruševac

Ja se već deset godina bavim ovim problemima tako da sam više bila u ulozi podrške jer već imam jasno izgrađeni stav ali svakako da je trening odličan i da su se mogle čuti izuzetne stvari Slavica Admović Zdravković- Centar za socijalni rad Novi Sad

Već sam imala izgrađeni stav ali sam potvrdila svoja uverenja i nastojim da informišem naročito mlade devojke koje se nalaze u nezdravim odnosima. Gorjana Stojković, RTV

DRUGO PITANJE

Da li ste bili u mogućnosti da ono što ste naučili, примените u praksi? Ako da, navedite konkretno šta.

Kao urednica informativnog programa bila sam u mogućnosti da u određenoj meri primenim ono što sam naučila na treningu. Konkretno, izborila sam se na kolegijumu da se više govori o nasilju i da se objavljaju aktivnosti NVO Peščanik. Jasmina Ilić- Radio Televizija Kruševac- urednica informativnog programa

Kao urednica novina Grad, mi se kontinuirano bavimo nasiljem. Čak smo pokrenuli i projekat Grad protiv nasilja koje je podržalo i ministarstvo. Nada Budimirović, Grad-nedeljnik Kruševac, urednica

Ništa se nije promenilo, ono što stiže iz policije mi to prenosimo na isti način kao i pre, nema nikakvih promena. Marija Pavlović- TV Trstenik

Da bi se primenilo naučeno u praksi treba da postoji prilika da se to primeni ali kako nam je egzistencija ugrožena slaba vajda! Marina Sazdanović- TV Trstenik

Uvek primenjujemo nove stvari koje naučimo ali sada ne mogu konkretno da navedem nešto. Jasminka Mitić- Plkanal-Pirot- glavna i odgovorna urednica

Apsolutno, trening je bio izuzetno koristan i primenljiv u praksi. Konkretno, u mom slučaju se u radu SOS telefona pokazuje mnogo veće razumevanje i senzibilnost kada žene pozivaju. Snežana Jakovljević, NVO Peščanik Kruševac

Svakako. Konkretno, meni je izuzetno značajno bilo izlaganje Zorice Mršević o sindromima nasilja nad ženama i to mi je bilo jako značajno za naš SOS telefon. Zvezdana Budimović, NVO Peščanik Kruševac

Da, naravno, mada san ja bila prisutna više u ulozi domaćina. Ali pošto radim sa ženama jako dugo svaki novi trening i edukacija donose nove stvari. Slavica Admović Zdravković- Centar za socijalni rad Novi Sad

Edukacija je bila odlična i puno stvari mogu da primenim u praksi. U ovim poznim godinama upisala sam i studiram poslovnu psihologiju pa primećujem da imam koristi od treninga kako na studijama tako i u radu a od skoro sam počela da vodim pokrajinsku emisiju koja se zove Na kvadrat. Gorjana Stojković, RTV

TREĆE PITANJE

Da li se u praksi vaše redakcije nešto promenilo nabolje u pogledu eliminacije stereotipnog, senzacionalističkog, i drugog nekorektnog prikazivanja slučajeva nasilja nad ženama? Ako da, navedite konkretno šta.

Iskreno govoreći, mi jesmo i uvek smo bili režimski medij i režimska televizija. Međutim, slobodna sam da kažem da smo vrlo senzibilni pa da ni ranije nismo imali ispade po ovim pitanjima. Strogo vodimo računa o onome što puštamo u program, to je najčešće strogo formalno i uvek bez „krvi i mozga“. Jasmina Ilić- Radio Televizija Kruševac- urednica informativnog programa

Da, doprinelo je u promeni svesti da se radi o zločinu, mnogo više i moje kolegice i ja pišemo o ovoj temi a sarađujemo i sa civilnim društvom. Nada Budimirović, Grad-nedeljnik Kruševac, urednica

U praksi se promenilo što više pratimo događaje udruženja iz Trstenika. Marija Pavlović- TV Trstenik

Možda malo... Marina Sazdanović- TV Trstenik

Kao glavna i odgovrna urednica odgovorno tvrdim da nikada nismo izveštavali senzacionalistički i taj trend smo samo nastavili. Jasminka Mitić- Piškanal-Pirot- glavna i odgovorna urednica

Mi kao NVO u Kruševcu se trudimo da vršimo izvestan monitoring međutim imamo jako velike probleme. Prvenstveno, taj problem se odnosi na vladajuću strukturu. Vladajuća struktura nas apsolutno ignoriše. Mi smo čak i tužile opštinu Kruševac, možda je i to razlog za takvo ophođenje.

Na lokalnom nivou, barem u slučaju Kruševca, situacija zaista u smislu izveštavanja nije senzacionalistička u onom najgrubljem smislu reči. Ono što je problem jesu dopisnici, naročito dopisnici Blica i Večernjih novosti jer oni šalju senzacionalističke vesti. Mi smo imali velike primedbe na rad dopisnika Blica ali smo dobili nesuvrila objašnjenja kako oni ne mogu da utiču na naslove i podnaslove pa nije krivica na njima već na ovim velikim medijima. Zaista ima mnoga primera nekorektnog izveštavanja, nekada mislim da je bolje i da ne izveštavaju kada to ne čini na korektan način a mnogo bitnih stvari guraju pod tepih. Prosto, nisu svesni značaja pitanja rodne ravnopravnosti. Snežana Jakovljević, NVO Peščanik Kruševac

Generalno, možemo reći da jeste malo bolja slika. Zvezdana Budimović, NVO Peščanik Kruševac

Centar za socijalni rad se već godinama menja. Situacija sigurno nije ista

kakva je bila pre 10 ili pre 7 godina tako da ima promena. Ima senzibilisanja, neophodno je još mnogo da se uči, ali menjamo se, mnogo je bolje nego pre 10ak godina. Slavica Admović Zdravković- Centar za socijalni rad Novi Sad

Moja kuća izuzetno vodi računa o načinu izveštavanja o nasilju nad ženama. Možda je to posledica što je pitanju RTS dakle javni servis. Na vežbama i u radu pristup je profesionalan a mislim i da je važno što je dosta mojih kolega uključujući i urednicu -žene. Gorjana Stojković, RTV

ČETVRTO PITANJE

Da li se vi ili u vašoj redakciji obraćate za mišljenje stručnjakinjama/stručnjacima za nasilje, organizacijama za borbu protiv nasilja nad ženama i sličnim organizacijama u pogledu pojedinih slučajeva nasilja nad ženama?

Jednom smo kontaktirali Zoricu Mršević. Osnovni problem je što nemamo specijalizovanu emisiju na TV-u koja bi se bavila ovom temom ali kada je se sporadično dotaknemo onda kontaktiramo najčešće lokalne psihologe. Jasmina Ilić- Radio Televizija Kruševac- urednica informativnog programa

Apsolutno da! Uvek se obraćamo stručnjacima, često pozivamo koordinatorku SOS telefona za Rasinski okrug. Nada Budimirović, Grad-nedeljnik Kruševac, urednica

Ne, ne obraćamo se. Marija Pavlović- TV Trstenik

Obraćamo se lokalnom Centru za socijalni rad. Marina Sazdanović- TV Trstenik

Da, uvek konsultujemo stručnjakinje i stručnjake iz oblasti kojima se bavimo. Obraćamo se nevladnim organizacijama. Postoji nevladina organizacija Žene juga sa kojima sarađujemo a one imaju svoje saradnike iz cele Srbije pa mi iskorišćavamo te resurse. Takođe imamo i izuzetnu saradnju sa lokalnim Centrom za socijalni rad i tu najčešće konsultujemo psihologe. Međutim, čini mi se da nam je najbitnija saradnja koju imamo sa političkom upravom odn. opštinom jer se na funkcijama nalaze žene pa sa njima imamo odličnu komunikaciju. Jasminka Mitić- Plkanal-Pirot- glavna i odgovorna urednica

Mi se međusobno poznajemo i obraćamo se kako stručnjakinjama tako i nevladinim organizacijama. Tu spadaju pre svega Zorica Mršević, Biljana Branković a od nevladinih organizacija bih izdvojila Mrežu žena protiv nasilja i Autonomni ženski centar. Snežana Jakovljević, NVO Peščanik Kruševac

Ne, nama se uopšte ne obraćaju! (isto kao i prethodna aktivistkinja ona

naglašava da su one kao organizacija marginalizovane jer ustvari rade svoj posao, koliko ja shvatam, imaju to šikaniranje koje se manifestuje u vidu ignorisanja jer su se zamerile tim tamo glavešinama, tužile opština- Bojan). Mi se naravno obraćamo za pomoć, kako stručnjakinjama i stručnjacima tako se često obraćamo i lokalnim organizacijama i onim većim, naprима имамо odličnu saradnju sa udruženjem Romani Cikna kao i sa Autonomnim ženskim centrom. Zvezdana Budimović, NVO Peščanik Kruševac

U Novom Sadu postoji Mreža za zaštitut nasilja žena i dece. Mi sa njom imamo potpisani i sporazum. Mreža radi kako sa vladinim tako i nevladinim organizacijama i ima vrlo aktivnu ulogu. Takođe, jako dobar posao i saradnja postoji u okviru Ženske kuće, Savetovališta... Slavica Admović Zdravković-Centar za socijalni rad Novi Sad

Da, naravno, uvek se konsultujem sa stručnjacima. Naročito bih spomenula odličnu saradnju sa Centrom za socijalni rad, tu postoji sjajna saradnica, gospođa Nada. Takođe uvek kontaktiramo i sa kriminolozima, psiholozima, pravnicima i ostalim stručnjacima. Gorjana Stojković, RTV

PETO PITANJE

Kako ocenjujete medijsko izveštavanje o nasilju nad ženama u 2014 godini, npr. u poređenju sa 2013 i prethodnim godinama, ili li pomaka nabolje, ili naprotiv, sve ostaje isto, ili je čak i gore? Možete li da izdvojite koji su po vašem mišljenju naročito loše pojave? Šta biste izdvojili kao dobro iz te oblasti praćenja nasilja nad ženama?

Sve je radikalnije jer su mediji žedni krvi ali mislim da se ovo pre sve односи na štampane medije a ne na televiziju. Jasmina Ilić- Radio Televizija Kruševac- urednica informativnog programa

Za nijansu ima više tekstova ali je osnovni problem malo razumevanje medijskih radnika. Uvek postoji glad za novim senzacijama, puno je stereotipa i ne ulazi se u suštinu. Postoji jako malo razumevanja za poziciju žene u društvu. Tako da mislim da je to i dalje sve u ogromnoj meri jedan senzacionalistički pristup. To je jedan kliše koji se prosto jako teško menja. Nada Budimirović, Grad-nedeljnik Kruševac, urednica

Sve je to isto, ništa se nije promenilo, uprkos naporima svih. Marija Pavlović- TV Trstenik

Tema je više prisutna ali je način izveštavanja loš. Marina Sazdanović- TV Trstenik

Ne znam tačno da odgovorim, moguće je da se skreće pažnja, ali malo se

ipak o tome govori, trebalo bi mnogo više. Jasmina Mitić- Plkanal-Piroglavna i odgovorna urednica

Ti procesi medijskog izveštavanja o nasilju nad ženama su jako protivurečni. Svakako se više govori, to je nesportna činjenica ali mnogo je opravdavanja, muka mi je više da čitam i slušam komentare i pisanja kod femicida „a baš je bio dobar čovek, baš je bio dobar kolega“ Snežana Jakovljević, NVO Peščanik Kruševac

Ne mogu reći da je toliko loše, svakako da ima poboljšanja ali sa druge strane sigurno je da je tematika nedovoljno zastupljena. Zvezdana Budimović, NVO Peščanik Kruševac

Rekla bih da su pomaci pristutni, manje je zastupljen senzacionalizam. Ali je neophodna dalja senzibilizacija. Moram da kažem da je ovaj trening bio odlična obuka. Ono što je potrebno je masovnija obuka novinara. Slavica Admović Zdravković- Centar za socijalni rad Novi Sad

Malo je dobrog kada se posmatra situacija u celini. Svi ti naslovi, pa i oni o deci, oni imaju za cilj samo jedno a to je da Vas šokiraju. Pa vidite ovaj slučaj Tijane Jurić, pa to je bilo potpuno strašno. Ja sam pakovala priloge o tome. To što se dešavalо oko tog tragičnog slučaja je potpuno zastrašujuće. Novinari su bili toliko loši i jezivi, mene je sramota, oca te nesrećne devojke su ucenjivali čak ako im ne da inforamcije ili intervju. Novinari jednostavno ne misle na porodicu, nemaju širi kontekst. Potreban nam je mnogo oštiri Zakon o izveštavanju. Gorjana Stojković, RTV

ŠESTO PITANJE

Imate li još neki komentar, primedbu, sugestiju u pogledu izveštavanja o nasilju nad ženama i efikasnosti edukacija medija u smislu poboljšavanja situacije?

Moje mišljenje je da bi trebalo promeniti diskurs da je urednička reč glavna. Trebalo bi šibati vlasnike i urednike po džepu, to je uvek najbolji recept. Edukacija je tako važna, ali problem je na višim strukturama od samih novinara jer oni moraju da pišu senzacionalistički po naređenju jer u provinciji oni rade za bednih 20 000 dinara. Jasmina Ilić- Radio Televizija Kruševac- urednica informativnog programa

Ja sam potpuno očajna! U medijima se radi sve potpuno pogrešno. Jedan čovek drži sve, jedan čovek naređuje, jedan čovek se pita za sve i na lokalnom nivou (premijer). Posebno teško na lokalnu je što nema sredstava za lokalne medije, baš je strašno loša situacija. Ono što mislim da je neophodno jeste kontinuitet u edukacijama i više ovakvih seminara ali uz obaveznu no-

vinara da moraju pohađati ovakve seminare i da se bave pitanjima rodne ravnopavnosti na pravi način. Nada Budimirović, Grad-nedeljnik Kruševac, urednica

Nemam, sve je to isto. Marija Pavlović- TV Trstenik

Trebalo bi da ova tema bude mnogo više zastupljena ali postoje ogromni problemi u medijskim sferama, u privatizaciji, u egzistenciji, zato se novinari time i ne bave. Marina Sazdanović- TV Trstenik

Nikako da se uspostavi kontinuirana edukacija i ono što mi se posebno ne dopada jeste trend da kada se desi nasilje ili ubistvo nad ženom novinari trče da slikaju i uzmu izjave od majki, sestri ili dece i tako skreću priču sa pravog koloseka. Jasmina Mitić- Plkanal-Pirot- glavna i odgovorna urednica

Moja sugestija je edukacija 24/7. Ona je stvarno neophodna u svim strukturama. Edukacija, edukacija, edukacija. Permanentna. Ono što bih isto volela da dodam jeste mi se čini da bi regulatorna tela, radiodifuzna tela morala da obavljaju svoj posao mnogo bolje. Prosto mora da se ustanovi jedan standard, da se tačno zna gde je limit, gde je ta crta ispod koje se ne ide. Snežana Jakovljević, NVO Peščanik Kruševac

Neophodna je učestalija i kontinuirana edukacija oko izveštavanja, to je ono što nam je potrebno. Zvezdana Budimović, NVO Peščanik Kruševac

Ja bih dodala ponovo da fali edukacija ali bi to morala da bude sistemska edukacija. Važno napr konkretno za Novi Sad je ponoviti obuku jer je malo broj bio na treningu. Slavica Admović Zdravković- Centar za socijalni rad Novi Sad

Da, volela bih da dodam oko zakona. Novinar iz švedske sa TV Skandinavija mi je rekao nisu Švedani tako fini i dobri, već su ih zakoni i njihova primena doveli u red. Te igre oko nasilja nad ženama su brutalna, kao da imaju ulogu da animiraju Gorjana Stojković, RTV

ANEKS 4 - FEMICIDI U 2014.

Porodično/partnerski femicid sadašnji i bivši muževi, vanbračni partneri	13	30.9%
Femicid praćen samoubistvom ubice	12	28.5%
Sinovi ubice	4	9.6%
Ubijene starije žene	9	21.5%
Ubijene devojke	3	7.1%
„Pogrešna“ žena	1	2.4%
UKUPNO	42	100%

Porodično/partnerski femicid¹ 13 (30.9%)

Smederevo, ubistvo Živadinke Paunović, nevenčane žene ubice, 11 mart²

Kruševac, zadavljenja Jadranka Slesar, ljubavnica ubice, 13 mart³

Jugovo, muž ubio ženu Mirjanu Stefanović sa dva hica u glavu, 4 maj⁴

Dragocvet kod Jagodine „dobar domaćin“ ubio ženu Marinu Antić⁵, 24 maj

Gložje kod Vranja, ubijena Nataša Conev⁶, majka petoro dece, 30 juni⁷

Niš, osuđenik ubio ženu Bojanu Bačević prilikom njene posete niškom zatvoru, 12 avgust

1 Femicid od strane intimnog partnera je najrasprostranjenija podvrsta femicida ne samo u Srbiji već i u svetu

2 Blic, 2014, Sekirom i nožem ubio nevenčanu ženu, 11. mart.
<http://www.blic.rs/Vesti/Hronika/448595/Nozem-i-sekirom-ubio-nevencanu-zenu>

3 Informer, 2014, Zadavio ljubavnici jer ju je zatekao u krevetu s drugim, 14. mart.

4 Alo!, 2014, Supruzi ispalio dva hica u grudi i jedan u glavu, 4. maj.
<http://www.alo.rs/vesti/hronika/supruzi-ispalio-dva-hica-u-grudi-i-jedan-u-glavu/53882>

5 Informer, 2014, : Danova šenlučio pa ubio suprugu, 26. maj.

6 Večernje novosti, 2014, Za majkom žali petoro dece, 30. juni.

7 Kurir, 2014, Masakrirao suprugu posle žestoke svađe! 28. juni.
<http://www.kurir.rs/tragedija-masakrirao-suprugu-posle-zestoke-svade-clanak-1440083>
Znalo se za njihove nesporazume i česte svađe

Požega kod Užica, pijan ubio prijateljicu M.S., 12 avgust⁸

Banjica (Beograd), ženu Mileva Jeremić muž pretukao do smrti, 20 avgust⁹

Novi Sad, veterinar satarom odsekao glavu supruzi Danijeli Lovaš Kusturić, 29 avgust¹⁰

Ivanjica, muž zaklao ženu Roksandu Drašković, 4 septembar¹¹

Srbobran, iz pištolja ubio suprugu Milenu Sokol, 11 novembar¹².

Najavljuvao ubistvo duže vreme, kao i uoči ubistva.

Novi Sad, zadavljeni bivša supruga Zdenka Šljuka, 13 decembar¹³.

Femicid praćen samoubistvom ubice 12 (28.5%)

Atenica kod Čačka, brat ubio sestru Milanku Tvrđić zbog novca pa izvršio samoubistvo, 9 april¹⁴

Kosovska Mitrovica, ubijena devojka Ivana Vasić, ubica izvršio samoubistvo 2 april¹⁵

Žabalj, ubio ženu Angelinu Martinov sekirom i sebi prerezao vrat, 5 maj¹⁶

8 Alo!, 2014, Ubio ljubavnicu, 12. avgust.

9 Blic, 2014, Ženi smrskao glavu, pa je bacio u kanal, 20. avgust.

<http://www.blic.rs/Vesti/Hronika/488988/UHAPSEN-Zeni-smrskao-glavu-pa-je-bacio-u-kanal-i-pravio-se-da-ne-zna-gde-je>

10 Kurir, 2014, Veterinar satarom ženi odsekao glavu, 30. avgust.

<http://www.kurir.rs/crna-hronika/satarom-zeni-odsekao-glavu-uradio-sam-sta-sam-uradio-zasto-ne-znam-ni-sam-clanak-1531519>

11 Blic, 2014, Zaklao bivšu suprugu posle svađe, 4. septembar.

<http://www.blic.rs/Vesti/Hronika/492831/Zaklao-suprugu-posle-svadje>

12 Kurir, 2014, Rekao deci: Idem da vam ubijem majku! 11 novembar.

<http://www.kurir.rs/crna-hronika/rekao-deci-idem-da-vam-ubijem-majku-clanak-1610945>

Milena i Janko su imali problema u braku. Pre desetak dana ona mu je saopštila da hoće da se razvede.

Očigledno da nije mogao da se pomiri s tim. Znao je i ranije da je maltretira i da joj preti.

13 Kurir, 2014, : POMRACENJE UMA: Novosađanin kablom zadavio bivšu ženu, pa javio njenoj sestri! 12. decembar.

<http://www.kurir.rs/crna-hronika/pomracenje-uma-novosadanin-kablom-zadavio-bivsu-zenu-pa-javio-njenoj-sestri-clanak-1636563>

Ubica je poznat kao psihički bolesnik. Nekoliko puta je pokušavao sebi da oduzme život. Jednom je čak pokušao da se ubije i skokom sa novosadskog mosta

14 Blic, 2014, Ubio sestru pa se bacio pod voz, 9. april.

<http://www.blic.rs/Vesti/Hronika/456473/Ubio-sestru-pa-se-bacio-pod-voz>

15 Blic, 2014 Ubio devojku, pokušao samoubistvo, 23 april.

16 Večernje novosti, 2014, Sekirom na ženu pa nož na sebe, 5 maj.

<http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/hronika/aktuelno.291.html:490041-Zabalj-Sekirom-na-zenu-pa-noz-u-sebe>

Draganova agresivnost i porodične svađe nisu bile retkost, pa je Angelina dosta često, na nekoliko dana, odlazila kod sinova.

Grivac kod Knića, mlekažija ubio prodavačicu Snežanu Mitrović i izvršio samoubistvo, 10 maj.¹⁷

Crljenac kod Požarevca, pred maloletnim sinom¹⁸, ubistvo žene Snežane Stević i samoubistvo ubice, 30 juni¹⁹

Dljin kod Lučana, ubijena Katarina Janković, ubica njen suprug se ubio²⁰, 14 juli²¹

Sefkerin, ubistvo komšinice Jelene Kreculj i samoubistvo ubice, 15 juli²²

Senta, limar²³ ubio ženu Ilonu Patoč pa se obesio, 12 septembar²⁴

Soderce kod Vranja, Branku Đordjević muž ubio lovačkom puškom, pa izvršio samoubistvo, 3 novembar²⁵

Lipe kod Smedereva, ubijena Aleksandra Lazić²⁶, samoubistvo ubice, 25 novembar

Svilajnac, zaklao nožem bivšu ženu Gordani Todorović i sebe, 25 decembar

Novi Pazar, ubistvo supruge Svetlane Sekulić i samoubistvo ubice puškom²⁷, 25 decembar²⁸

17 Alo!, 2014, Mlekažija prodavačicu ubio satarom, pa sebi pucao u usta, 10. maj.

<http://www.alo.rs/vesti/hranika/mlekadzija-prodavacicu-ubio-satarom-sebi-pucao-u-usta/54539>

18 Naše novine, 2014, Dečak (16) gledao kako mu otac ubija majku pa sebe, 30. juni.

19 Informer, 2014, Pred sinom ubio suprugu pa sebe, 30. juni.

20 Večernje novosti, 2014, Presudio ženi pa se ubio, 15. juli.

21 Alo!, 2014, Zbog poplava ubio ženu i sebe, 15. juli.

<http://www.alo.rs/vesti/hranika/zbog-poplava-ubio-zenu-i-sebe/61158>

22 Informer, 2014, Nožem ubio komšinicu, pa onda iskasapio i sebe, 15. juli.

23 Kurir, 2014, Limar ubio ženu, pa se obesio, 12. septembar.

<http://www.kurir.rs/crna-hronika/porodicna-tragedija-limar-ubio-zenu-pa-se-obesio-clanak-1550563>

24 Večernje novosti, 2014, Ženu iskasapio zbog ljubomore, 13. septembar.

<http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/hranika/aktuelno.291.html:509877-Senta-Zenu-iskasapio-zbog-ljubomore>

25 Informer, 2014, Supruzi presudio lovačkom puškom, 3. novembar.

26 Večernje novosti, 2014, Aleksandra izgubila bitku života, 25. novembar.

27 Večernje novosti, 2014, Bivši policajac lovačkom puškom ubio suprugu, pa izvršio samoubistvo!, 24. decembar.

http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/hranika/aktuelno.291.html:525927-Bivsi-policajac-lovackom-puskom-ubio-suprugu-pa-izvrsio-samoubistvo_

28 Informer, 2014, Puškom ubio ženu, pa sebe, 25 decembar.

Sinovi ubice 4 (9.5%)

Bresnica kod Čačka, ubijena R.L. majka ubice 9. januar²⁹

Radnik suda³⁰ ubio Veru Lalović svoju majku, koju je nasmrt pretukao zbog kockarskih dugova³¹, Beograd, 28 januar. Ubistvo izvršeno krajem 2013, a u januaru 2014. je uhapšen³²

Mirijevo, majku Mariju Milivojević pretukao do smrти sin narkoman, 11 mart³³

Novi Bečeј, sin ubio majku Veronu Baranji motkom, 15 mart³⁴

Ubijene starije žene 9 (21.4%)

Sokobanja, ubijena posle torture i pljačke poštanska službenica Mila Milićević. Osumnjičen kao ubica mladi rođak, delo učinjeno iz koristoljublja, 3 januar³⁵

Beograd, ubijena Ljiljana Šulović, predsednica Kola srpskih sestara iz koristoljublja³⁶, 4 februar³⁷

Beočin, ubijena žena Tatjana Velimirović³⁸, njena majka Milena Velimirović teško povređena³⁹, 24 mart⁴⁰

Bor, starica Rumena Grujić opljačkana i pretučena do smrти, 31 mart⁴¹

Radoševac kod Golupca ubijena učiteljica Nadežda Đorđević, 1 april⁴²

29 Kurir, 2014, Majku od 90 godina tukao do smrти, 9. januar.

30 Informer, 2014, Radnik suda ubio majkul, 28. januar.

31 Blic, 2014, Majci slomio vrat da bi vratio dug, 29. januar.

<http://www.blic.rs/Vesti/Hronika/438310/Majci-slomio-vrat-da-bi-vratio-kockarski-dug>

32 Kurir, 2014, REŠEN ZLOCIN: Radnik suda uhapšen zbog ubistva majkel, 27. januar.

<http://www.kurir.rs/resen-zlocin-uhapsen-zbog-ubistva-majke-clanak-1199973>

33 Blic, 2014, STOLICOM MAJKU PRETUKAO NASMRT. 11 mart.

34 Informer, 2014, Majci motkom smrskao glavu, 14. mart.

35 Večernje Novosti, 2014, Mučio pa zaklao, 6. januar.

36 Kurir, 2014, Ubica iz stana usmrćene starice odneo 1.500 evra, 5. februar.

<http://www.kurir.rs/ubica-iz-stana-usmrcene-starice-odneo-1500-evra-clanak-1213935>

37 Informer, 2014, Ubijena bivša predsednica "Kola srpskih sestara", 4. februar.

38 Informer, 2014, Ubili staricu zbog dve minđuše i 3.000 dinara, 29. mart.

39 Blic, 2014, Zadavljenja čerka, majka jedva živa, 25. mart.

<http://www.blic.rs/Vesti/Hronika/452298/Zadavljenja-cherka-majka-jedva-ziva>

40 Naše novine, 2014, Ubica bez milosti prema nemoćnim staricama!, 25. mart.

41 Blic, 2014, Starica iz Bora pretučena do smrти, 31. mart.

42 Danas, 2014, Mlađi zadavio staricu zbog devizne penzije, 4. april.

Golubinci Pazova, ubijena starica Zora Stanković, uzet krunjač⁴³ za kukuruz, 17 maj⁴⁴

Novi Bečeј, starica Anđelka Azuicki brutalno silovana i mučena do smrti, dva mlada Roma⁴⁵ osumnjičeni kao silovatelji i ubice, 25 novembar⁴⁶

Čačak, Milu Simić podstanar zaklao nožem, 3 decembar⁴⁷

Rača, sa dva noža ubijena nepokretna starica⁴⁸ Ljubinka Popadić, 26 decembar⁴⁹

Ubijene devojke 3 (7.1%)

Bajmok, ubijena devojka Tijana Jurić⁵⁰, 25-26 juli. Mediji tome posvetili veliku pažnju⁵¹ u julu i u avgustu⁵²

Beograd, Pronađeno telo⁵³ ubijene 14-ogodišnje Ivane Podraščić, silovane i ubijene u avgustu⁵⁴

Zaječar, devojku Dragana Ćirić ubio⁵⁵ u nju zaljubljeni starac 11 decembar⁵⁶

43 Informer, 2014, Zadavio staricu zbog prekrupača za kukuruz, 23. maj.

44 Kurir, 2014, Uhvaćen ubica starice iz Pazove, 23. maj.

<http://www.kurir.rs/ugusio-zbog-krunjaca-uhvacen-ubica-starice-iz-pazove-clanak-1384249>

45 Informer, 2014, Uhapšeni monstrumi koji su silovali staricu do smrti, 26. novembar.

46 Kurir, 2014, Monstrumi: Staricu silovali motkom, pocepali joj jetru i plućal, 26. novembar.

<http://www.kurir.rs/crna-hronika/monstrumi-staricu-silovali-motkom-pocepali-joj-jetru-i-pluca-clanak-1622516>

47 Kurir, 2014, Zaklao gazdaricu, pa otišao u kafanu!, 3. decembar.

<http://www.kurir.rs/crna-hronika/brutalan-zlocin-u-cacku-zaklao-gazdaricu-pa-otisao-u-kafanu-clanak-1628005>

48 Alo!, 2014, Nepokretnoj starici zario dva noža u vrat, 26. decembar.

<http://www.alo.rs/vesti/hranika/nepokretnoj-starici-zario-dva-noza-u-vrat/79274>

49 Informer, 2014, Zaboli joj dva noža u vrat, 26. decembar.

50 Blic, 2014, Tijana nađena mrtva, 7. avgust.

51 Informer, 2014, Zver traži meso, 12. avgust.

52 Kurir, 2014, Otac male Tijane: Da li je to čovek ili životinja. Sa 120 kg iživljavao se nad detetom od 47 kg!, 7. avgust.

<http://www.kurir.rs/crna-hronika/otac-male-tijane-ne-znam-da-li-je-to-covek-ili-zivotinja-sa-120-izivljavao-se-nad-detetom-od-47-kilograma-clanak-1498877>

53 Politika, 2014, Nestala Ivana silovana i ubijena još letos, 3. oktobar.

<http://www.politika.rs/rubrike/dogadjaji-dana/Nestala-Ivana-silovana-i-ubijena-jos-letos.lt.html>

54 Kurir, 2014, Silovao ubio pa je bacio pacovima!, 3 oktobar.

55 Večernje novosti, 2014, Sipao joj sonu kiselinu u usta dok je bila živa, 11. decembar.

<http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/hranika/aktuelno.291.html:523804-Pretukao-devojku-a-onda-joj-sipao-sonu-kiselinu-u-usta-dok-je-bila-ziva>

56 Naše novine, 2014, Zadavio je opsednuti starac jer se viđala s momcima!, 12. decembar.

Nasilje nad ženama je rezultat naravnoteže moći između žena i muškaraca. Prema Opštoj preporuci 19 UN Komiteta CEDAW (1992.) **nasilje nad ženama predstavlja oblik diskriminacije u smislu člana 1. Konvencije o eliminisanju svih oblika diskriminacije žena** (CEDAW) i treba ga smatrati ozbilnjim kršenjem ženskih ljudskih prava: „Konvencija u članu 1 definiše diskriminaciju žena. Definicija diskriminacije obuhvata rodno zasnovano nasilje, odnosno nasilje koje je usmereno protiv žene samo zbog toga što je žena, ili koje neproporcionalno pogađa žene. Obuhvata svaki postupak koji dovodi do nanošenja štete ili patnje fizičke, mentalne ili seksualne prirode, uključujući i pretnje takvim postupcima, kao i prinudu i druge oblike ograničavanja slobode. Rodno zasnovano nasilje predstavlja kršenje specifičnih odredaba Konvencije, bez obzira na to da li te odredbe izričito spominju nasilje.“

Deklaracija Ujedinjenih nacija o eliminisanju nasilja nad ženama iz 1993. godine definije ključne oblike nasilja nad ženama precizirajući da takvo nasilje može biti fizičke, seksualne ili psihičke prirode, i da se može ispoljavati: 1. u okviru porodice što obuhvata premlaćivanje, seksualno zlostavljanje ženske dece, silovanje u braku, genitalno sakraćenje žena i nasilje od strane drugih osoba izuzev supružnika; 2. u okviru šire zajednice, uključujući silovanje, seksualno zlostavljanje i seksualno uznemiravanje na radnom mestu i 3. nasilje koje vrši ili podstiče država qde god da se ono odvija.

Nasilje koje se čini prema članovima porodice ima *specifične karakteristike* u odnosu na nasilje učinjeno van porodice. **Nasilje u porodici** uvek predstavlja *zloupotrebu moći i kontrolisanje* članova porodice koji imaju manje moći ili raspolažu manjim resursima. U većini društava, naročito u tradicionalnim i patrijarhalnim zajednicama, muškarci imaju znatno više moći – ne samo fizičke, već i ekonomske i društvene.

Nasilje u porodici je „nasilje u porodici“ označava svako delo fizičkog, seksualnog, psihičkog odnosno ekonomskog nasilja do kojeg dođe u porodici ili domaćinstvu odnosno između bivših odnosno sadašnjih supružnika odnosno partnera, nezavisno od toga da li učinilac deli ili je delio domaćinstvo sa žrtvom;“, kako se navodi u čl. 3. *Konvencije Saveta Evrope o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici*.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

32.019.5:343.62-055.2(497.11)"2014"(0.034.2
659.3/.4:343.62-055.2(497.11)"2014"(0.034.2

МРШЕВИЋ, Зорица, 1954-
Između stereotipa i zabave [Elektronski izvor] :
mediji u Srbiji 2014 o rodno zasnovanom nasilju /
autorka Zorica Mršević. - Beograd : Program
Ujedinjenih nacija za razvoj, 2015 (Beograd :
Program Ujedinjenih nacija za razvoj). - 1 elektronski
optički disk (CD-ROM) : tekst ; 12 cm

Sistemski zahtevi: Nisu navedeni. - Nasl. sa naslovnog ekrana. - Tiraž 1.000. - Napomene i bibliografske reference uz tekst.

ISBN 978-86-7728-174-8

- a) Масовни медији - Насилје - Србија - 2014
- b) Жртве насиља - Жене - Масовне комуникације - Србија - 2014

